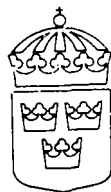

Regeringens proposition

1992/93:232

om fiskelag, m.m.

Prop.
1992/93:232

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 18 mars 1993.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Karl Erik Olsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny fiskelag som ersätter lagen (1950:596) om rätt till fiske. Bestämmelserna som avgränsar fiskerätten förs utan större förändringar i sak över från fiskerättslagen till den nya lagen. Bestämmelserna ges emellertid en ny språklig och redaktionell utformning för att göra dem mera lättillgängliga och överskådliga.

När det gäller utövandet av fiske föreslås flera förändringar i förhållande till den nuvarande lagstiftningen. Bl.a. görs rätten att bedriva yrkesfiske beroende av innehav av yrkesfiskelicens. Det blir också möjligt att fördela fisket genom att meddela föreskrifter som begränsar redskapsanvändningen för fritidsfisket.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994.

1 Förslag till

Fiskelag

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller rätten till fiske samt fisket inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon. I de fall som anges särskilt gäller lagen även svenskt havsfiske utanför den ekonomiska zonen.

Bestämmelser om den ekonomiska zonen finns i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

2 § Vad som föreskrivs i denna lag om fiske i allmänt vatten gäller även fiske i den ekonomiska zonen med de begränsningar som föranleds av lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Vad som menas med allmänt och enskilt vatten framgår av lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

3 § Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter om Torne älvs fiskeområde eller föreskrifter som meddelats med stöd av naturvårdslagen (1964:822).

Om samernas rätt till fiske i vissa delar av landet och om fiskevårdsområden gäller särskilda bestämmelser.

Definitioner

Fisk, fiske och yrkesmässigt fiske

4 § Vad som i lagen sägs om fisk gäller även vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur.

5 § Med *fiske* avses verksamhet som syftar till att fånga eller döda fritt levande fisk.

6 § Med *yrkesmässigt fiske* avses fiske som bedrivs med stöd av yrkesfiske-licens enligt 30 § eller av utländska fiskare med annat särskilt tillstånd att bedriva yrkesfiske i Sveriges sjöterritorium eller i Sveriges ekonomiska zon.

Fasta och rörliga redskap och handredskap

7 § Med *fast redskap* menas

1. fiskebyggnad, och
2. fiskeredskap med ledarm, om redskapet är fastsatt vid botten eller stranden och avses stå kvar i mer än två dygn i följd.

Med *rörligt redskap* avses fiskeredskap som inte är fast redskap.

Med *handredskap* avses spö, pilk och liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och högst tio krokare.

Prop. 1992/93:232

Rätten till fiske

Om fiske i allmänt och enskilt vatten

8 § Varje svensk medborgare får fiska i allmänt vatten. Varje svensk medborgare får också fiska i havet vid sådana stränder, skär och holmar som den 30 juni 1986 ägdes av staten och som då inte hörde till något hemman eller innehades på särskilda villkor.

9 § Fisket i enskilda vatten tillhör fastighetsägaren. Varje svensk medborgare har dock rätt att fiska i sådana vatten i den omfattning och på det sätt som anges i bilagan till denna lag.

Strandlinjer och vattendjup skall vid tillämpningen av bestämmelserna i bilagan bestämmas, om inte annat särskilt anges, enligt 8 § lagen (1955:595) om gräns mot allmänt vattenområde samt i Mälaren med utgångspunkt i ett vattenstånd av 4,2 meter över västra slusströskeln vid Karl Johans torg i Stockholm.

10 § Vid fiske utan stöd av enskild fiskerätt får fast redskap användas bara efter tillstånd av den myndighet som regeringen bestämmer.

11 § Den som har fiskerätt i enskilt vatten får inte vägras tillstånd att sträcka fast redskap från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten, om det kan ske utan skada för andra fiskande eller annat beaktansvärt intresse.

12 § Tillstånd att sträcka fast redskap från enskilt vatten vidare ut i allmänt vatten behövs inte

1. vid kusten i Norrbottens län,
2. vid kusten i Kalmar län söder om Kråkelund,
3. vid östra kusten i Blekinge län (norr om Torhamnsudde) och öster om en linje dragen från Torhamnsudde över Videskärs nordspets och Ungskärs sydspets till Utlängans sydspets, och
4. vid Skånes östra och södra kuster.

Det fasta redskapet får dock inte i något fall sträckas ut i allmänt vatten mer än 200 meter från den kurva för tre meters djup som följer stranden vid fastlandet eller vid en ö av minst 100 meters längd.

13 § Utländska medborgare får fiska med handredskap i enlighet med bestämmelserna i 8 och 9 §§ om svenska medborgares rätt att fiska.

Utan stöd av enskild fiskerätt får annat fiske bedrivas av utländska medborgare bara om det medges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Utländska medborgare som är stadigvarande bosatta här i landet är dock likställda med svenska medborgare.

14 § Fiskerätt som hör till sådan allmänning som avses i lagen (1952:166) om häradsallmänningar eller lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna får nyttjas av allmänningens delägare.

Delägarna får arrendera ut fiskerätten för gemensam räkning. Ett sådant beslut fattas i enlighet med föreskrifterna för allmänningens förvaltning.

15 § I fråga om tillgodogörandet av en fiskerätt som är samfälld för flera fastigheter i andra fall än som avses i 14 § gäller lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

För en fastighet som innehas med samäganderätt får länsstyrelsen, på ansökan av någon av delägarna, besluta om hur fisket skall bedrivas på fastigheten. Detta gäller inte om fiskerätten är gemensam med en annan fastighet eller om fastigheten bara består av en sådan rätt.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte fiskerätt som ingår i ett fiskevårdsområde.

16 § Vid jordbruksarrende får arrendatorn nyttja den fiskerätt som hör till jorden, om inte något annat har avtalats.

Avser upplåtelsen endast en del av en fastighet skall reglerna i 15 § andra stycket för fastighet som innehas med samäganderätt tillämpas, om inte omfattningen av fiskerätten har avtalats. Markarealen skall utgöra delningsgrund om inte någon annan delningsgrund är lämpligare.

Om fiskådra

17 § I varje gren av ett vattendrag eller ett sund där fisken har sin gång skall det finnas en fiskådra i det djupaste vattnet. Fiskådran utgör en sjättedel av vattnets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd. Vid vattendragets inlopp och mynning och vid ett sunds ändpunkter sträcker sig fiskådran med oförändrad bredd vidare trehundra meter ut i det djupaste vattnet.

Länsstyrelsen får besluta att fiskådran skall gå i en annan del av vattnet än vad som sägs i första stycket. Berörda rättsägare skall få tillfälle att yttra sig i saken innan beslut fattas. Om ändringen innebär ett påtagligt men för någon berörd rättsägare, fordras dennes samtycke till åtgärden.

18 § Fiskådran skall lämnas fri från fiskeredskap som kan hindra fiskens gång. Någon annan anordning än fiskeredskap får inte heller sättas ut i eller vid fiskådran i syfte att hindra fisken att gå fram i ådran.

Länsstyrelsen får medge undantag från vad som sägs i första stycket, om det kan antas att det inte leder till påtagligt men för någon som inte samtyckt till åtgärden.

Fisket m.m.

Föreskrifter för fisket

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter för fiskevården som förbjuder eller begränsar

1. användningen av fiskemetoder eller fiskeredskap,
2. fiske inom vissa områden, efter vissa fiskarter eller för vissa ändamål,
3. fångst, ilandföring, införsel till landet och saluhållande av fisk som inte har en viss minsta storlek eller som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap, eller
4. användningen av redskap, agn, båtar eller annat som kan sprida kräftpest eller någon annan sjukdom.

20 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken hänsyn som vid fiske skall tas till naturvårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras.

21 § Regeringen får för fiske som är fritt för var och en meddela föreskrifter som begränsar redskapsanvändningen för andra fiskande än sådana som

1. bedriver yrkesmässigt fiske,
2. innehar fiske med äganderätt eller har rätt till fiske på grund av nyttjanderätt som omfattar även annat fiske än det som är fritt för var och en.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som bedriver yrkesmässigt fiske att lämna uppgifter om fångst, redskap och fångstområde.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur fiskeredskap och vattenbruksanläggningar skall märkas ut samt hur fiskeredskap skall märkas med innehavarens namn eller något annat igenkänningstecken.

24 § Föreskrifter meddelade med stöd av 19, 20, 22 och 23 §§ skall även tillämpas vid svenskt havsfiske i internationellt vatten utanför Sveriges ekonomiska zon.

Om förhållandet mellan de fiskande

25 § Den som fiskar skall visa hänsyn till andra som vistas i området. Fiske skall bedrivas så att andra fiskande inte onödigtvis hindras.

Om flera fiskande vill fiska i samma vatten och det inte kan ske samtidigt, skall de få fiska i den ordning de kommit till platsen.

Det egna fiskeredskapet skall användas så att det inte snärjs ihop med eller skadar andras redskap.

Efter avslutat fiske får inte någonting lämnas kvar som kan hindra andra fiskande.

Första–fjärde styckena skall även tillämpas vid svenskt havsfiske i internationellt vatten utanför Sveriges ekonomiska zon.

26 § I vatten där varje svensk medborgare har rätt att fiska får fiske inte utan lov bedrivas närmare än 100 meter från ett fast redskap eller en vattenbruksanläggning, om redskapet eller anläggningen har märkts ut på föreskrivet sätt.

27 § Den som fiskar får tillfälligt använda någon annans strand och vattenområde för att dra upp eller göra fast båt eller redskap, om det behövs för fisket och om det kan ske utan olägenhet för den som innehar stranden. För den som fiskar yrkesmässigt utan stöd av enskild fiskerätt gäller detta även om olägenhet uppstår, under förutsättning att ersättning betalas för skada och intrång.

Utplantering och odling av fisk

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på särskilt tillstånd och om villkor i övrigt för att fisk skall få sättas ut, flyttas eller odlas.

Om åtgärder mot vanskötsel av fiske

29 § Om den som har fiskerätt i enskilt vatten i strid med allmänna intressen vansköter fisket genom att fiska i alltför stor omfattning eller genom att låta bli att fiska, får länsstyrelsen förelägga honom att bedriva fisket på ett sätt som behövs för att avhjälpa vanskötseln. Om någon annan än ägaren har fiskerätten, får föreläggandet ändå riktas mot ägaren.

Ägaren eller innehavaren är skyldig att tåla att en förelagd åtgärd vidtas även om föreläggandet riktats mot den andre.

Yrkesfiskelicens

30 § Yrkesfiskelicens kan beviljas den som är stadigvarande bosatt i Sverige och för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Licens får beviljas för viss tid.

När en fråga om licens prövas första gången skall tillgången på fisk beaktas.

31 § En yrkesfiskelicens får återkallas, om den har meddelats på grund av felaktiga uppgifter i ansökan eller om licensinnehavaren vid upprepade tillfällen överträtt bestämmelser om fiske.

32 § Frågor om licens prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Internationell fiskekontroll

33 § Vid svenskt havsfiske utanför Sveriges sjöterritorium får efterlevnaden av internationella överenskommelser om fiskevård och fiskets bedrivande kontrolleras av de utländska myndigheter som anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

En sådan myndighet skall lämnas tillträde till svenska fiskefartyg och ges tillfälle att undersöka fiskeredskap, fångst och lastutrymmen samt att ta del av de loggböcker och handlingar av betydelse för fisket som finns ombord.

Befälhavaren på ett fiskefartyg är skyldig att underlätta bordning och kontrollens genomförande i övrigt.

Prop. 1992/93:232

Tillsyn m.m.

34 § För tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utse fisketillsynsmän.

För kontroll av efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får fisketillsynsman som förordnats därtill eller annan behörig tjänsteman undersöka fisk, fiskeredskap, fisksump eller fiskefartyg vilket använts vid fiske.

En fisketillsynsman får även ges förordnande att ta egendom i beslag enligt 47 §.

35 § De myndigheter som regeringen bestämmer får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. I beslut om föreläggande eller förbud får myndigheten sätta ut vite.

Om någon inte rättar sig efter lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller inte följer ett meddelat föreläggande, får Fiskeriverket eller länsstyrelsen besluta om rättelse på hans bekostnad. I brådskande fall får ett sådant beslut meddelas utan föregående föreläggande.

36 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om avgifter för en myndighets verksamhet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Straffbestämmelser m.m.

Straff

37 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. utan lov fiskar i vatten där annan har enskild fiskerätt,
 2. utan någon myndighets tillstånd enligt denna lag fiskar där sådant tillstånd behövs,
 3. sätter ut eller placerar ett fiskeredskap eller en anordning i strid med vad som gäller om fiskådra, eller
 4. bryter mot fiskeförbud som meddelats för visst område i anledning av företag enligt vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre lag
- döms till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte annat följer av 41 §.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

38 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms befälhavare eller annan som med uppsåt försöker hindra sådan kontroll som avses i 33 § andra stycket, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken. Detsamma skall gälla befälhavare som uppsåtligen bryter mot 33 § tredje stycket.

39 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 25 § andra–fjärde styckena eller 26 §.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

40 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av 19–23 §§ genom att

1. fiska med otillåten fiskemetod, otillåtet redskap eller i otillåten omfattning,

2. fiska där det råder fiskeförbud,

3. fiska efter sådana fiskarter som det inte är tillåtet att fiska,

4. behålla, föra i land, föra in till landet eller saluhålla fisk som inte uppfyller föreskrivna minimimått,

5. föra i land, föra in till landet eller saluhålla fisk som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap,

6. foderfiska förbjuden art,

7. låta bli att märka ut fiskeredskap eller vattenbruksanläggning eller att märka fiskeredskap på föreskrivet sätt, eller

8. åsidosätta krav som uppställts för att hindra spridning av kräftpest eller annan sjukdom

döms till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte annat följer av 41 §.

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott som avses i första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

41 § Den som begår brott enligt 37 eller 40 § genom att bedriva ett otillåtet trålfiske, döms till böter, lägst ettusen kronor och högst ett krontal som motsvarar etthundra gånger antalet hästkrafter (DIN) i motorn på det fiskefartyg som använts för bogsering av trålen, eller till fängelse i högst sex månader.

42 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet planterar ut fisk, flyttar fisk eller odlar fisk utan tillstånd eller i strid med annan föreskrift enligt 28 §.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

43 § Till penningböter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet inte fullgör sådan uppgiftsskyldighet som föreskrivits med stöd av 22 § eller lämnar oriktig uppgift.

44 § Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 35 § har överträtts, döms inte till ansvar enligt 37–43 §§ för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Särskild rättsverkan m.m.

45 § Om det inte är uppenbart oskäligt, skall fisk som varit föremål för brott enligt denna lag förklaras förverkad.

Om bara en del i ett parti fisk varit föremål för brott enligt denna lag, får hela partiet förklaras förverkat om det inte kan utredas hur stor del av partiet som omfattas av brottet.

Fiskeredskap som använts eller medförts vid brott enligt denna lag skall förklaras förverkade, om det inte är oskäligt. Detsamma gäller fiskefartyg och andra hjälpmedel om det behövs för att förebygga brott.

I stället för fisken, redskapet eller hjälpmedlet kan dess värde helt eller delvis förklaras förverkat. Kan bevisning om värdet inte alls eller endast med svårighet föras, får värdet uppskattas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Förverkande får inte ske enbart på grund av överträdelse av 25 § andra–tredje styckena. Vid överträdelse av 25 § fjärde stycket eller 26 § får förverkande inte avse annat än fiskeredskap.

46 § I mål om förverkande enligt denna lag är befälhavaren på ett fiskefartyg som använts vid brott mot lagen behörig att, i fråga om egendom som ägs av någon annan, föra talan på ägarens vägnar.

47 § Om någon ertappas på bar gärning när han begår brott enligt denna lag, får beslag göras av fisk, redskap, fiskefartyg eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet, eller
2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenheter enligt första stycket tillkommer fisketillsynsman som förordnats därtill eller annan behörig tjänsteman och, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket skall detta skyndsamt anmälas till polis- eller åklagarmyndigheten. Den som tar emot anmälan skall förfara som om han själv gjort beslaget.

Om innehavaren av enskild fiskerätt eller den som företräder honom har tagit fisk i beslag, får dock fiskerättshavaren behålla fisken utan att anmäla det, om beslaget bara grundar sig på denna lag.

48 § Om brott enligt denna lag innefattar intrång i enskild fiskerätt, tillfaller förverkad fisk eller dess värde fiskerättshavaren.

49 § Den som har begått brott enligt denna lag döms vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig.

50 § Om ett brott mot denna lag eller mot någon föreskrift som meddelats med stöd av lagen har förövats i den ekonomiska zonen, får åtal för brottet väckas vid den tingsrätt vars domkrets är närmast den plats där brottet förövades eller vid den tingsrätt inom vars domkrets den hamn är belägen dit den misstänkte anländer med sitt fartyg.

Överklagande

51 § Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Fiskeriverket.

Fiskeriverkets beslut i särskilda fall meddelade enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994, då lagen (1950:596) om rätt till fiske och kungörelsen (1933:282) med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen skall upphöra att gälla.

2. Den nya lagen inskränker inte de rättigheter som kan följa av bestämmelserna i 5 och 15 §§, 16 § första stycket 5 eller 29 § tredje stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske eller av övergångsbestämmelserna till lagen (1986:263) om ändring i nämnda lag.

3. I fråga om rätten att sträcka fast redskap från enskilt vatten vidare ut i allmänt vatten skall, utöver bestämmelsen i 12 §, bestämmelserna i 3 § andra stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske fortfarande gälla.

4. Den som vid lagens ikraftträdande bedriver fiske som fordrar yrkesfiske-licens enligt den nya lagen och som ansökt om men ännu inte beviljats sådan licens får fortsätta med fisket till dess licensfrågan avgjorts, dock längst till utgången av juni 1994.

5. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får under en övergångstid föreskriva de avvikelser från kraven enligt 30 § för yrkesfiske-licens som kan föranledas av att någon vid lagens ikraftträdande utövar ett fiske som är mer omfattande än vad föreskrifter enligt 21 § medger.

6. I fråga om yrkesmässigt fiske gäller till utgången av år 1994, i stället för 13 §, bestämmelserna i lagen (1950:596) om rätt till fiske beträffande utländska medborgares likställighet med svenska medborgare.

Svenska medborgares rätt att fiska i enskilt vatten

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län samt i Uppsala län utom Östhammars kommun	Rörligt redskap	Alla utom lax, se dock särskilda bestämmelser	Undantaget för lax gäller inte vid långrevsfiske i vatten som är minst 20 meter djupt. Fiskevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna havet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlandet genom en sådan förbindelse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
Vid kusten i Östhammars kommun i Uppsala län och vid kusten i Stockholms och Södermanlands län	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fiskevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna havet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlandet genom en sådan förbindelse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga redskap som utgörs av skötar och sillnät	Strömming och skarpsill	Fisket får bara bedrivas i vatten med större djup än sex meter. I Hölö och Mörkö församlingar i Stockholms län och i Södermanlands län är under tiden 1 april–30 september strömmings- och skarpsillfisket förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Östergötlands län och i Kalmar län norr om Kråkelund	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fiskevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna havet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlandet genom en sådan förbindelse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga redskap som utgörs av skötar och sillnät	Strömming och skarpsill	Fisket får bara bedrivas i vatten med större djup än sex meter och på ett avstånd av minst 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Strömmings- och skarpsillfisket är förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten inom följande områden; Slätbaken, Tränöfjärden och Gropviken samt angränsande vatten innanför räta linjer från Djursö norra udde till fastlandet över sydligaste udden av Lilla Rimmö och vidare från Djursö till Yxnö och Norra Finnöfastlandet över sundens smalaste ställen; Valdemarsviken innanför en rät linje från Stora Ålö till Kvädö, där inloppet är smalast; Syrsan och Bågviken samt Gudingefjärden innanför räta linjer från Björkö till fastlandet över smalaste delen av sundet, från Björkö södra udde till sydligaste udden av lilla Rätö samt från västligaste udden av lilla Rätö till närmaste ställe på fastlandet, och vidare Gamlebyviken och Lucernafjärden innanför en linje från södra udden av Gränsölandet rätt mot söder.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Kalmar län sö- der om Kråke- lund och Ble- kinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde)	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fis- kevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna ha- vet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlan- det genom en sådan förbin- delse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fast- landet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga red- skap som ut- görs av skö- tar och sillnät samt tobisnot	Strömning (sill) och skarpsill	
Vid kusten i Gotlands län	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av nät samt tobisnot	Alla	

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid Blekinge läns södra kust (väster om Tor- hamnsudde)	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av nät, långrev och tobisnot	Alla	
	Snörpvad	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djup- kurvan.
	Rörligt red- skap i övrigt	Alla	Fisket är tillåtet i vatten som har ett större djup än sex meter.
Vid Skånes östra och södra kuster	Rörligt red- skap	Alla	
Vid Skånes västra kust och vid kusten i Hallands län samt Göteborgs och Bohus län	Alla redskap	Alla, se dock särskilda be- stämmelser.	Fiske efter ostron är förbe- hållet innehavaren av den enskilda fiskerätten inom 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. För fiske med fast redskap krävs till- stånd enligt 8 §.
I Vänern	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av fin- maskat nät	Siklöja och nors	Fisket får bedrivas utanför öppen strand på ett större djup än åtta meter, bestämt efter rådande vattenstånd.
	Ålrev med dött agn	Ål	Fisket får bedrivas under ti- den 16 juli–15 oktober ef- ter tillstånd av regeringen eller den myndighet rege- ringen bestämmer. Ett till- stånd kan begränsas till att avse visst område och får endast meddelas den som fiskar yrkesmässigt.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
I Mariestadsfjärden och Östersundet	Rörligt redskap	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djupkurvan.
I Vättern	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Utter och drag samt agnnot	Alla	Fisket får endast bedrivas utanför öppen strand.
I Mälaren	Handredskap	Alla.	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Rörligt redskap	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djupkurvan.
I norra Björkfjärden, Prästfjärden, Södra Björkfjärden och Hovgårdsfjärden. Fjärdarna skall anses begränsade mot Gripholmsviken av räta linjer från Hagskär till närmaste ställen på fastlandet, mot Gränsöfjärden av räta linjer Ringsökalven-Bastlagnö-Ytterholmen över sundens smalaste ställen, mot Ekolsundsviken av räta linjer från Tallholmen till närmaste ställen på fastlandet, mot Kalmarviken av räta linjer från Knuten till närmaste ställen på fastlan-			

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
det, mot Säby- holmsviken av Smidösunds smalaste del samt mot Lång- tarmen av en rät linje Dävensö västspets-Muns- ö nordspets.			
I Hjälmarén	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
Mellanfjärden	Rörligt red- skap	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst en kilome- ter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.
I Storsjön i Jämtland	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av nät	Sik	Sikfisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.
	Hängryssja (lakstrut)	Lake	

Lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1981:533) om fiskevårdsområden skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §

I syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsinnehavare inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt *lagen (1950:596) om rätt till fiske* får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Föreslagen lydelse

I syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsinnehavare inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt *fiskelagen (1993:000)* får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastighet, om fastigheten har flera ägare. Vad nu sagts gäller också fiske som utgör en fastighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I fråga om fiske i den ekonomiska zonen gäller *lagen (1950:596) om rätt till fiske*. I fråga om rätten att i zonen utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar gäller lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Föreslagen lydelse

4 §

I fråga om fiske i den ekonomiska zonen gäller *fiskelagen (1993:000)*. I fråga om rätten att i zonen utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar gäller lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lag om ändring i vattenlagen (1983:291)

Härigenom föreskrivs att 21 kap. 1 § vattenlagen (1983:291) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 kap.

1 §¹

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 4 kap. 1 § första eller andra stycket eller 4 kap. 4 § första stycket andra meningen eller andra stycket andra meningen,

2. bryter mot villkor eller föreskrifter som har meddelats i samband med tillstånd till ett vattenföretag enligt denna eller äldre lag eller i samband med godkännande av arbeten eller åtgärder enligt 4 kap. 4 §, lagligförklaring enligt 4 kap. 5 § eller prövning enligt 14 kap. 5 § första stycket eller motsvarande äldre bestämmelser eller i samband med prövning enligt 15 kap.,

3. åsidosätter skyldigheten att underhålla en vattenanläggning eller bryter mot 17 kap. 2 §,

4. underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 18 kap. 2 § första stycket,

5. bryter mot föreskrifter som har meddelats enligt 19 kap. 2 eller 3 §.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Till ansvar enligt första stycket döms inte om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

I lagen (1950:596) om rätt till fiske finns bestämmelser om straff och andra påföljder för den som överträder fiskeförbud som har meddelats enligt denna eller äldre lag.

I fiskelagen (1993:000) finns bestämmelser om straff och andra påföljder för den som överträder fiskeförbud som har meddelats enligt denna eller äldre lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

¹ Senaste lydelse 1989:513.

Lag om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges
sjöterritorium

Härigenom föreskrivs att i 3 §¹ lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium orden "den svenska fiskezonen" skall bytas ut mot "Sveriges ekonomiska zon".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

¹ Senaste lydelse 1979:1140.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 1993

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Lundgren, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Olsson

Proposition om fiskelag, m.m.

1 Inledning

1.1 Allmänt

Lagstiftningen på fiskets område kan sägas reglera dels rätten till fiske, dels vården av fisket och fiskets bedrivande. Bestämmelserna som reglerar med vilken rätt fiske får bedrivas finns i lagen (1950:596) om rätt till fiske. Fiskerätten är beroende av om fisket bedrivs i enskilt eller allmänt vatten. Till vilken kategori ett vatten hör framgår av lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. I enskilt vatten finns alltid en fiskerätt knuten till en fastighet. Fiskerättens innehåll varierar beroende av var i landet fastigheten är belägen. I fiskerättslagen finns också bestämmelser om rätten att fiska i allmänt vatten.

Lagen är i mångt och mycket en kodifiering av hur fisket längs våra kuster och i våra sjöar bedrivits sedan lång tid tillbaka. Reglerna tillkom under en tid då fisket hade en helt annan betydelse än i dag för bl.a. kustbefolkningen. Bestämmelserna skiljer sig genom sin detaljrikedom markant från andra nutida lagregler. Under den tid som förflutit sedan lagen tillkom har språket i våra författningar i hög grad förändrats och fiskerättslagen ger i dag därför ett föråldrat intryck.

Fiskerättslagen är en del av lagstiftningen på förmögenhetsrättens område genom att den avgränsar fiskerättens innehåll och därmed också rätten till fast egendom. Med den betydelse som lagen har är det angeläget att förbättra förutsättningarna för förståelsen av och överblicken över regelverket. I syfte att nå ett sådant resultat har det inom Jordbruksdepartementet utarbetats en promemoria Enklare fiskebestämmelser (Ds 1992:70), i vilken det föreslås en ny fiskelag. Den nya lagen skiljer sig från den gamla i språkligt hänseende men också i fråga om tekniken att presentera de mycket detaljrika reglerna om frifiske i enskilt vatten. I materiellt avseende föreslås ändringar som bl.a. innebär att det införs krav på licens för att bedriva yrkesmässigt fiske, att det skapas förutsättningar för en fördelning av fisket och att fiskerätten för utlänningar förändras. I promemorian lämnas också förslag som syftar till att göra fiskeför-

fattningarna i övrigt mera tillgängliga genom att minska antalet författningar och åstadkomma så enkla bestämmelser som möjligt. Bl.a. föreslås en ny fiskesförordning.

En sammanfattning av promemorian bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1* och dess lagförslag som *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. Remissyttrandena finns tillgängliga i Jordbruksdepartementet (dnr 1496/92).

1.2 Lagrådet

Regeringen beslutade den 11 februari 1993 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som utarbetats i ärendet. De till Lagrådet remitterade lagförslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

Lagrådet har yttrat sig över förslagen. Yttrandet bör fogas till protokollet som *bilaga 4*.

Lagrådet har efterlyst vissa klargöranden i anslutning till bestämmelserna om yrkesmässigt fiske och yrkesfiskelicens samt i övrigt anfört synpunkter och lämnat förslag som rör utformningen av bl.a. bestämmelserna om straff och särskilda rättsverkningar. Jag har i huvudsak följt Lagrådets förslag. Jag återkommer till Lagrådets yttrande i specialmotiveringen till fiskelagen. Härutöver bör vissa redaktionella ändringar göras i lagtexten.

2 Allmän motivering

2.1 En ny fiskelag

2.1.1 Allmänt om en ny fiskelag

Den gällande fiskerättslagen har varit i kraft i över 40 år. De ändringar som gjorts i lagen har bestått främst i tillägg föranledda bl.a. av grundlagsreformen och det år 1985 införda fria handredskapsfisket. Till huvudsakligt innehåll, liksom i fråga om struktur och språk finns följaktligen den ursprungliga lagen kvar oförändrad. Redan detta förhållande motiverar en översyn för att modernisera lagen.

Som jag kommer att utveckla i det följande finns det emellertid också behov av att reformera fiskelagstiftningen i övrigt, dvs. de med stöd av lagen av regering och myndigheter beslutade föreskrifterna för fisket. En sådan reformering bör ta sin utgångspunkt i en översyn av bemyndigandena i lagen.

Det finns också anledning att göra vissa materiella ändringar i lagen. Dit hör att det bör införas ett lagstöd för redskapsbegränsningar för fritidsfisket, en fråga som nyligen aktualiserats av riksdagen (bet. 1991/92:JoU20, rskr. 1991/92:304). Vidare innebär ett EES-avtal och ett medlemskap i EG att det finns motiv för nya bestämmelser om krav på yrkesfiskelicens.

Det finns följaktligen flera tungt vägande motiv för en genomgripande översyn av fiskerättslagen. Den inledningsvis nämnda promemorian upptar ett för-

slag till ny fiskelag. Förslaget har fått ett i huvudsak positivt mottagande av remissinstanserna. Enligt min mening utgör promemoriaförslaget och remissyttrandena över förslaget en god grund för beslut om en lagreform.

Mot denna bakgrund föreslår jag att den nuvarande fiskerättslagen ersätts av en ny fiskelag.

Jag kommer i det följande att huvudsakligen behandla förslag som materiellt eller formellt innebär en nyordning i förhållande till den nuvarande lagen.

Jag tar först upp vissa definitionsfrågor för att därefter behandla fiskerätten, fisket och fördelning av fiskresurserna samt slutligen frågor om ansvar.

2.1.2 Definition av fisk och fiske

Mitt förslag: I lagen föreskrivs att vad i lagen sägs om fisk också skall gälla vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur. Vidare föreskrivs att med fiske avses verksamhet som syftar till att fånga eller döda fritt levande fisk.

Promemorians förslag: Promemorian innehåller inte något motsvarande förslag.

Remissinstanserna: I flera yttranden framhålls värdet av att begreppen definieras i lagen.

Skälen för mitt förslag: Fiskerättslagen saknar en definition av vad som menas med fisk i lagens mening. I dag finns en sådan definition i stället i fiskeriförordningen. Där föreskrivs att vad som sägs i förordningen om fisk även gäller hummer (*Homarus*), kräfta, havskräfta (*Nephrops*), räka, krabba (*Cancer*), bläckfisk, ostron, pärlmussla, blåmussla och nejonöga. Definitionen är mycket detaljerad men täcker ändå inte allt som kan vara av intresse för fisket och fiskevården. Fiskeriverket har framfört att bestämmelsen i stället bör omfatta samma grupp djur och växter som den danska lagstiftningen. Därigenom skulle möjligheter ges att reglera fångst, utplantering, flyttning och odling av exempelvis fisknäringssdjur. Fiskeriverket föreslår därför att vad som sägs om fisk även skall gälla rundmunnar, kräftdjur, blötdjur och alger.

Rundmunnarna (nejonöga och pirål) är en typ av käklösa ryggradsdjur som kan hänföras till fiskbegreppet när detta används som en sammanfattande benämning på vattenlevande djur som andas med gälar. Blötdjuren (mollusker) är en stam ryggradslösa djur som omfattar klasserna urmollusker, ledsnäckor, maskmollusker, snäckor, tandsnäckor, musslor och bläckfiskar. Till kräftdjuren hör bl.a. de vattenlevande tiofotade djuren kräfta, hummer, langust, havskräfta, eremitkräfta, krabba och räka men även exempelvis krill.

Avgränsningen av vad som är fisk enligt fiskelagstiftningen har störst betydelse i fråga om möjligheten att meddela föreskrifter för fiskevården. En inte alltför snäv definition av begreppet fisk i fiskelagstiftningens mening innebär att nya former av fiske och vattenbruk kan regleras i föreskrifter utan att be-

stämmelserna om fiskeförfattningarnas tillämpningsområde behöver ändras. Det är samtidigt viktigt att en vidgad definition av begreppet fisk inte leder till att regler meddelas med avseende på djur som normalt inte är föremål för fiske eller vattenbruk.

Jag anser att begreppet fisk i fiskelagstiftningens mening skall vidgas till att i fortsättningen även avse vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur. Rundmunnar (pirål och nejonöga) bör utan särskilt omnämnande kunna räknas som fisk i fiskelagstiftningen.

Enligt Fiskeriverket bör fiskelagens bestämmelser också omfatta alger. Mot detta kan invändas att alger är växter. Algerna är visserligen av vital betydelse för djurlivet i vattnen och de utnyttjas också ekonomiskt. Detta förhållande utgör emellertid inte ett tillräckligt skäl för att låta fiskelagstiftningen omfatta även alger.

Vad som avses med fiske finns inte definierat i författningstext. På samma sätt som jakt definieras i jaktlagstiftningen bör enligt min mening en beskrivning av vad som räknas som fiske finnas i fiskelagstiftningen. Med nödvändighet kan definitionen av ett sådant begrepp inte bli alltför detaljerad. Det får anses vara tillfyllest att beskriva fiske som verksamhet som syftar till att fånga eller döda fritt levande fisk.

Med hänsyn till den betydelse fisk och fiske har för att avgränsa fiskerätten är det naturligt att ta in definitionerna i fiskelagen.

2.1.3 Definition av redskap

Mitt förslag: Den nuvarande definitionen av fast redskap tas oförändrad in i den nya lagen och kompletteras med definitioner av rörligt redskap och handredskap.

Med rörligt redskap skall avses redskap som inte är fast redskap och med handredskap skall avses spö, pilk och liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och högst tio krokar.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att definitionen av fast redskap modifieras och att en definition av rörligt redskap och handredskapsfiske förs in i lagen.

Remissinstanserna: Remissutfallet är splittrat i fråga om förslaget att modifiera definitionen av fast redskap.

Skälen för mitt förslag: Med fiskeredskap menas redskap och anordningar som är avsedda för direkt fångst av fisk. Båtar räknas således inte till fiskeredskap.

Redskap kan indelas i grupper beroende på konstruktion och användningsätt. Redskapsgrupper med en sådan indelning är instängningsredskap, in-

snärjningsredskap, krokredskap, saxredskap, hugg- eller stickredskap och redskap där elektricitet används för att bedöva fisken.

Instängningsredskap innebär att fisken stängs in i ett eller flera rum. Fasta instängningsredskap kan bestå av olika spjälmaterial ofta i förening med fiskebyggnader. I dessa instängningsredskap kan fisken antingen själv gå in eller föras in med strömmande vatten. Redskap i vilka fisken själv går in är ofta försedda med ledverk som skall leda in fisken i instängningsrummet. Exempel på sådana redskap är mjärde, ryssja och tina. Ålkista är ett exempel på redskap som används i strömmande vatten. Det finns också instängningsredskap som dras genom vattnet och där fisken fångas i ett rum som stängs först när redskapet tas upp ur vattnet. Exempel på sådana redskap är trål, not, snörpvad, kastnät och håv.

Insnärjningsredskap är garn eller nät där fisken snärjs i maskorna.

På krokredskap fastnar fisken genom att själv hugga efter kroken, som vanligen är försedd med bete. Saxredskap fångar och håller fast fisken. Redskapets ena skänkel är försedd med bete och när fisken hugger betet slås en spets in i fisken.

Hugg- eller stickredskap är redskap med vassa spetsar, på vilka fisken fastnar då redskapet rycks eller stöts genom vattnet. Exempel på sådana redskap är huggkrok och ljuster.

Vid fiske med elektricitet förlamas fisken, varefter den håvas in.

I fiskerättslagen görs inte denna indelning utan i stället görs skillnad mellan fasta och rörliga redskap. Denna indelning har betydelse för rätten att fiska i allmänt vatten. Indelningen används också för att reglera rätten för var och en till fiske i enskilt vatten.

I fiskerättslagen definieras vad som är ett fast redskap. Någon motsvarande definition av rörligt redskap finns inte.

En fiskebyggnad är enligt fiskerättslagen ett fast redskap. Med fiskebyggnad förstås en permanent byggnad, t.ex. av timmer. Fiskebyggnader förekommer så gott som uteslutande i rinnande vatten. För att övriga fiskeredskap skall anses som fasta måste följande tre kriterier uppfyllas:

1) Redskapet skall vara försett med ledarm. Detta innebär att någon del av redskapet skall tjäna som ledarm. Fångst kan ibland ske även på ledarmen, men dess huvudsakliga uppgift skall vara att leda fisken till redskapets egentliga fångstdel, exempelvis ett större instängningsredskap. Även vissa insnärjningsredskap kan betraktas som fasta om de är försedda med ledarm.

2) Redskapet skall med pålar eller tyngder eller på annat sätt vara fäst vid botten eller stranden. Genom detta villkor utesluts sådana mindre redskap av typen mjårdar, burar eller tinor, som sätts ut stående på botten utan att vara fastgjorda vid denna. Även hängryssjor (t.ex. lakstrutar), vilka endast är försedda med sänke för att hållas i lodrätt läge, utesluts. Det saknar betydelse hur fastgöringen är beskaffad så länge den är permanent.

3) Slutligen skall redskapet vara avsett att stå kvar längre tid än två dygn i följd.

Till fasta redskap räknas instängnings- och insnärjningsredskap som uppfyller de tre ovannämnda kriterierna. Alla andra redskapstyper, däribland alla krok-, hugg- och stickredskap, liksom sådana speciella redskapstyper som snaror, musselskrapor o. d., hänförs till rörliga redskap.

Medan fiske med rörligt redskap i princip är fritt i allmänt vatten, är fiske med fast redskap i princip underkastat tillståndstvång.

Frågor om tillstånd att sätta ut fasta redskap i allmänt vatten prövas av länsstyrelsen. Sådant tillstånd vad avser fiske efter lax, öring och ål, ges endast för fiskare som är beroende av fisket för sin försörjning.

Innebörden av begreppen fasta och rörliga redskap överensstämmer inte med vad flertalet svenskar skulle hänföra till fasta resp. rörliga redskap. Begreppen är emellertid inarbetade hos många fiskare. Med hänsyn härtill och till att uppdelningen används när fiskerätten i vissa vatten regleras saknas skäl att nu ändra indelningsgrund.

I flera av Fiskeriverkets föreskrifter utesluts eller undantas fasta mindre redskap när redskapsbegränsningar görs av fiskevårdande skäl. Detsamma gäller i vissa av länsstyrelsernas fiskestadgor. I promemorian föreslås därför att definitionen av fasta redskap ändras så att endast redskap med en höjd av 1,5 meter eller mer skall anses vara sådant redskap. Flera remissinstanser, bl.a. Fiskeriverket, ansluter sig till förslaget. Det påpekas emellertid från olika håll att de fasta redskapen inte omfattades när intrångsersättning bestämdes i samband med att frifiske uppläts för rörliga redskap och att den föreslagna förändringen därför skulle kunna ge upphov till nya krav på ersättning från fiskerättsinnehavarnas sida. Vidare framförs det av Länsstyrelsen i Kalmar län att det är i stort sett omöjligt att kontrollera redskapets storlek utan att detta kommer i olag.

Med hänsyn till att den föreslagna definitionsändringen kan sägas påverka fiskerättsförhållandena i enskilda vatten anser jag övervägande skäl tala för att den nuvarande definitionen av fast redskap behålls oförändrad.

Fiskerättslagen saknar bestämmelser om vad som menas med rörligt redskap. Det framgår endast motsatsvis att alla fiskeredskap som inte är att räkna som fasta faller in under beteckningen rörliga redskap. I en allmän strävan att göra lagtexten så tydlig som möjligt föreslår jag att en definition av rörliga redskap tas in i den nya lagen.

Handredskap definieras inte särskilt i fiskerättslagen. Däremot förekommer en beskrivning av vad som menas med fiske med handredskap. Dit hör enligt beskrivningen fiske med metspö, kastspö, pilk och liknande handredskap som är utrustat med lina och krok. Den begränsningen gäller att redskapet inte har mer än tio krokar och att metoden som sådan inte kräver användning av båt.

I promemorian föreslås att denna beskrivning skall sammanföras med bestämmelserna om fasta och rörliga redskap. Av remissvaren framgår dock att förslaget är ägnat att skapa osäkerhet om innebörden i begreppet handredskap och därmed också osäkerhet om vilka regler som skall gälla i fråga om tillåtna redskap för fritidsfiskare och för utlänningar.

Osäkerheten har sin grund i att fiskemetoden "handredskapsfiske", såsom den definieras i nuvarande lag och i promemorians lagförslag, inte omfattar fiske som kräver användning av båt. Det innebär bl.a. att s.k. trollingfiske, även om fisket sker med användning av handredskap, inte räknas som handredskapsfiske (Högsta domstolens dom den 23 november 1992, DB 651).

Enligt min mening bör i den nya lagen åtskillnad göras mellan redskapsbeskrivning och metodbeskrivning.

I anslutning till lagens beskrivning av fasta och rörliga redskap bör det införas en beskrivning av vad som avses med handredskap. Till sådana redskap bör räknas spö, pilk och liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och högst tio krokar. Den definitionen får betydelse för den redskapsbegränsning som jag kommer att föreslå i det följande och för avgränsningen av det fiske som är tillåtet för utländska medborgare. Avgörande blir här vilket redskap som används inte vilken metod som används.

Den nuvarande metodbeskrivningen av fiske med handredskap behövs emellertid också i den nya lagen. Med den definitionen avgränsas det för allmänheten fria handredskapsfisket på ostkusten och i de stora sjöarna. Där skall liksom hittills gälla att metoden som sådan inte kräver att båt används. Metodbeskrivningen bör lämpligen föras in i lagen i anslutning till bestämmelserna om var det fria handredskapsfisket får utövas.

2.2 Fiskerätten

2.2.1 Bakgrund

Vid utformningen av 1950 års lag om rätt till fiske gjordes en avvägning mellan strävandena att åstadkomma så enhetliga regler som möjligt över hela landet och de önskemål som fanns att behålla gällande regler som tillkommit som en följd av lokala förhållanden. Det ansågs svårt att bortse från de speciella förhållanden som lett fram till lokala regelvariationer. Den slutliga avvägningen grundades på en strävan efter enhetlighet men denna fick inte tillmätas så stor vikt att bestående förhållanden som var motiverade av fiskerinäringens och fiskevårdens intressen rubbades (prop. 1949:60 s. 26). Den lag som infördes år 1950 var därför i mångt och mycket en kodifiering av vad som gällt tidigare.

2.2.2 Nuvarande ordning

Fiskerättens omfattning

Fiskerättslagen behandlar bl.a. var fisket får bedrivas och med vilka redskaps-typer. Fiskerätten regleras olika beroende av om vattenområdet är enskilt eller allmänt. Den uppdelningen bygger i sin tur på reglerna i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. I allmänt vatten får varje svensk medborgare fiska med rörligt redskap. För att få fiska med fast redskap krävs tillstånd och

sådant tillstånd är i princip förbehållet yrkesfisket. I enskilt vatten är huvudprincipen att fastighetsägaren förfogar över rätten till fisket. Det finns flera undantag från den principen. Dessa undantag bygger i stor utsträckning på vad som har tillämpats lokalt längs våra kuster under en mycket lång tid. Därutöver finns särskilda bestämmelser om rätt till fiske i vissa fall, om rätt att nyttja annans strand, om fiskådra och om förhållandet mellan fiskande inbördes.

Lagen om gräns mot allmänt vattenområde

Vad som är enskilt vatten resp. allmänt vatten finns inte angivet i fiskerättslagen utan i den nämnda lagen om gräns mot allmänt vattenområde. Principerna för denna gränsdragning skall översiktligt beröras.

Ett vattenområde som hör till en fastighet räknas som enskilt medan övriga vattenområden anses som allmänt vatten. I havet når det allmänna vattnet ut till yttergränsen för det svenska territorialvattnet.

Gränsen mot allmänt vattenområde bestäms enligt tre principer. Till fastigheter hänförs strandvatten, enklavvatten och kilometervatten. Principerna täcker varandra på så sätt att man ofta kan åberopa flera av dem samtidigt. Dessa allmänna principer kompletteras i Norrbottens och Kalmar län med bestämmelser att vissa i lagen angivna skärgårdsvatten skall hänföras till fastigheterna. Ett liknande gränsdragningssystem gäller för Väner, Vättern, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland.

Strandvattenregeln innebär att vatten inom 300 meter från stranden räknas som enskilt. Dock bortses från landbildningar, som är mindre än 100 meter i längd. Undantag görs vid långgrunda stränder där det enskilda vattnet går ut till ett djup av tre meter, även om detta skulle ligga mer än 300 meter från stranden.

En gränsdragning enligt strandvattenregeln kan leda till att smärre isolerade allmänna vatten avstängs från öppna havet på grund av att mynningen är smalare än 600 meter eller att vattendjupet vid mynningen är mindre än tre meter. Sådana enklaver av allmänt vatten ansågs olämpliga inte minst från övervakningssynpunkt. Därför kompletterades strandvattenregeln med en enklavvattenregel. Genom denna regel hänförs sådana isolerade allmänna vatten till fastigheterna.

Enklavvattenregeln gäller emellertid inte i de större bohusländska fjordarna. I bl.a. Gullmarsfjorden, Ellösfjorden, Stigfjorden, Hakefjorden, Askeröfjorden, Halsefjorden och Havstensfjorden med angränsande saltvattenområde in till Uddevalla gäller endast strandvattenregeln. I dessa fjordar finns därför allmänt vatten.

Till enskilt vatten hänförs också sådana vattenområden till vilka man inte kan komma in från öppna havet utan att passera vatten så trånga att bredden räknat från strandlinje till strandlinje understiger en kilometer. Vid mätningen skall hänsyn inte tas till öar under 100 meters längd. Denna kilometervattenre-

gel är så utformad att den i sig innefattar en enklavregel. Den är tillämplig från Listershuvud i söder till gränsen mot Finland i norr.

Med kilometervattenregeln förbehålls strandägarna de inre, mera slutna vattenområdena, medan de yttre, mera öppna vattenområdena, som står i en vidare förbindelse med öppna havet, tillhör det allmänna vattenområdet.

Kilometervattenregeln gäller inte i vattnen vid Gotland eller Öland eller vid andra friliggande öar.

För Norrbottens län och Kalmar län finns en av lokala förhållanden påkallad modifikation av kilometervattenregeln. I lagen räknas de vattenområden i havet upp som tillhör fastigheterna längs kusten. Därigenom vidgas det enskilda vattnet bl.a. utanför Torne älv och utanför Smålandskustens viktigaste laxförande åar, Emån och Alsterån.

I Vänern, Vättern, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland når fastigheternas enskilda vatten inte ut över hela sjöarna, utan de öppna delarna är allmänt vatten.

En strikt tillämpning i de stora sjöarna av de för ostkusten gällande gränsdragningsreglerna ansågs på enstaka ställen medföra mindre önskvärda resultat. Därför har i Hjälmaren och i Storsjön i Jämtland det enskilda vattnet utvidgats utöver vad som skulle gälla enligt de allmänna reglerna.

Öar av större längd än 100 meter omges alltid av enskilt vatten. En särskild bestämmelse reglerar gränsdragningen vid mindre öar. Om en sådan ö ligger så långt ut i havet eller i någon av frivattensjöarna, att den helt eller delvis gränsar till allmänt vatten, anses gränsen mot allmänt vatten följa öns strandlinje.

Inskränkningar i det enskilda fisket

Vid Norrlandskusten och ostkusten, från kusten i Norrbottens län till och med kusten i Uppsala län utom Östhammars kommun, är det tillåtet för varje svensk medborgare att fiska med rörligt redskap i enskilt vattenområde. Det är tillåtet att fånga alla förekommande arter utom lax. I Östhammars kommun liksom vid kusten i Stockholms och Södermanlands län är det fria fisket med andra rörliga redskap än handredskap inskränkt till vatten som har ett större djup än sex meter. Fisket med annat än handredskap får endast avse strömming och skarpsill och bedrivs med skötar och sillnät. För Hölö och Mörkö församlingar i Stockholms län gäller dock att detta fiske från och med den 1 april till och med den 30 september är förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

Även vid kusten i Östergötlands län och i den del av Kalmar län som ligger norr om Kråkelund är det fria fisket med andra rörliga redskap än handredskap inskränkt till vatten som har ett större djup än sex meter. Tillåtna redskap i sådana vatten är skötar och sillnät. Tillåtna arter är strömming och skarpsill och fisket får endast bedrivs på ett avstånd av minst 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

Vidare gäller den begränsningen i det fria fisket att strömmings- och skarpsillsfisket är förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten i nedan angivna områden.

– Slätbaken, Tränöfjärden och Gropviken och angränsande vatten innanför räta linjer från Djursö norra udde till fastlandet över sydligaste udden av Lilla Rimmö och vidare från Djursö till Yxnö och Norra Finnöfastlandet över sundens smalaste ställen,

– Valdemarsviken innanför en rät linje från Stora Ålö till Kvädö, där inloppet är som smalast,

– Syrsan och Bågviken samt Gudingefjärden innanför räta linjer från Björkö till fastlandet över smalaste delen av sundet, från Björkö södra udde till sydligaste udden av Lilla Rätö samt från västligaste udden av Lilla Rätö till närmaste ställe på fastlandet och

– Gamlebyviken och Lucernafjärden innanför en linje från södra udden av Gränsölandet rätt åt söder.

För varje svensk medborgare är strömmings- och skarpsillsfiske med skötar och sillnät, om de är rörliga, fritt längs kusterna i Kalmar län söder om Kråkelund samt vid Blekinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde). I detta kustområde är det också tillåtet att fiska med tobisnot.

Runt Gotlands kuster får fiske ske efter alla förekommande arter med nät som är rörligt och med tobisnot.

Vid Blekinge läns södra kust (väster om Torhamnsudde) är det fritt för varje svensk medborgare att fiska med rörligt redskap under förutsättning att fisket bedrivs på minst 300 meters avstånd från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, måste fisket dock bedrivas utanför den djupkurvan. Med nät, om det är rörligt, och med långrev och tobisnot får fisket bedrivas fritt ända intill stranden. För fiske med snörpvad gäller att fisket är tillåtet bara i vatten djupare än sex meter.

Vid Skånes östra och södra kuster är fisket med rörligt redskap fritt i enskilt vatten.

Vid Skånes västra kust och vid kusten i Hallands län samt i Göteborgs och Bohus län är allt fiske fritt i enskilt vatten med följande undantag. Fiske efter ostron är förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

Vid alla Sveriges kuster får svenska medborgare dessutom fiska med långrev i vatten som är minst tjugo meter djupt och som har en minst en kilometer bred förbindelse med havet eller är beläget vid Gotland eller Öland eller andra öar vilka från fastlandet helt skiljs av vatten med sådan förbindelse.

Utöver det nu beskrivna fria fisket gäller enligt en särskild regel i lagen fritt fiske på vissa orter om fisket varit oklandrat eller fritt bedrivits efter gammal sed. Detta undantag gäller dock inte för fiske efter strömning eller skarpsill.

I lagen finns också särbestämmelser för de fem största insjöarna.

I Vänern får yrkesmässigt fiske med ålrev med dött agn fritt bedrivas efter tillstånd av länsstyrelsen fr.o.m. den 16 juli t.o.m. den 15 oktober. Fiske efter siklöja och nors med finmaskad not kan länsstyrelsen under vissa förutsättningar förklara fritt. Därutöver får fiske efter siklöja och nors med finmaskat nät, som är rörligt, bedrivas fritt utanför öppen strand på större djup än åtta meter. I Mariestadsfjärden och Östersundet är fisket i övrigt fritt med rörligt redskap utanför 300 meter från fastlandet eller en ö av minst 100 meters längd eller, där kurvan för högst tre meters djup går längre ut, utanför denna djupkurva. I Dättern och Brandsfjorden skall fiske som bedrivits oklandrat och efter gammal sed vara tillåtet. Länsstyrelsen kan under vissa förutsättningar begränsa det fria siklöje- och norsfisket.

I Vättern får varje svensk medborgare fiska med utter, drag och agnot i enskilt vatten utanför öppen strand.

I Mälaren får varje svensk medborgare fiska med rörligt redskap på ett avstånd av 300 meter från fastlandet eller från en ö av 100 meters längd eller, där kurvan för högst tre meters djup går längre ut, utanför den djupkurvan, i följande områden, nämligen Norra Björkfjärden, Prästfjärden, Södra Björkfjärden och Hovgårdsfjärden. Hur begränsningarna av fjärdarna skall göras framgår också av lagen.

I Hjälmaren får varje svensk medborgare bedriva fiske med rörligt redskap i Mellanfjärden på ett avstånd av minst en kilometer från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

I enskilt vatten i Storsjön i Jämtland får varje svensk medborgare fiska efter sik med sådant nät som är rörligt redskap. Fisket måste bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Det är också tillåtet att fiska lake med hängryssja i samma område.

Den senaste ändringen av betydelse som har gjorts i rätten till fiske var när handredskapsfisket år 1985 blev fritt i enskilt vatten längs södra ostkusten från Östhammars kommun i Uppsala län, vid Gotlands kuster och vid Blekinges sydkust och i de stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland (prop. 1984/85:107, bet. 1984/85:JoU26, rskr. 1984/85:190).

Regeringen uppdrog den 6 juni 1991 åt Fiskeriverket att med utgångspunkt i vad som har anförts i jordbruksutskottets betänkande 1991/92:JoU22 utvärdera konsekvenserna av det fria handredskapsfisket. Uppdraget har redovisats och remissbehandlats. Frågan bereds för närvarande inom regeringskansliet. Jag har för avsikt att vid ett senare tillfälle återkomma till regeringen i frågan.

Särskilda bestämmelser om rätt till fiske

Om frifiskerätten på ostkusten och delar av sydkusten innebär ett alltför kraftigt intrång kan regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer med stöd av fiskerättslagen meddela särskilda föreskrifter om begränsningar i frifisket. En särskild begränsning i fiskerätten följer av fiskerättslagens bestäm-

melser om fiskådra. I huvudsak innebär bestämmelserna att en sjättedel av vattnets bredd i vattendrag och sund i egenskap av fiskådra skall hållas fritt från fiskeredskap och annat som kan hindra fiskens gång.

I fiskerättslagen finns också särskilda bestämmelser om rätt till fiske inom allmänningar och samfälligheter liksom i de fall fiskerätt upplåtits genom arrendeavtal.

Den som fiskar har under vissa förutsättningar rätt att bl.a. utnyttja annans strand. Vidare finns i fiskerättslagen bestämmelser om förhållandet mellan fiskande inbördes.

2.2.3 Fiskerätten i en ny fiskelag

Mitt förslag: Bestämmelserna som reglerar fiskerätten omarbetas språkligt och detaljbestämmelserna om det fria fisket i enskilda vatten förs över till en bilaga. Vissa föreskrifter som tar sikte på äldre förhållanden upphävs eller tas upp som övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna är med enstaka undantag positiva till förslaget att omarbeta lagen.

Skälen för mitt förslag: Fisket längs våra kuster och i våra insjöar har av tradition varit knutet till ägandet av fast egendom. Bestämmelser som reglerar fiskerätten bestämmer också äganderättens omfattning. Dessa bestämmelser är således av central betydelse. Det är därför viktigt att bestämmelserna är lättillgängliga för var och en. Regleringen är mycket detaljrik och för att underlätta läsningen bör en förändring innebära att en läsare lätt kan hitta det vattenområde han är intresserad av och att alla bestämmelser för det området finns samlade.

Fiskerättslagen är uppbyggd på det sättet att huvudregeln om jordägarens fiskerätt följs av en lång rad detaljrika bestämmelser om undantag från den regeln. Undantagen beskriver det frifiske längs kusterna och i de stora sjöarna som redovisats i det föregående. Även om fisket inte längre har samma betydelse som tidigare som försörjningskälla kan det inte förutsättas annat än att frifiskebestämmelserna i det stora hela fortfarande har kvar sin aktualitet. Färre och enklare regler skulle kräva att de nuvarande bestämmelserna byttes ut mot geografiskt mer enhetliga och mindre detaljrika bestämmelser. Ett sådant utbyte skulle emellertid fordra en omfattande undersökning och kartläggning av vilket fiske som faktiskt bedrivs och kräva ändringar i den nuvarande gränsdragningen mellan enskilt fiske och frifiske. Förutsättningar för att genomföra något sådant i det här sammanhanget saknas.

Det är däremot möjligt att åstadkomma en regelreform genom att presentera bestämmelserna på ett annat sätt än vad som görs i dag och därmed göra regelverket mera lättillgängligt.

I en ny fiskelag bör därför reglerna om frifisket längs kusterna och i de stora sjöarna redovisas i tabellform och utgöra en bilaga till lagen.

I huvudsak bör alltså de nuvarande fiskerätsbestämmelserna med oförändrat innehåll föras över till den nya lagen men där ges en ny redaktionell utformning. I fråga om några av de nuvarande bestämmelserna finns det emellertid anledning att överväga om de alls skall behållas eller om de bör behållas som övergångsregler i den nya lagen.

En grupp av sådana bestämmelser består i ett antal bemyndiganden för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att genom föreskrifter eller beslut i olika avseenden reglera den fria fiskerätten. Av skäl som redovisas i det följande bör dessa bemyndiganden kunna undvaras i fortsättningen.

Ett bemyndigande (3 § tredje stycket) ger regeringen befogenhet att förordna att fiske med fast redskap vid fiskeplats utanför Blekinges sydkust får bedrivas i den omfattning som skett före den 1 januari 1951 med stöd av avtal, urminnes hävd, dom, skattläggning eller annan särskild grund. Till bemyndigandet kan möjligen knytas Kungl. Maj:ts skrivelse (1898:50 s. 2) till befallningshavanden i Blekinge län angående rätt att vid länets kust idka ålfiske med fast redskap. Bestämmelserna i skrivelsen har förlorat sin betydelse och kan enligt min mening upphävas samtidigt med fiskerättslagen. Några andra föreskrifter som skulle motivera att man behåller bemyndigandet finns inte. Det kan inte heller rimligen bli aktuellt att meddela några nya föreskrifter eller beslut av det slag som förutsatts i bemyndigandet. Följaktligen bör bemyndigandet kunna undvaras i den nya lagen.

Beträffande siklöje- och norsfisket i Vänern får enligt två bemyndiganden (16 § första stycket 2 och andra stycket i samma paragraf) meddelas dels föreskrifter eller beslut om visst ytterligare fritt fiske bland annat på den grunden att sådant fiske bedrivits oklandrat och efter gammal sed, dels föreskrifter eller beslut om utövandet av fisket och – på begäran av innehavare av enskild fiskerätt – om begränsningar i det fria fisket. Befogenheten att meddela föreskrifter och beslut har överlåtits till länsstyrelsen. Såvitt kunnat utrönas har några föreskrifter, som skulle göra det motiverat att behålla bemyndigandena, inte meddelats. Skulle mot förmodan något förvaltningsbeslut ha meddelats med stöd av bestämmelserna behåller sådana beslut sin giltighet även om bemyndigandena upphävs. Återstår frågan om bemyndigandena behövs för framtida föreskrifter eller beslut. Att vidga det fria fisket med hänsyn till vad som tillämpats oklandrat och efter gammal sed kan knappast bli aktuellt. Av två skäl kan det tämligen säkert avgöras att det inte heller kommer att finnas behov av att använda bemyndigandena för föreskrifter som begränsar det fria fisket. Dels har som nämnts hittills inte något sådant behov uppstått, dels bör behovet ses mot bakgrund av mina förslag i ett följande avsnitt att i viss utsträckning generellt begränsa frifisket. Bemyndigandena bör enligt min mening sålunda kunna undvaras.

Vad nu sagts om bemyndigandena som rör siklöje- och norsfisket i Vänern gäller också bemyndigandet som gör det möjligt att meddela föreskrifter som begränsar det fria fisket på ostkusten och delar av sydkusten (22 §). Också i

det här fallet har föreskriftsrätten överlåtits till länsstyrelsen. Några föreskrifter har inte meddelats och som nyss nämnts kommer den generella begränsning av frifisket som föreslås i ett följande avsnitt att minska behovet av föreskrifter av det slag som avses med bemyndigandet. Även detta bemyndigande bör följaktligen kunna slopas.

En andra grupp av bestämmelser i fiskerättslagen gäller vissa speciella rättigheter.

Den första bestämmelsen av det slaget rör den rätt som enskilda fiskerättsägare längs norrbottenskusten, södra ostkusten och sydkusten har att utan tillstånd sträcka ut fast redskap i allmänt vatten. Bestämmelsen innebär att den rätten också skall gälla för den som stöder sin fiskerätt på avtal, urminnes hävd, dom, skatläggning eller annan särskild grund under förutsättning att en utsträckningsrätt är förenlig med vad som gäller i fråga om omfattningen av den särskilda fiskerätten.

Vidare finns två bestämmelser om frifiskerätt som går utöver vad som gäller enligt den beskrivning som lämnats ovan för kusterna och de stora sjöarna. För kusterna gäller att en fiskande på en viss ort kan ha den frifiskerätt som följer av vad som tillämpats oklandrat och efter gammal sed (15 §). Det samma gäller för dem som fiskar i Dättern och Brandfjorden i Vänern (16 § första stycket 5).

Slutligen gäller också att fiskerättslagens bestämmelser om fiskådra inte rubbar den särskilda rätt som någon kan ha att stänga av en sådan ådra.

Bestämmelserna om de nu redovisade rättigheterna bör finnas kvar. Rättigheterna är dock av den karaktären att bestämmelserna lämpligen kan tas upp i övergångsbestämmelserna i den nya lagen.

Därutöver finns den tidigare berörda bestämmelsen i Vänern om att yrkesmässigt fiske med ålrev med dött agn får bedrivas efter särskilt tillstånd. Det är länsstyrelsen i det län där fisket skall bedrivas som meddelar tillstånd, antingen för viss tid eller tills vidare. Rätten till fritt ålrevsfiske på enskilt vatten gjordes beroende av särskild licens för att förebygga missbruk. I promemorian uttalas att den möjlighet till frifiske som bestämmelsen ger får förutsättas vara av begränsad ekonomisk betydelse för fisket och att bestämmelsen bör kunna undvaras. Det sägs vidare att de licenser som finns i dag och som utfärdats av länsstyrelsen även fortsättningsvis får utnyttjas i enlighet med vad som framgår av den enskilda licensen.

Länsstyrelsen i Värmlands län anser dock att ifrågavarande bestämmelse bör finnas kvar, eftersom det annars inte blir möjligt för yrkesfiskare som saknar egen fiskerätt att fiska ål. Med hänsyn till den stora utplantering som förekommer, anser länsstyrelsen att detta fiske bör kunna tillåtas då varje inkomstmöjlighet för yrkesfisket måste tas tillvara. Även Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser att bestämmelsen bör behållas.

Tydligen kan denna möjlighet till fiske efter ål ha betydelse för det yrkesmässiga fisket i Vänern. Under sådana förhållanden bör bestämmelsen behållas och införas i bilagan till lagen.

Fiskare har enligt 27 § fiskerättslagen rätt att i vissa situationer utnyttja annans strand om det kan ske utan men för den som innehar stranden. Trots att skada uppkommer har yrkesfiskare rätt att mot ersättning utnyttja annans strand. Dessa bestämmelser bör föras över till den nya lagen. Den nuvarande särskilda bestämmelsen om tomt och plantering bör däremot kunna undvaras i fortsättningen.

2.2.4 Utlänningars fiskerätt

Mitt förslag: Vid fiske med handredskap likställs utländska medborgare helt med svenska medborgare. I fråga om övrigt fiske krävs bosättning här i landet. Kravet på att bosättningen skall ha varat i minst två år slopas, för det yrkesmässiga fisket dock först från och med år 1995.

Promemorians förslag överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Bortsett från Länsstyrelsen i Kalmar län som ifrågasätter förslaget och Fiskeriverkets uppfattning att utländska fritidsfiskare i ett EG-perspektiv bör likställas med svenska medborgare vad avser redskapsbegränsningar, har det i huvudsak inte framförts några erinringar mot förslaget. Kammarrätten i Göteborg påpekar dock att bedömningen av om en person är stadigvarande bosatt i landet kan innebära vissa svårigheter.

Skälen för mitt förslag: Varje strandstat har enligt folkrätten möjlighet att förbehålla fisket för det egna landets medborgare. Denna möjlighet har även utnyttjats inom den svenska fiskeregleringen. Under vissa förutsättningar likställs emellertid utlänningar med svenska medborgare. Enligt fiskerättslagen ges en utlänning som sedan minst två år är stadigvarande bosatt här i landet rätt att fiska i allmänt vatten och i enskilt vatten i samma utsträckning som gäller för svenska medborgare. I andra fall krävs medgivande av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Kan den som är utlänning stödja sig på enskild fiskerätt krävs inte regeringens eller myndighets medgivande.

I fiskeriförordningen har regeringen medgivit danska och norska yrkesfiskare rätt att fiska under vissa förutsättningar i områden av Skagerrak och Kattegatt. Tillstånd för utländska medborgare att yrkesfiska kan enligt fiskeriförordningen beviljas även av Fiskeriverket. Sådana tillstånd beviljas på grundval av de avtal Sverige ingått med olika stater.

Av fiskeriförordningen framgår också att utländska medborgare i princip får fiska med handredskap i samma omfattning som gäller för svenska medborgare.

De nuvarande bestämmelserna i fiskerättslagen tillkom efter en rekommendation av Nordiska rådet till regeringarna i Danmark, Norge och Sverige att genomföra lika bestämmelser för egna medborgare och medborgare från an-

nat nordiskt land för havsfiske som inte bedrivs yrkesmässigt. I och med förhandlingarna om EES-avtalet och Sveriges ansökan om medlemskap i EG finns det skäl att på nytt behandla frågan om utlänningars fiskerätt. Ett EG-medlemskap innebär att medborgarna i EG-länderna i princip inte får diskrimineras.

I förhandlingarna om EES-avtalet har Sverige hävdat att det svenska yrkesfisket måste skyddas. Den fria etableringsrätten kommer därför under en begränsad tid att undanta fiskeföretag. Det skydd som härigenom skapas för det svenska yrkesfisket är viktigt. Under en övergångstid motsvarande undantagsperioden i fråga om den fria etableringsrätten, bör man därför enligt min mening behålla kravet på minst två års stadigvarande boende här i landet för att utländsk medborgare skall anses likställd med svensk medborgare. Fr.o.m. år 1995 bör det däremot vara tillräckligt att vara stadigvarande bosatt här i landet för att jämföras med svenska medborgare i fråga om yrkesmässigt fiske.

Något skäl att skydda fritidsfisket på samma sätt som yrkesfisket finns inte. Det är knappast troligt att ett totalt frisläppande av fritidsfisket skulle innebära någon dramatisk ökning av utländska fiskare. Det finns inte någon grund för att anta att fisketillgången genom en sådan liberalisering skulle förändras på något avgörande sätt eller att några andra negativa effekter skulle inträda. Mot bakgrund av andra länders restriktioner mot fritidsfisket saknas det dock anledning för Sverige att nu ensidigt släppa allt fritidsfiske fritt även för utländska medborgare på tillfälligt besök här i landet. Det är tillräckligt att låta deras fiskerätt omfatta enbart fiske med handredskap. Övrigt fritidsfiske utan stöd av enskild fiskerätt bör förbehållas svenska medborgare och utländska medborgare som är stadigvarande bosatta här i landet. Det innebär att utländska medborgare, som äger fritidshus i Sverige eller som av andra skäl vistas här längre perioder utan att vara permanentboende i landet och som saknar enskild fiskerätt, är hänvisade till att söka tillstånd i den mån de önskar fritidsfiska med annat än handredskap.

Förslaget om stadigvarande boende innebär inte att något nytt kriterium införs, enbart att tidskravet på två år slopas. Förutsättningarna för att räknas som stadigvarande boende är således de samma som tidigare. Att det i vissa fall kan innebära problem att avgöra om bosättningskravet är uppfyllt är enligt min mening inte ett tillräckligt vägande skäl för att behålla tidskravet.

2.3.1 Fiskevården

Mitt förslag: I lagen införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter för fiskevården som förbjuder eller begränsar

1. användningen av fiskemetoder eller fiskeredskap,
2. fiske inom vissa områden, efter vissa fiskarter eller för vissa ändamål,
3. fångst, ilandföring, införsel till landet och saluhållande av fisk som inte har viss minsta storlek eller som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap, eller
4. användningen av redskap, agn, båtar eller annat som kan sprida kräftpest eller någon annan sjukdom.

Avsikten är att med stöd av bemyndigandet ersätta den nuvarande fiskeriförordningen, Fiskeriverkets författningar och länsstyrelsernas stadgor med

dels en av regeringen meddelad fiskeförordning med ett fåtal grundläggande föreskrifter för fiskevården i allmänhet,

dels tre av Fiskeriverket meddelade författningar med föreskrifter för fiskevården för havs- och kustvattnen samt Vätern, Vättern, Hjälmaren, Mälaren och Storsjön i Jämtland, inbegripet tillflödena till dessa vatten upp till första definitiva vandringshindret.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna är i allmänhet positiva till förslaget och till att antalet regler minskas. De invändningar som framförs hänför sig till att regelförenklingen medför att vissa vatten inte längre kommer att omfattas av myndigheten normgivning. I stort sett alla länsstyrelser är dessutom negativa till att de fräntas rätten att meddela föreskrifter. Vissa andra remissinstanser uttrycker farhågor för en försämrade fiskevård som en följd av att länsstyrelsen mister sin föreskrivanderätt.

Skälen för mitt förslag: I den nuvarande fiskerättslagen finns ett allmänt bemyndigande för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande.

Regeringen har i fiskeriförordningen bemyndigat Fiskeriverket att meddela sådana föreskrifter. Bemyndigandet är preciserat till att gälla föreskrifter som a) är grundade på internationella överenskommelser och rekommendationer, b) behövs till skydd för lax, öring och ål och c) behövs för fisket i Sveriges ekonomiska zon och i territorialhavet. Fiskeriverket får dessutom meddela föreskrifter som behövs för verkställigheten av fiskeriförordningen.

I fiskeriförordningen bemyndigas också länsstyrelsen att meddela föreskrifter. Enligt bemyndigandet ankommer det på länsstyrelsen att för länet eller de-

lar av länet meddela sådana föreskrifter om fiskets vård och bedrivande som inte täcks av Fiskeriverkets föreskrifter. Prop. 1992/93:232

I fiskeriförordningen finns bestämmelser om bl.a. fredningstider, fiskemetoder och minimimått. Dessa bestämmelser gäller i princip om inte Fiskeriverket eller någon länsstyrelse meddelat strängare regler.

Fiskeriverket har med stöd av bemyndigandet i fiskeriförordningen meddelat ett antal kungörelser som med föreskrifter om fredningstider, fredningsområden, redskapsanvändning, fiskemetoder och minimimått reglerar kust- och havsfisket men också i viss utsträckning insjöfisket. Föreskrifterna för havs- och kustfisket grundar sig i stor utsträckning på internationella överenskomelser. I promemorian finns en närmare redogörelse för Sveriges internationella åtaganden på fiskets område.

Föreskrifter av det slag som finns i fiskeriförordningen och Fiskeriverkets kungörelser finns också i länsstyrelsernas stadgor. Där regleras fisket i kust- och insjövattnen.

Fiskeriförordningen och myndigheternas föreskrifter utgör sammantaget ett svåröverskådligt regelverk. Svåröverskådligheten har sin grund såväl i regelmassans omfång som det förhållandet att föreskrifterna i viss utsträckning överlappar varandra och att myndigheternas föreskrifter i vissa fall träder i stället för fiskeriförordningens föreskrifter.

Enligt min mening är det av flera skäl nödvändigt att genomföra en regel-förenkling på fiskets område. Om på grund av reglernas komplexitet varken allmänheten eller ens de tillämpande myndigheterna kan entydigt avgöra vad som är tillåtet eller otillåtet riskeras att föreskrifterna helt förlorar sin effekt. En regelreformerings ligger dessutom i linje med statsmakternas ambition att på alla områden göra de regler som behövs enklare och klarare (Jfr prop. 1983/84:119, bet.1983/84:KU25, rskr. 1983/84:245).

När jag nu går in på frågan på vilket sätt den nödvändiga regelreformerings- en skall genomföras måste det först konstateras att det av praktiska skäl inte är möjligt att till alla delar reglera fiskevården i lag eller ens i en regeringsförordning. Reglernas karaktär av detaljföreskrifter som i vissa avseenden måste kunna anpassas fortlöpande till ändrade förhållanden och skiftande förutsättningar i landet gör att regelgivningen i stor utsträckning måste anförtros en myndighet under regeringen. Den nya fiskelagen måste därför liksom den nuvarande lagen innehålla ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som behövs.

Av grundläggande betydelse för att åstadkomma den nödvändiga regelreformerings- en är att bemyndigandet i den nya lagen utformas snävare och mera preciserat än vad som är fallet i fiskerättslagen.

För att ge en bakgrund till ett förslag till bemyndigande i en ny fiskelag lämnar jag i det följande en kort redovisning av vilka fiskevårdsföreskrifter som enligt min bedömning behövs.

För vissa arter är skyddsbehovet sådant att det inte kan tillgodoses på annat sätt än genom en ingripande reglering. Dit hör laxen och öringen. I vissa lax- och öringförande vattendrag som mynnar ut längs våra kuster behövs ett

särskilt skydd för laxen och öringen under en del av året. Föreskrifter om fredningsområden finns för närvarande i Fiskeriverkets författningar. Den förenkling som kan komma i fråga när det gäller fredningsområdena som sådana är att i möjlig mån finna metoder för en så enkel och enhetlig avgränsning som möjligt. Det som i hög grad komplicerar reglerna är att det befunnits nödvändigt att i viss utsträckning tillåta fiske inom områdena efter andra arter under den tid som laxen och öringen är fredad. Att visst sådant fiske tillåts under fredningstiden har i sin tur medfört ett behov av särskilda redskapsbestämmelser för detta fiske. Det är följaktligen angeläget att vid en översyn ingående undersöka hur långt det är möjligt att begränsa undantagen från en totalfredning inom områdena.

Fredningsområdena behöver kompletteras med förbud mot att under vissa tider fiska lax och öring längs våra kuster inom området innanför fyramilsgränsen. Sådana förbud finns i dag i Fiskeriverkets författningar men behöver utsträckas till att gälla alla kuststräckor. Differentierade tider behövs för olika kuststräckor men reglerna behöver i övrigt inte vara särskilt komplicerade.

Fredningsområden och fredningstider för lax- och öringsfisket och de fiskarter i övrigt som oundgängligen behöver särskilt skydd kan inte anses nödvändiga i andra vatten än i kustvattnen och i de fem stora insjöarna, Vänern, Vättern, Hjälmaren, Mälaren och Storsjön i Jämtland. De vattenområden som regleras bör omfatta tillflöden till dessa vatten upp till första definitiva vandringshindret.

Jag delar följaktligen inte vissa remissinstansers uppfattning att myndighetsföreskrifter behövs också för andra insjövatten. När det gäller sådana insjövatten bör som princip gälla att fiskevattenägarna tar ansvaret för beståndsvården utan någon särskild sådan reglering (Jfr. prop. 1980/81:153, bet. 1980/81: JoU29, rskr. 1980/81:374). En inte obetydlig del av det nuvarande regelbeståndet bör följaktligen kunna undvaras.

Jag vill dessutom peka på att det redan i dag finns möjlighet för länsstyrelsen att ingripa med förelägganden mot den som innehar enskild fiskerätt och i strid med allmänna intressen uppenbart vansköter fisket. Den bestämmelsen bör enligt min mening skärpas i viss utsträckning och överföras till den nya lagen. Bestämmelsen kan förväntas få betydelse för beståndsvården i de vatten som enligt mitt förslag inte regleras genom myndighetsföreskrifter men som innehåller skyddsvärda arter och stammar.

För vissa arter som kräver särskilt skydd behövs bestämmelser om minimimått. Det gäller närmast lax, öring, hummer och havskräfta. Men också i det här avseendet är det självfallet viktigt att regelmyndigheten noga prövar vilka förenklingar som kan uppnås, om inte genom en avreglering så i varje fall genom att göra bestämmelserna så enhetliga som möjligt. Det minimimått som i dag finns för kräftor är visserligen motiverat av biologiska skäl, men med hänsyn till att kräftor i princip endast finns i enskilda vatten kan man förutsätta att fiskerättsägarna själva ansvarar för att kräftorna skyddas på ett biologiskt och ekonomiskt riktigt sätt. Inte heller för ostron finns skäl att behålla minimimåttet.

För i princip allt fiske behövs vissa regler om fiskemetoder och fiskeredskap.

De fiskemetoder som i dag är förbjudna bör även i framtiden vara förbjudna. Detsamma gäller även de redskapstyper som förbjuds i fiskeriförordningen. Ett av skälen till att förbjuda vissa fiskemetoder och vissa redskap är att metoderna och redskapen inte anses godtagbara från djurskyddssynpunkt. Det är t.ex. anledningen till att fisk inte får spetsas. Genom ett undantag från förbudet att använda redskap som kan spetsa fisk tillåts för närvarande fiske efter ål med ålsax, vars tänder är högst sex millimeter. Förbudet bör emellertid göras heltäckande och undantaget bör följaktligen slopas. Någon anledning att i övrigt ändra på de bestämmelser som i dag finns i fiskeriförordningen om förbjudna fiskemetoder och förbjudna redskap föreligger inte.

Vad beträffar redskapsbestämmelser i övrigt kan, som nämnts, fredningsområdena för lax och öring kräva sådana föreskrifter med avseende på det fiske som undantas från fredningen. Om man bortser från föreskrifter som följer av internationella åtaganden kan man följaktligen peka på tre grupper av bestämmelser om redskap. Dels föreskrifter för fiske inom fredningsområdena, dels vissa generella föreskrifter om redskapsanvändningen vid i princip allt fiske och dels de särskilda förbuden mot drivlinor och drivgarn. Det bör i varje fall gälla som ett mål att begränsa redskapsregleringen till dessa tre grupper. Av betydelse i sammanhanget är den nya redskapsreglering som följer av mitt förslag i det följande om en fördelning mellan det yrkesmässiga fisket och fritidsfisket.

Jag har nu bara redovisat behovet av nationella fiskevårdsföreskrifter. Som framgår av en redogörelse i promemorian har Sverige ingått ett stort antal internationella överenskommelser som förutsätter fiskevårdsföreskrifter för havs- och kustfisket och för vissa gränsvatten. Det är också här fråga om föreskrifter om fredningstider, fredningsområden, redskapsanvändning, fiskemetoder och minimimått. En mera betydande regelminskning och regelförenkling med avseende på dessa föreskrifter kan åstadkommas först efter överenskommelse med andra stater. Jag vill understryka vikten av att frågan om färre och enklare regler uppmärksammas mer än vad som hittills varit fallet i sådana förhandlingssammanhang.

Den redovisning av regelbehovet som jag nu lämnat leder fram till att ett bemyndigande i en ny fiskelag bör avse föreskrifter för fiskevården som förbjuder eller begränsar a) användningen av fiskemetoder och fiskeredskap, b) fiske inom vissa områden, efter vissa fiskearter eller för vissa ändamål, c) fångst, ilandföring, införsel till landet och saluhållande av fisk som inte har viss minsta storlek eller som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap.

Bemyndigandet för fiskevårdsföreskrifter bör också omfatta föreskrifter för att motverka spridningen av kräftpest eller andra fisksjukdomar.

Eftersom det är av stor betydelse både för regelverkets omfattning och tillgänglighet vill jag också redovisa min uppfattning i frågan om vilken eller vilka myndigheter som skall ha ansvaret för regelgivningen. Som jag redan har

berört har den nuvarande ansvarsuppdelningen i hög grad bidragit till mångfalden av regler svåra att överskåda. Jag delar därför den uppfattning som redovisas i promemorian att föreskriftsansvaret bör åvila regeringen och Fiskeriverket. Jag utgår då också från den uppgift som finns i promemorian att det är möjligt för Fiskeriverket att koncentrera föreskrifterna för fiskevården till tre geografiskt avgränsade författningar.

Ansvar för normgivningen bör enligt min mening fördelas på följande sätt.

Det bör ankomma på regeringen att i en fiskeförordning meddela ett fåtal för i princip allt fiske grundläggande bestämmelser om fiskeredskap och fiskemetoder.

Med stöd av lagbemyndigandet ges Fiskeriverket i fiskeförordningen befogenhet att meddela föreskrifter för fiskevården med avseende på fisket i havet och längs kusterna, inbegripet lax- och öringförande vattendrag upp till första definitiva vandringshindret, samt fisket i Väner, Vättern, Hjälmaren, Mälaren och Storsjön i Jämtland med dess tillflöden upp till första definitiva vandringshindret. Bemyndigandet för Fiskeriverket utformas så att det ger möjlighet till föreskrifter om fredningsområden, fredningstider, minimimått, redskapsanvändning och fiskemetoder. Bemyndigandet innebär att Fiskeriverket ges ansvar också för att föreskrifter som föranleds av internationella överenskommelser meddelas. Ansvar i det avseendet bör gälla även föreskrifter som hittills meddelats av regeringen med undantag för fisket inom Torne älvs fiskeområde. Följaktligen bör bestämmelserna i kungörelsen (1933:282) med vissa bestämmelser rörande fiskeförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen och förordningen (1985:711) med vissa bestämmelser om torskfisket i Östersjön nordost om Bornholm ersättas av föreskrifter meddelade av Fiskeriverket.

Länsstyrelserna ges i fortsättningen inte någon befogenhet att meddela föreskrifter för fiskevården. I andra avseenden kommer länsstyrelserna liksom hittills att ha ett betydande ansvar för fiskevården och fiskefrågor i övrigt. Så t.ex. bör tillstånds- och dispensärenden enligt min mening i allmänhet handläggas på regional nivå. Ansvar för vissa förvaltningsbeslut bör därför föras över från Fiskeriverket till länsstyrelserna.

Det kan givetvis inte helt uteslutas att det i framtiden uppstår ett behov av att i undantagsfall meddela fiskevårdsföreskrifter också för något annat inlandsvatten än de stora sjöarna. Om fiskerättsägarnas egna insatser och lagstiftningens övriga regler mot förmodan skulle visa sig otillräckliga, ger det föreslagna lagbemyndigandet som avser fiskevårdsföreskrifter utrymme för en sådan reglering. Vad som i så fall skulle kunna komma i fråga är att låta Fiskeriverket meddela sådana föreskrifter för ett visst vatten med särskilt skyddsvärda stammar eller arter.

Den valda ordningen förutsätts innebära en regelreformer i flera olika avseenden. Genom att länsstyrelsens normgivning upphör kommer fiskevårdsföreskrifter i fortsättningen att meddelas bara på två nivåer i stället för som hittills på tre. Föreskrifter om fredningsområden och fredningstider kom-

mer bara att finnas för havs- och kustfisket och fisket i de stora sjöarna inklusive dessa vattens tillflöden upp till första definitiva vandringshindret. Det förutsätts att Fiskeriverket i sitt författningsarbete prövar varje möjlighet till regel-förenkling och regelminskning i enlighet med vad som anförts i föregående avsnitt.

Regelomläggningen förväntas innebära en radikal minskning av antalet fiskeförfattningar. Avsikten är att nuvarande länsfiskestadgor och kungörelser meddelade av Fiskeriverket skall ersättas av tre författningar meddelade av Fiskeriverket: en författning avseende Östersjön och Öresund, en avseende Kattegatt och Skagerrak och en avseende Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland.

2.3.2 Särskilt om sötvattenskräftan

Mitt förslag: Med stöd av lagens bemyndigande rörande fiskevården meddelas föreskrifter om skydd för kräftan och om kräftpest i de nya fiskeförfattningarna.

Promemorians förslag: Bestämmelserna i den nuvarande kräftpestförordningen förenklas och inarbetas i en ny fiskeförordning.

Remissinstanserna: Förslaget till detaljutformning av bestämmelserna har mött stark kritik.

Skälen för mitt förslag: År 1907 kom kräftpesten, som är en svampsjukdom, till Sverige genom importerade kräftor. Sjukdomen sprids snabbt och härjade i många av landets bästa kräftvatten. Då som nu är det enda sättet att förebygga kräftpestens spridning att förhindra kontakt mellan sjuka och friska bestånd. Redan på 1910-talet meddelades föreskrifter om olika åtgärder i detta syfte. Bestämmelserna innefattade bl.a. fångstförbud, transportförbud och kokningstvång.

År 1975 tillkom den nu gällande kräftpestförordningen (1975:184). Bestämmelserna i förordningen innebär i stort att det är Fiskeriverket som har det huvudsakliga ansvaret för bekämpningen av kräftpesten och att verket har möjlighet att meddela förbud mot kräftfångst inom visst område för att hindra spridning eller trygga kräftbestånd. Om det behövs kan Fiskeriverket inom visst område meddela förbud mot t.ex. försäljning och transport av okokta kräftor. Fiskeriverket kan också utfärda bestämmelser om att redskap som använts vid kräftfiske inte får användas vid fiske i annat vatten utan föregående desinfektering. Vidare kan bestämmelser utfärdas om att levande kräftor inte får förvaras i annat vatten än där de fångats. Detsamma gäller för döda, okokta kräftor eller delar därav. Emballage vari kräftor från ett vatten förvaras får inte rengöras eller kastas i annat vatten. Dessutom skall Fiskeriverket varje år före kräftfiskets början undersöka om det behövs förbud mot kräftfångst inom visst område för att hindra spridningen av kräftpest eller om det annars in-

om ett visst område behövs något förbud för att hindra spridningen. Den som bryter mot meddelade förbud kan ådömas böter. Det finns också möjlighet att förverka fiskeredskap och fångst i enlighet med föreskrifter i fiskerättslagen.

Möjligheterna att återfå flodkräftbestånd i pestdrabbade vatten är mycket små. Vid ett pestutbrott undgår normalt ett litet antal kräftor att drabbas. Dessa kan ibland ge upphov till nya bestånd. Så snart tätheten i bestånden ökar slår pesten till igen och något varaktigt fiske uppkommer i regel inte. Det finns flera exempel på att återintroduktion skett 3–4 gånger med återkommande pestutbrott.

Enda sättet att få tillbaka ett normalt flodkräftbestånd är att utrota återstående kräftor i en sjö med till- och avlopp. Då först försvinner all smitta. Detta är ogenomförbart i praktiken utom i små källsjöar och i starkt försurade områden där kräftan slagits ut av den anledningen.

Flodkräftans immunförsvar saknar motståndskraft mot pesten som orsakas av en parasitisk svamp, *Aphanomyces astaci*. Svampens sporer tränger igenom skalet och växer in i kräftans vävnader med död som följd. Signalkräftans immunförsvar kan under normala förhållanden förhindra att svampsporererna växer in i vävnaderna. Däremot kan en infekterad signalkräfta som blir utsatt för stora påfrestningar duka under. Pesten sprids med hela eller delar av sjuka kräftor. Svampsporererna kan överleva omkring ett dygn i vatten.

Det finns ytterligare en svampparasit, *Psorospermium haeckeli*, som också är ett allvarligt hot mot kräftbestånden. Det är oklart hur den sprids och förökar sig. I Sverige är den känd sedan 1960-talet. Sjukdomen ökar bland flodkräftorna.

Signalkräftor har inplanterats i över 1 000 svenska vatten. I de flesta fall med goda eller lovande resultat. Intresset för kräftodling är i dag mycket stort både för odling av flodkräfta och signalkräfta. Fiskeriverket har lämnat tillstånd till ca 400 odlingar varav ungefär 100 gäller för flodkräfta. För att skydda flodkräftan får signalkräfta inte sättas ut i vatten där det finns flodkräfta eller dit kräftpesten ännu inte nått. Tillstånd att sätta ut signalkräfta ges därför inte i Norrland, Gotland och Öland.

I dag handhar Fiskeriverket beståndsvården av flodkräfta. Det är en mycket viktig uppgift för verket att bevara och utveckla den svenska flodkräftan. Ett led i detta är en effektiv bekämpning av kräftpest.

Det finns ingen anledning att tro att någon medvetet sprider kräftpest, särskilt inte med tanke på det ekonomiska värde som kräftor har i dag. Information och kunskap om hur kräftpest sprids måste därför vara ett viktigt inslag för en effektiv bekämpning. Fiskevattenägarna måste också vara beredda att ta ett större ansvar för beståndsvården eftersom de erhåller det ekonomiska utbytet av kräftan.

Med hänsyn till kräftpestens utbredning är motiven för att behålla den nuvarande ordningen med föreskrifter och beslut begränsade till att gälla vissa områden, inte särskilt starka. I promemorian har förutsatts att regleringen skulle kunna göras både effektivare och enklare med ständigt gällande och för hela landet enhetliga skyddsföreskrifter. Mot den bakgrunden föreslås i promemo-

rian att det skall införas bestämmelser om generellt förbud mot att använda båtar, redskap och andra föremål i skilda kräftvatten utan föregående desinfektering och att fisk som fångats i ett vattenområde där det finns kräfta inte får användas som bete i annat vatten.

Förslaget har mött stark kritik av remissinstanserna. Det påpekas bl.a. att bestämmelserna skulle bli svårövervakade och dessutom svåra att följa, eftersom allmänheten saknar kunskap om vilka vatten som hyser kräftor. Fiskeriverket föreslår att frågan löses genom att länsstyrelsen enligt föreskrifter meddelade av verket får meddela beslut för visst område om olika bekämpningsåtgärder. Det kan gälla beslut om förbud mot fångst, om handhavande av kräftor, redskap och båtar och om användning av betesfisk i annat vatten än där den fångats.

Jag anser att den lösning Fiskeriverket föreslår har vissa fördelar, bl.a. blir regelverket fortfarande relativt begränsat till sin omfattning. Med hänsyn till vikten av att föreskrifterna om bekämpning av kräftpest förs ut till allmän kännedom bör de emellertid enligt min mening finnas i en central författning. I en kommande fiskeförordning bör därför, med stöd av lagens bemyndigande för fiskevården, införas ett avsnitt med regler som beskriver vad som skall gälla för ett vatten som av myndighet förklarats kräftpestsmittat. Bestämmelserna bör utformas med utgångspunkt i Fiskeriverkets förslag. Uppgiften att pröva frågan om ett vatten skall förklaras smittat och därmed underkastat förordningens föreskrifter bör anförtros länsstyrelsen som har den nödvändiga lokalkännedomen.

Regeringen uppdrog den 8 augusti 1991 åt Fiskeriverket att utreda möjligheterna att öka flodkräftbeståndet i svenska vatten. En första rapport skall lämnas i september 1993. Om detta arbete skulle resultera i att det finns behov av ytterligare föreskrifter för vården av flodkräftbeståndet bör det ankomma på regeringen att meddela sådana föreskrifter.

2.3.3 Bestämmelse om naturvårdshänsyn

Mitt förslag: I lagen införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om den hänsyn som vid fiske skall tas till naturvårdens intressen. Föreskrifterna får inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras.

Promemorians förslag: Innehåller inte något sådant förslag.

Remissinstanserna: Naturvårdsverket har framfört önskemål om en bestämmelse om naturvårdshänsyn.

Skälen för mitt förslag: I skogsvårdslagen (1979:429), lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark och rennäringslagen (1971:437) finns bestämmelser om naturvårdshänsyn. I de nämnda lagarna ges regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om

den hänsyn som skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid utövande av resp. näring. Bemyndigandena medför inte befogenhet att meddela föreskrifter som är så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Det finns skäl att överväga om fiskelagstiftningen bör utformas på samma sätt.

Vid vissa typer av fiske, exempelvis vid bomtrålning, finns risk för att känsliga vattenområden skadas i sådana avseenden som inte direkt har med fiskevården att göra. För ett skydd av känsliga och för reproduktionen betydelsefulla och intressanta områden är det av värde att kunna meddela föreskrifter som hindrar fortsatt förstörelse av vattnen.

Ett bemyndigande för föreskrifter om naturvårdshänsyn är inte avsett att utnyttjas i vidare mån än att ett rationellt fiske, om än i anpassad form, kan utövas i normal omfattning på platsen. Om det finns skäl att i beståndsbevarande syfte allmänt inskränka fisket på en plats bör detta istället ske med stöd av föreskrifter för fiskevården eller med stöd av naturvårdslagen (1964:822).

Jag anser att det i den nya lagen skall införas ett bemyndigande som ger stöd för behövliga föreskrifter om den naturvårdshänsyn som skall tas vid utövande av fiske.

2.3.4 Förhållandet mellan flera fiskande

Mitt förslag: I lagen införs hänsynsregler som skall gälla vid fiske och mellan fiskande inbördes. Vidare införs en bestämmelse om förbud mot fiske med rörliga redskap inom en skyddszon runt fasta redskap och vattenbruksanläggningar.

Promemorians förslag överensstämmer med mitt förslag med den skillnaden att förbudet inom en skyddszon föreslås gälla fiske med krokredskap.

Remissinstanserna: Fiskeriverket anser att bemyndigandet rörande fiskevården bör kompletteras så att det även omfattar fiskets bedrivande. I annat fall uppkommer enligt verket svårigheter vid fiskets utövande och motsättningar mellan de fiskande som inte kan lösas genom hänsynsregler i lagen. I övrigt framförs synpunkter angående behovet av föreskrifter om kvarlämnande av redskap och om det yrkesmässiga fiskets företrädesrätt. Beträffande skyddszonen är remissinstanserna i huvudsak positiva till att zonen skall omfatta även vattenbruksanläggningar. Ett allmänt önskemål är dock att bestämmelsen skall avse fiske med alla rörliga redskap. Fiskeriverket anser att endast anläggningar av viss minsta storlek bör skyddas.

Skälen för mitt förslag: Nuvarande fiskerättslag reglerar förhållandet mellan fiskande inbördes. Flera av bestämmelserna härrör från fiskeristadgan från år 1900. De flyttades över till den nya fiskeristadgan år 1954. I samband med att 1974 års regeringsform tillkom överfördes bestämmelserna med i princip oförändrat innehåll till fiskerättslagen eftersom de ansågs ha delvis civil-

rättslig karaktär. Samma år infördes det generella märkningstvånget av redskap.

Prop. 1992/93:232

Enligt en allmän regel i lagen skall den som först kommit till platsen ges företräde när flera vill fiska samtidigt i samma vatten. Den som satt ut fiske-redskap får inte i onödan hindras i sitt fiske. Det är förbjudet att onödigt uppehålla fiskeplats eller att efter avslutat fiske i vattnet lämna kvar redskap eller andra föremål som kan hindra efterföljande fiske. Dessutom finns bestämmelser om hur redskapen skall vara märkta. År 1973 infördes ett generellt märkningstvång för utestående redskap. Avsikten var att göra en bättre övervakning möjlig. Bestämmelserna om märkning av redskap med fartygs distriktsbeteckning infördes år 1976 med anledning av nya bestämmelser för registrering av fiskefartyg. Föreskrifter som avviker från de bestämmelser jag nu har redovisat kan meddelas både med stöd av fiskerättslagen och naturvårdslagen.

Varje fiskande skall försöka undvika att hans fiskeredskap kommer så nära fiskeredskap som annan fiskande tidigare satt ut eller börjat sätta ut att fara uppstår för att de skall snärjas ihop. I lagen ges även regler om hur man skall lösa den situation som uppstår när olika fiskandes fiskeredskap snärjts ihop.

Enligt en bestämmelse får den som fiskar med krokredskap inte använda dem närmare än 100 meter från större fasta redskap eller stängvad. För att åttnjuta detta skydd skall det fasta redskapet eller stängvaden vara utmärkt på visst sätt. Förbudet infördes år 1973 och har sin grund i att sådana bestämmelser tidigare införts i flera länsstadgor. I lagstiftningsärendet ansåg man att bristen på enhetlighet, liksom skyddsområdenas varierande storlek, skapade osäkerhet, särskilt bland fritidsfiskare som ofta fiskade i olika delar av landet.

De redovisade bestämmelserna framstår i dag som i viss mån otidsenliga. Fortfarande finns det behov av vissa allmänna bestämmelser som reglerar förhållandet mellan fiskande inbördes. Regleringen behöver emellertid enligt min mening inte vara så detaljrik och omfattande. Att fiskande måste ta hänsyn till varandra är naturligtvis självklart, liksom vari denna hänsyn bör bestå. Att fiskande måste ha ett skydd för sina redskap är också tämligen självklart. Enligt min mening bör det i lagen finnas en allmän hänsynsregel som talar om att den som fiskar skall visa hänsyn till andra fiskande och inte hindra dem i onödan.

Vidare anser jag att det bör finnas en bestämmelse om vem som har företräde till en fiskeplats. Regeln att en fiskande inte får lämna kvar redskap och andra föremål i onödan bör också finnas i den nya lagen.

Av skäl som jag närmare kommer att utveckla i det följande bör man däremot kunna undvara de nuvarande reglerna om hur det skall förfaras när fiske-redskap snärjts ihop.

Skäl saknas att i det här sammanhanget införa regler om redskap som lämnas ovittjade. Inte heller kan det anses nödvändigt med särskilda skyddsregler för yrkesfisket.

Hänsynsreglerna bör gälla alla svenska fiskare även om fisket sker utanför Sveriges ekonomiska zon.

Nu gällande bestämmelse som innebär förbud mot krokfiske inom ett skyddsområde runt vissa fiskeredskap bör utvidgas till att gälla även vattenbruksanläggningar. Så som flera remissinstanser anfört är det dessutom lämpligt att bestämmelsen får avse även andra rörliga redskap än krokredskap. I fråga om vattenbruksanläggningarna bör enligt Fiskeriverket skyddet endast gälla anläggningar av en viss minsta storlek. Som motiv anför verket att det i annat fall finns risk för att små anläggningar sätts ut i det enda syftet att hindra fiske. Med hänsyn till att den verksamhet som det kan bli fråga om i en vattenbruksanläggning normalt är tillståndspliktig finns det enligt min mening inte tillräckliga skäl för att undanta de mindre anläggningarna från skydd.

2.4 Fiskresursernas fördelning

2.4.1 Gällande bestämmelser

Grunden för allmänhetens rätt att fiska på allmänt vatten finns i 2 § fiskerättslagen. Bestämmelsen härrör från 1766 års fiskeristadga enligt vilken varje rikets undersåte skulle äga frihet att idka och sig till fördel använda fisket i öppna havet. Allmänhetens rätt att fiska i enskilt vatten har redovisats i det föregående. Därav framgår det att den s.k. frifiskerätten har utvecklats olika längs våra kuster. Av motiven till fiskerättslagen framgår att syftet med frifiskebestämmelserna längs Norrlandskusten i första hand var att tillgodose yrkesfisket. För Mälaren däremot anförde föredragande departementschefen (prop.1950:60 s. 49) att han för egen del fann starka skäl tala för att befolkningen i städer och andra samhällen kring denna sjö borde ha tillgång till åtminstone något vatten där rekreationsfiske fritt kunde utövas. Detta synsätt var till indirekt fördel också för yrkesfiskarna genom att konkurrensen om fiskearrendena minskade.

Begränsningar i de angivna rättigheterna kan göras med stöd av det bemyndigande i fiskerättslagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer befogenhet att meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande. Däremot är det i princip inte möjligt att ge företräde åt någon viss kategori fiskande. Av fiskerättslagens förarbeten framgår emellertid att vid en konflikt mellan olika kategorier av fiskande skall yrkesfiskets skäliga krav tillgodoses i första hand.

Någon möjlighet att med stöd av gällande regler prioritera en viss grupp av fiskande finns inte heller om konkurrensen avser utrymmet på fiskeplatsen. Fiske skall utövas efter den ordning i vilken de fiskande kommit till fiskeplatsen, om alla inte kan fiska samtidigt. Så länge en fiskande använder de redskap han har satt ut får han inte hindras i sitt fiske.

Från huvudprincipen i lagstiftningen att någon fördelning av fisket inte skall ske finns några undantag.

Enligt fiskerättslagen krävs tillstånd för att få sätta ut ett fast redskap i allmänt vatten. Enligt fiskeriförordningen gäller att tillstånd att sätta ut fasta red-

skap för fångst av lax, öring och ål endast får beviljas fiskare för vilkas försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Fiskare för vilkas försörjning fisket är av väsentlig betydelse skall också ges företräde till fiske med fasta redskap efter annan fisk.

Vidare gäller enligt fiskeriförordningen att trålfiske får bedrivas endast av den som är yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Skälen härtill är att trålfiske är en av de mest effektiva fiskemetoderna och dessutom en metod som kräver stort utrymme och därmed bara ger plats för ett begränsat antal fiskande.

Enligt fiskeriförordningen får länsstyrelsen meddela föreskrifter om fiskets vård och bedrivande för länet. Detta har bl.a. inneburit att länsstyrelserna meddelat sådana föreskrifter för de stora sjöarna. I dessa föreskrifter finns redskapsbegränsningar som innebär att det inte är tillåtet att använda mer än 100–180 meter nät per person. För yrkesfiskare eller annan för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse meddelar länsstyrelsen särskilda undantag från dessa bestämmelser.

Den fördelning som på detta sätt görs av fiskeresurserna i de stora sjöarna måste ses i belysning av att man regionalt velat gynna dem som är beroende av fisket för sin försörjning. Utan detta fördelningssystem hade antalet insjöfiskare varit betydligt färre än i dag. Det är inte heller uteslutet att också fiskemöjligheterna för allmänheten hade varit reducerade. Fördelningssystemet har därför inneburit att fiskeresurserna tillvaratagits på ett för samhället bra sätt. Systemet har således inneburit en fördel för yrkesfisket och även för fritidsfisket i stort.

2.4.2 Resursfördelningen i Danmark

Den 1 juli 1986 infördes i Danmark vissa begränsningar för fritidsfiskare. Bestämmelserna har införts av konkurrensskäl.

För att överhuvudtaget få bedriva fritidsfiske måste var och en som vill fiska betala en årlig avgift. År 1990 var denna avgift 250 danska kronor. Genom avgiften finansieras bl.a. smoltutsättningar. Inbetalningsavin innehåller ett nummer som skall användas vid märkning av fiskeredskap. Märkningen måste också innehålla namn och adress. Därutöver måste den som vill bedriva fritidsfiske vara bosatt i landet och vara över tolv år gammal. Åldersgränsen har införts av säkerhetsskäl.

Vad som traditionellt räknas som redskap för fritidsfiskare omfattas inte av bestämmelserna om redskapsbegränsning. Däremot har en begränsning införts i fråga om sådana redskap som även används av yrkesfiskare. Begränsningarna gäller inte för ålderspensionärer. De redskap som är föremål för begränsning är kroklinor, nät, ryssjor och burar. För dessa redskap gäller att inte fler än sex stycken får användas samtidigt av en och samma fiskare. Kroklinor får dessutom inte vara försedda med fler krokar än 100 stycken. Bestämmelsen är så utformad att det positivt anges vad som är tillåtet i fråga om typ av redskap och antal redskap.

2.4.3 Fördelningen mellan yrkesmässigt fiske och fritidsfiske

Mitt förslag: I lagen införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter för fisket i allmänt vatten och frifiskevatten som begränsar redskapsanvändningen för andra fiskande än sådana som bedriver yrkesmässigt fiske. Föreskrifterna skall inte gälla för den som innehar fisket med äganderätt eller har rätt till fiske på grund av nyttjanderätt som omfattar även annat fiske än det som är fritt för var och en.

Avsikten är att med stöd av bemyndigandet begränsa fritidsfiskets användning av mera fångstintensiva redskap till ett visst högsta antal redskap för varje fiskande.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna är i allmänhet positiva till någon form av begränsning när det gäller fritidsfiskarnas redskapsanvändning. Åtskilliga och varierande synpunkter framförs dock beträffande detaljregleringen i det avseendet.

Skälen för mitt förslag: Som framgår av den redogörelse som finns i promemorian har frågan om en fördelning av fiskresurserna till förmån för yrkesfisket gjorts till föremål för ett flertal utredningar. Bakgrunden till dessa utredningar är den konkurrens om fisktillgångarna som funnits sedan länge. Någon egentlig fördelning har emellertid inte genomförts. Jag undantar då den redskapsbegränsning som tillämpas i de stora sjöarna.

Riksdagen har nu begärt att regeringen skall lägga fram ett förslag om begränsningar av husbehovs- och fritidsfiskares redskapsinsatser vid fiske med mängdfångande redskap på frifiskevatten och allmänt vatten (bet. 1991/92: JoU20, rskr. 1991/92:304). Det hänvisas bl.a. till att yrkesfisket utsätts för kvotering medan det olicensierade fisket kan expandera. Det bör inte längre vara tillåtet att använda fiskeredskap i en omfattning som uppenbart överstiger vad som behövs för vanligt fritids- och husbehovsfiske.

Det förslag jag nu lägger fram om en fördelning av fisktillgångarna mellan olika kategorier fiskande grundar sig på promemorieförslaget som i huvudsak mottagits väl av remissinstanserna. Den fördelning av fiskresurserna som jag förordar syftar till att stärka det fiske som bedrivs av dem som för sin försörjning är beroende av fisket. Till den gruppen hör emellertid inte bara personer som får sin huvudsakliga inkomst från fisket. Många bedriver fisket som binärning till annan verksamhet. Det är i hög grad angeläget att också sådana fiskare har möjlighet att bedriva ett lönsamt fiske. Ett av fiskepolitikens mål är att värna om binäringsfisket. Ett fördelningssystem måste emellertid utformas också med beaktande av andra mål för fiskepolitiken. Dit hör att säkerställa allmänhetens tillgång till fiskemöjligheter för att därigenom tillvarata det stora rekreativvärde som fisket har.

Med hänsyn till vad jag nu har anfört bör vid fördelning av fisket en gränsdragning göras mellan yrkesmässigt fiske och fritidsfiske. Det yrkesmässiga fisket bör inbegripa både det på heltid bedrivna yrkesfisket och binäringsfisket. Avgörande bör vara om någon del av fångsten säljs. Det s.k. husbehovsfisket bör betraktas som fritidsfiske om det bedrivs enbart i syfte att den fiskande själv och hans familj skall konsumera fångsten. Om det däremot bedrivs för att sälja fångsten är det ett yrkesmässigt fiske. En fördelning genom redskapsbegränsning bör vidare utformas så att det sedvanliga fritidsfiskets behov tillgodoses också i fortsättningen.

Promemorian förslår innebär att fritidsfiskare vid fiske i frivatten och allmänt vatten bara skall få använda handredskap och därutöver vissa andra redskap till ett begränsat antal. Utöver handredskap skall vid fisket få användas mindre än 180 meter nät eller garn, krokredskap med mindre än 100 krokar, högst sex ryssjor och högst sex burar. Högst sex redskap skall få sammankopplas vid fisket.

Remissinstanserna är i huvudsak positiva till en redskapsbegränsning för fritidsfiskarna. Ett motstånd mot en sådan begränsning kommer dock till uttryck i yttranden från enskilda kustbor och lokala intresseföreningar. Flertalet kritiska synpunkter på förslaget gäller emellertid enskildheter i utformningen. I övrigt framhålls i vissa remissvar svårigheterna att övervaka efterlevnaden av begränsningsreglerna. Det ifrågasätts också om samma regler bör gälla för hela landet, om en begränsning kan förenas med kustbornas behov av flera inkomstkällor och om rekryteringen till yrkesfisket kan komma att hämmas.

Synpunkter från vissa remissinstanser ger mig anledning att klargöra att det förslag jag ställer mig bakom innebär att fritidsfiskare skall få använda handredskap utan någon begränsning till viss fiskemetod. Av fördelningsreglerna som sådana skall alltså inte följa något förbud mot att exempelvis fiska med tillämpning av en metod som kräver att båt används. En annan sak är att förbud mot trollingfiske och liknande fortfarande kommer att gälla för den som fiskar enbart med stöd av frifiskebestämmelserna för ostkusten och de stora sjöarna.

I anledning av remissynpunkterna vill jag peka på att skärgårds- och kustbor ofta har behov av att bedriva flera olika verksamheter för att skaffa sig en skäligen försörjning. Härvid spelar fisket en stor roll. Det är under sådana förhållanden inte anmärkningsvärt att förslag till begränsningar av det fria fisket får många av dessa skärgårdsbor att reagera negativt. I detta sammanhang bör dock också beaktas att en fiskande landsbygds- och skärgårdsbo för vilken fisket är av väsentlig betydelse för försörjningen, kan ansöka om yrkesfiske-licens. Jag återkommer i det följande till att det för sådan licens inte med nödvändighet skall krävas att fisket är den enda inkomstkällan, bara att denna skall vara väsentlig för försörjningen.

När det gäller den av vissa remissinstanser väckta frågan om bestämmelserna skall vara desamma i hela landet kan först konstateras att avsikten är att regeringen med stöd av ett bemyndigande i lagen skall meddela de begränsningar som är påkallade ur fördelningssynpunkt. Eventuella behov av att begränsa

redskapsmängden med hänsyn till direkta fiskevårdsskäl skall däremot tillgodose med föreskrifter som stödjer sig på andra bemyndiganden i lagen. Jag har förordat att det skall ankomma på Fiskeriverket att meddela sådana föreskrifter.

Det har från olika håll invänts att fritidsfisket inte inkräktar på yrkesfiskets möjligheter till utkomst i alla delar av landet och att det därför skulle vara möjligt att tillåta användning av mer redskap på vissa platser. En sådan ordning skulle dock föra med sig alla de olägenheter som följer av omfattande och därmed svårtillgängliga regler. Jag kan inte heller finna att en sådan differentiering skulle innebära några fördelar. Allt talar därför för att en enhetlig begränsning genomförs.

Promemorians förslag till begränsningar har hämtat intryck från de danska bestämmelserna för fritidsfisket. Förslaget och de danska bestämmelserna är dock inte identiska. Det är inte heller självklart att det finns anledning att bestämma nivån här i landet efter vad som passar i ett annat land. Yrkesfiskarna och även några myndigheter har uttalat sig för att redskapsmängden i vissa avseenden bör vara större än den i promemorian föreslagna. Å andra sidan föreslås från olika håll en mera skärpt begränsning med hänvisning till fiskevårdsskäl. Som jag redan har understrukt är avsikten inte att genom en fördelningsbestämmelse av ifrågavarande slag tillgodose fiskevården. Enligt min mening finns det inte skäl för någon mera långtgående begränsning än den som föreslagits i promemorian.

Under remissbehandlingen har det inte heller framförts några bärande skäl för att i någon mera betydande grad frångå promemorieförslaget till redskapsbegränsning. I det stora hela bör det föreslagna antalet redskap vara tillräckliga för att tillgodose en fritidsfiskares anspråk på skäliga fångster för det egna hushållets konsumtion.

Jag anser följaktligen att en fördelning av fiskresurserna bör ske i huvudsak enligt de principer som redovisas i promemorian. Förslaget rymmer dock vissa oklarheter och i fråga om vissa detaljer har jag en annan uppfattning. Även om det förutsätts att regeringen, med stöd av ett bemyndigande i lagen, skall meddela detaljbestämmelserna rörande redskapsanvändningen vill jag som information redogöra för hur bestämmelserna enligt min mening bör utformas.

Jag anser att den tillåtna användningen av kroklinor, i likhet med de danska reglerna, bör avse högst sex linor utrustade med högst 100 krokar per lina. Jag är däremot inte benägen att överge meterbegränsningen för nät till förmån för den av danskarna använda och av vissa fiskare föreslagna begränsningen till vissa typer av garn. Det bör således vara tillåtet att använda högst 180 meter nät eller garn. Enligt min mening är det också tillräckligt för en fritidsfiskare att få använda högst sex ryssjor. Med burar avses även tinor och mjärdar och liknande redskap. Det föreslagna antalet burar har för många framstått som väl litet för hummerfiske. Detta fiske kan dock utgöra en inkomstbringande verksamhet för det småskaliga yrkesfisket. Det finns därför särskilda skäl att vara restriktiv i fråga om fritidsfiskarnas tillgång till redskap för så-

dant fiske. Enligt min mening bör emellertid fritidsfiskare kunna tillåtas att använda upp till fjorton hummertinor utan att yrkesfiskets villkor försämrats kännbart. Vid annat fiske bör däremot antalet vara begränsat till högst sex stycken burar.

Bestämmelserna bör även innebära en begränsning av det antal redskap som en fiskare sammanlagt får använda vid ett och samma tillfälle. Denna antalsbegränsning bör inte omfatta handredskap. Hummertinorna – högst fjorton – bör också lämnas utanför. När det gäller andra burar och nät eller garn, linor och ryssjor, bör det sammanlagda antalet sådana redskap inte få överstiga sex.

Som jag nyss nämnt innebär mitt förslag att regeringen i fiskelagen bemyndigas föreskriva sådana redskapsbegränsningar som jag nu har redovisat.

Den som har fiskerätt på enskilt vatten anses alltid bedriva sitt fiske där med stöd av den enskilda fiskerätten. Det gäller även sådant fiske på ifrågavarande vatten som omfattas av frifiskerätt. En fiskerättsinnehavare skulle sålunda kunna upplåta det fiske som redan är fritt för envar till en fritidsfiskare med det enda syftet att denne därigenom tillåts använda redskap utöver den mängd som föreskrivs enligt bestämmelserna om redskapsbegränsning för fritidsfiske.

Det är inte sannolikt att sådana upplåtelser skulle få någon större omfattning. Man kan dock inte bortse ifrån att enbart möjligheten till en sådan handel för många skulle te sig stötande. Ersättningen för en sådan upplåtelse skulle inte komma att gälla tillgången till ett visst fiske utan enbart det förhållandet att nyttjanderättshavaren skulle bli befriad från redskapsbegränsningen. Enligt min mening bör förutsättningarna för upplåtelser av det här slaget undanröjas. Det kan lämpligen ske genom att från redskapsbegränsningen bara undanta den som äger fisket eller den som har nyttjanderätten även till annat fiske än det som är fritt för var och en.

Ett fördelningssystem av det slag som skisserats kommer inte att lösa den konkurrenssituation som uppstår när flera avser att fiska på samma plats. I den situationen gäller fortfarande att den som först kommer till platsen har företräde. Förändringar i det avseendet skulle innebära en alltför kraftig begränsning av fritidsfiskets berättigade intressen i förhållande till yrkesfisket.

En fördelning enligt det föreslagna systemet innebär att redskapen måste särskiljas för att det skall gå att bestämma vilken kategori fiskande redskapet tillhör. Det bör därför uppdras åt Fiskeriverket att utforma ett märkningssystem som visar vem fiskeredskapet tillhör och om denne bedriver yrkesmässigt fiske, fiskar med stöd av enskild fiskerätt eller bedriver fritidsfiske.

Givetvis kommer ett system med redskapsbegränsningar att medföra nya uppgifter för de myndigheter som övervakar fisket. Mot bakgrund av de förändringar i regelverket som föreslås bör dessa nya uppgifter kunna lösas med tillgängliga resurser. I vissa vatten är redskapsanvändningen av olika skäl redan begränsad. Det finns därför sedan tidigare erfarenhet av övervakning av liknande bestämmelser. Med det nyssnämnda systemet för märkning av utelig-

2.4.4 Licens som krav för att bedriva yrkesfiske

Mitt förslag: För rätt att bedriva yrkesfiske skall krävas yrkesfiskelicens. Sådan licens skall bara beviljas den för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Vid licensprövningen skall bl.a. fisktillgången beaktas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: Vissa remissinstanser har principiella invändningar mot att rätten att utöva ett yrke görs till föremål för myndighets beslut men i övrigt möts förslaget att införa ett licenskrav inte av några erinringar. I fråga om förutsättningarna för att erhålla licens är synpunkterna mer varierade. Bl.a. påpekas att åtskilliga, framförallt kustbor med annan försörjning och pensionärer, har fisket som väsentlig biinkomst.

Skälen för mitt förslag: Rätten för svenska medborgare att bedriva yrkesfiske är enligt gällande regler inte begränsad på annat sätt än att Fiskeriverket kräver innehav av yrkesfiskelicens för fiske i utländska zoner. Den licens för yrkesfiske som meddelas med stöd av förordningen om sådan licens (SFS 1987:886) är en förutsättning för att ett fiskeföretag skall komma i fråga för statligt ekonomiskt stöd i form av bl.a. prisstöd och rationaliseringsstöd. Licensen är däremot inte någon förutsättning för rätten att utöva yrkesfiske.

För att en utländsk medborgare skall få rätt att bedriva yrkesfiske i svenska vatten krävs däremot tillstånd av regeringen eller Fiskeriverket. Tillståndskravet gäller inte för den som fiskar med stöd av enskild fiskerätt och inte heller för utländska medborgare som sedan minst två år är stadigvarande bosatta här i landet. Inför ett EES-avtal har tillståndskrav införts för yrkesfiske som bedrivs genom juridisk person som till hälften eller mer ägs av utländska medborgare.

Fiskeriverket har på regeringens uppdrag i en promemoria den 1 juni 1992 belyst vissa konsekvenser på fiskets område av ett EES-avtal och också lämnat vissa förslag till ändringar i fiskelagstiftningen.

Fiskeriverket har redovisat innebörden av ett EES-avtal vad gäller bestämmelserna om kapitalets fria rörlighet. Av avtalet och direktiv till vilket avtalet hänvisar drar Fiskeriverket slutsatsen att en EES-medborgare som flyttar till Sverige torde vara berättigad att ta med sig sitt fiskefartyg hit och få det registrerat under svensk flagg. Fiskeriverket har förutsatt att det i fortsättningen inte kan krävas svenskt medborgarskap för att få inregistrera fartyget i svenskt register. Vidare förutsätter verket att det inte är förenligt med EES-avtalet att behålla det nuvarande kravet på svenskt medborgarskap för rätten att få yrkesfiska utan särskilt tillstånd. Eftersom fiskekvoterna fortfarande är

nationella är det däremot möjligt att kräva svenskregistrerat fartyg för rätten att utnyttja svenska kvoter.

Fiskeriverket gör den bedömningen att det kan finnas ett intresse bland fiskare i andra EES-länder att flytta till Sverige för att etablera sig som fiskare här. Syftet med en sådan etablering skulle vara att därigenom komma i åtnjutande av de i förhållande till EG större fiskekvoterna.

Fiskeriverket pekar på att det i flertalet EES-länder krävs ett administrativt beslut för att en person skall kunna etablera sig som yrkesfiskare. Antalet yrkesfiskare kan därigenom balanseras mot tillgängliga fiskekvoter. Först när en sådan balans föreligger är det möjligt att uppnå en tillfredsställande lönsamhet i fisket.

Med hänsyn till ett EES-avtal och det förhållandet att det inte finns biologiskt eller kommersiellt utrymme för någon utökad kapacitet inom det svenska yrkesfisket bör enligt min mening rätten till yrkesfiske även i Sverige göras beroende av ett administrativt beslut. Den enklaste lösningen är därvid att denna rätt kopplas till innehav av yrkesfiskelicens. Sådan licens bör ges efter en prövning som bl.a. avser huruvida det finns ett biologiskt utrymme för det fiske som licenssökanden skall inrikta sig på.

Den redskapsbegränsning som jag har föreslagit i det föregående innebär att bara det yrkesmässiga fisket får tillgång till yrkesfiskeredskapen i full omfattning. Ett krav på yrkesfiskelicens som förutsättning för rätten att bedriva yrkesfiske kan därmed lagtekniskt lösas på det sättet att yrkesmässigt fiske i fiskelagen definieras som fiske som bedrivs med yrkesfiskelicens. I allmänhet bör kravet på licens gälla för såväl svenska som utländska medborgare. Bestämmelsen bör emellertid, närmast med tanke på vårt kvotutbyte med andra länder, utformas så att den ger utrymme även för andra former av tillstånd än licens för utländska fiskare att fiska i svenska vatten.

Som en grundläggande förutsättning för att en fiskeföretagare skall beviljas yrkesfiskelicens bör gälla att han är stadigvarande bosatt i landet och bedriver ett fiske som är av väsentlig betydelse för hans försörjning. Enligt vissa remissinstanser bör behovet av stimulans för kust- och landsbygd beaktas vid licensgivningen. Åtskilliga bedriver i dag fiske som bisyssla i jordbruket eller vid sidan av annan sysselsättning. Även för den som har fisket som binäring kan det ekonomiska tillskottet, om än litet i kronor räknat, vara av stor betydelse för hushållsekonomin. Detta måste beaktas vid licensgivningen.

Andra former av binäringsfisket kan emellertid komma att bedömas annorlunda. Det förekommer att människor i våra kustsamhällen vid sidan av en heltidsanställning bedriver fiske som binäring. Normalt bör detta innebära att fiskeinkomsten inte kan anses som väsentlig för försörjningen. Med beaktande av att man måste se till en hel familjs möjligheter till försörjning i trakter med begränsade inkomstmöjligheter och begränsad samhällsservice kan det dock i vissa fall finnas anledning att anse att även sådana extrainkomster är väsentliga för försörjningen.

Pensionärernas möjlighet att få licens berörs av flera remissinstanser. Dagens licensregler utesluter ålderspensionärer. Detta undantag bör inte behållas

i ett framtida system med obligatorisk licens för yrkesmässigt fiske. Det saknas anledning att i fråga om fisket avvika från vad som gäller på andra områden. Pensionärer som uppfyller villkoret att fisket skall vara av väsentlig betydelse för försörjningen bör därför få rätt att ansöka om och inneha yrkesfiske-licens under samma förutsättningar som övriga fiskare.

När en fråga om licens prövas första gången bör gälla att tillgången på fisk, särskilt skall beaktas. Prövningen av tillgången på fisk avser den allmänna tillgången på fisk som lämpar sig för yrkesmässig fångst, inte tillgången på enstaka arter. En yrkesfiskare kan därmed inte heller redan genom lincensen garanteras att få bedriva sitt fiske med inriktning på vissa arter.

Vissa remissinstanser föreslår att licensen skall begränsas geografiskt. Det är emellertid enligt min mening inte lämpligt att använda licenstilldelningen för att styra fisket till vissa fångstplatser. Jag anser att yrkesfiske-licensen skall ha giltighet i alla svenska vatten. Det ankommer härvid på den licensbeviljande myndigheten att, med beaktande av sökandens beskrivning av sitt fiske, pröva om detta ryms i det avsedda området och mer allmänt inom de svenska fiskevattnen. Med en licens giltig för allt fiske i alla vatten kan det förutsättas att de fiskande söker sig till tillgängliga vatten och tillgängliga fångster som kan ge godtagbar lönsamhet. Härigenom skapas förutsättningar för effektiv och marknadsstyrd fördelning av det tillgängliga fisket mellan de licensierade fiskande. Eftersom licenserna inte bör begränsas geografiskt ankommer det lämpligen på den centrala myndigheten, Fiskeriverket, att bevilja dessa.

Fiskeriverket och en del andra remissinstanser har framfört uppfattningen att en licens skall kunna återkallas på grund av ändrade förhållanden, t.ex. en ändrad tillgång på fisk. Åtskilliga fiskeföretag bedrivs med relativt stora kapitalinsatser för den enskilde fiskaren. Den varierande tillgången på fisk är ett bekymmer för varje fiskeföretag och lönsamheten kan skifta kraftigt. Detta kan få till följd att en fiskare tidvis får ändra inriktningen på sitt fiske eller avstå från ett alltför olönsamt fiske, för att återuppta verksamheten när tillgången på fisk och möjligheterna att få avsättning för fångsten förbättrats. Jag är emellertid inte beredd att föreslå en ordning som skulle innebära att yrkesfiske-licensen och därmed rätten att yrkesfiska kan fråntas fiskaren vid sviktande fisktillgång. En sådan möjlighet att återkalla en licens skulle påverka fiskarens möjligheter att finansiera sin utrustning och i hög grad öka risken för kapitalförstöring. De medel som bör användas för att komma till rätta med följderna av variationerna i fisktillgången bör i stället vara kvotering och fiskevårdsföreskrifter.

Som jag redan nämnt bör det vara en förutsättning för licens att fisket är av väsentlig betydelse för försörjningen. Detta innebär att licensinnehavet också måste kunna ifrågasättas om företagaren inte längre i tillräcklig grad är beroende av denna inkomst. Av den anledningen kan det finnas skäl för en ordning som innebär att licensen omprövas, förslagsvis vart femte år, varvid prövningen bör inskränka sig till fiskets betydelse för fiskarens försörjning. Licensen blir härigenom personlig och inte möjlig att överlåta i samband med en försälj-

ning av t.ex. fiskeutrustningen. Det ankommer i sådana fall i stället på köparen att själv ansöka om ny licens, om han inte redan har en sådan.

När felaktiga uppgifter lämnats vid ansökan om licens eller vid upprepade överträdelser av fiskebestämmelserna bör det kunna komma i fråga att återkalla gällande licenser.

Det kan vid lagens ikraftträdande förekomma fiskare för vars försörjning fisket inte är av sådan betydelse att de uppfyller lagens förutsättningar för att erhålla yrkesfiskelicens. Vederbörande kan emellertid ha investerat stora belopp i utrustning förbehållen det yrkesmässiga fisket. En sådan fiskare bör ges tillfälle att under skäligen tid avveckla fisket och redskapsinnehavet. Detta kan lämpligen ske genom en övergångsbestämmelse som ger fiskaren möjlighet att erhålla en tidsbegränsad yrkesfiskelicens för det fiske fiskeutrustningen är avsedd för.

2.4.5 Fångstuppgifter

Mitt förslag: I lagen införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som bedriver yrkesmässigt fiske att lämna fångstuppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Fiskeriverket anser att skyldigheten att lämna fångstuppgifter även bör omfatta sådant fiske med yrkesmässiga redskap som bedrivs med stöd av enskild fiskerätt. Vissa länsstyrelser anser att insjöfisket bör undantas från loggboksplikten. Länsstyrelsen i Västerbottens län framför uppfattningen att alla fångster – inte bara yrkesmässiga – bör kunna omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Skälen för mitt förslag: En förutsättning för en god fiskevård är kunskap om fiskens levnadssätt och fiskets omfattning. För att nå sådan kunskap finns olika medel. Ett av de viktigaste medlen är statistikuppgifter om bl.a. fångster i olika områden. I flera internationella konventioner finns bestämmelser om statistikinsamling, bl.a. för att kunna rekommendera kvantitativa begränsningar av fisket. Merparten av statistikinsamlandet sker från fiskare som lämnar uppgifter i loggböcker. Dessa kontrolleras av fiskevårdande myndigheter. Enligt Fiskeriverkets föreskrifter är omfattningen av loggboksplikten kopplad till storleken på fiskefartyget. Av loggböckerna skall framgå bl.a. uppgifter om fångst och fångstplats. Hur ofta noteringar skall göras är beroende av var fisket utövas och storleken på fiskefartyget. Fiskeloggböckerna kontrolleras regelmässigt. Därutöver finns enligt fiskerättslagen möjlighet att på ett fartyg undersöka fiskeredskap, fångst och lastutrymmen och ta del av loggböcker och handlingar av betydelse för fisket. Denna bestämmelse till-

kom som en direkt följd av konventionen om framtida multilateralt samarbete om fisket i Nordostatlanten (SÖ 1982:14). Prop. 1992/93:232

Den som fiskar i någon av de stora sjöarna lämnar inte fångstuppgifter i form av loggboksuppgifter. Länsstyrelserna kräver emellertid in likartade uppgifter av dem som beviljas dispens från nätbegränsningsbestämmelser. I praktiken innebär det att samtliga yrkesfiskare i de stora sjöarna lämnar uppgifter om fångstmängd, fångstplats och redskap.

Som jag nyss framhållit är fångstuppgifter av mycket stor betydelse för fiskervården. De insamlade uppgifterna används t.ex. för att kontrollera fångstuttag för kvoterade fiskslag. Även i övrigt används de lämnade fångstuppgifterna för administrativa ändamål. Uppgifterna ingår emellertid också i den officiella statistiken.

Det finns därför skäl att låta de yrkesfiskare som fiskar i de stora sjöarna även fortsättningsvis lämna fångstuppgifter. Uppgiftsinsamlandet bör i princip gå till på samma sätt som för övriga yrkesfiskare och som är föranledda av internationella överenskommelser.

Det saknas enligt min mening tillräckliga skäl att låta uppgiftsskyldigheten omfatta fiske som inte bedrivs av en licensierad fiskare.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört föreslår jag att det i fiskelagen införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som bedriver yrkesmässigt fiske att lämna fångstuppgifter. Uppgiftsskyldigheten är i stor utsträckning bestämd genom internationella åtaganden. Det är därför knappast möjligt att i någon mera betydande omfattning minska uppgiftsinsamlandet. Det finns emellertid ändå anledning att i sammanhanget erinra om att statsmakternas intentioner är att uppgiftsskyldigheten för små och medelstora företag skall minskas.

2.5 Straffbestämmelser m.m.

2.5.1 Straff

Mitt förslag: Påföljdsbestämmelserna moderniseras och meddelas i en och samma författning, den nya fiskelagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: Riksåklagaren framför vissa principiella synpunkter när det gäller påföljdssystemet men har också synpunkter på enskildheter i förslaget. I övrigt har remissinstanserna endast berört detaljutformningen av enstaka bestämmelser.

Skälen för mitt förslag: Bestämmelserna om påföljder för brott mot fiskerättslagen eller mot föreskrifter meddelade med stöd av lagen finns i 34 – 35 c §§.

I 34 § finns ansvarsbestämmelser för fiske som bedrivs utan erforderligt tillstånd och för brott mot föreskrifter som meddelats med stöd av 16, 22 eller 24 §.

När det gäller anbringande av fiskeredskap eller anordning i uppenbar strid mot vad som gäller om fiskådra finns bestämmelser i 35 § första stycket. Det är det enda brott i fiskerättslagen som inte med nödvändighet behöver bestå i att någon ägnar sig åt fiske. Bestämmelserna om förhållandet mellan fiskande inbördes och de straffbestämmelser som hörde till dessa stadganden fördes över till lagen från fiskeristadgan när den nya regeringsformen trädde i kraft. Straffbestämmelserna lades till som ett andra stycke i paragrafen. I straffskalan ingår endast böter.

I 35 a § finns ett blankettstadgande. Enligt den bestämmelsen skall till böter eller fängelse i högst sex månader kunna dömas den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift om fiskets vård och bedrivande som har meddelats med stöd av 33 f §, i de fall då detta särskilt anges i en sådan föreskrift. Undantag görs för de särskilda straffbestämmelserna för otillåtet trålfiske som finns i 35 c §.

I samband med tillkomsten av den nuvarande vattenlagen gjordes vissa följdändringar i fiskerättslagen. I 35 a § infördes en bestämmelse om ansvar för överträdelse av fiskeförbud som har meddelats i anledning av företag enligt vattenlagen eller motsvarande äldre lag. Skälet till att en sådan bestämmelse togs in i fiskerättslagen var att därigenom kom förverkande- och beslagsbestämmelserna att bli direkt tillämpliga vid brott mot fiskeförbudet.

Bestämmelserna i 35 b § infördes i slutet av år 1981 i anledning av att Sverige anslöt sig till konventionen om internationellt fiskesamarbete i Nordostatlanten. Myndigheter från konventionsparterna gavs möjlighet att undersöka fiskeredskap, fångst och lastutrymmen samt ta del av de loggböcker och de handlingar av betydelse för fisket som förvaras ombord på ett fiskefartyg. Fartygets befälhavare skall därvid underlätta bordning och i övrigt vara verksam för att underlätta kontrollens genomförande. Regeringen anger de utländska myndigheter som avses få de angivna befogenheterna. I 35 b § finns bestämmelser om påföljd för den som försöker hindra kontroll och för befälhavare som åsidosätter skyldigheten att underlätta bordning. Påföljden är böter eller fängelse i högst sex månader.

För trålfiske som bedrivs i strid med meddelade föreskrifter eller utan tillstånd av myndighet när sådant tillstånd krävs tillämpas en särskild straffbestämmelse i 35 c § med normerade böter. Även fängelsestraff kan ifrågakomma. Ett viktigt motiv för straffbestämmelsen var att göra det möjligt för svenska domstolar att döma till ett bötesstraff på samma höga nivå som de påföljder som tillämpas av andra länders domstolar. Med trålfiske avses fiske med sådana nät-, not- eller vadredskap som bogseras av ett eller flera fartyg och som är fastsatta endast vid fartygen. Påföljden skall ådömas i böter som står i relation till motorstyrkan i det fiskefartyg som använts. Vid partrålning skall böterna bestämmas i förhållande till motorstyrkan i vart och ett av de deltagande fartygen. Detta får anses följa av den allmänna bestämmelsen i 23 kap. 4 § brotts-

balken om medverkan till brott enligt vilken varje medverkande bedöms efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger honom till last. Om de vid partrållningen använda fartygen skiljer sig i fråga om motorstyrka ger straffskalan utrymme för en straffmätning som framstår som rättvis i det enskilda fallet. Reglerna om överträdelser av fiskelagstiftningen är så konstruerade att såväl befälhavare som besättningsmän på ett fiskefartyg kan dömas till ansvar. Vid straffmätningen skall hänsyn tas till att befälhavaren ofta har det avgörande inflytandet över hur fisket bedrivs.

De olika ändringar som gjorts under årens lopp har resulterat i ett lappverk av straffbestämmelser. Bestämmelserna har blivit svårlästa. Hänvisningarna till olika paragrafer är svåra att följa och en förenkling är nödvändig. I den föreslagna fiskelagen kommer straffbestämmelserna precis som nu att omfatta också överträdelser som inte direkt anges i lagen. Jag anser att det finns anledning att mer i detalj försöka specificera straffvärda beteenden och handlingar i stället för att använda rena blankettstadganden. Enligt min mening bör straffbestämmelserna samlas i lagen vilket innebär att några påföljdsbestämmelser inte kommer att finnas i den framtida förordningen.

Syftet med de nya bestämmelserna är inte att utvidga det straffbara området eller skärpa påföljderna. I den utsträckning så ändå sker är avsikten endast att skapa mer enhetliga bestämmelser i fråga om otillåtna beteenden av likartat slag.

Riksåklagaren finner en översyn av straffbestämmelserna särskilt påkallad mot bakgrund av att det föreslås att straffrättsligt ansvar inte skall ådömas om ett vitesföreläggande eller vitesförbud överträds. Enligt Riksåklagaren skulle detta kunna leda till att endast mer kvalificerade överträdelser straffbeläggs utan att fiskedisciplinen därför minskar. Mot detta kan bl.a. invändas att det endast i ett fåtal straffbelagda situationer på fiskets område kan förväntas att vitesföreläggande eller vitesförbud meddelas. Möjligheterna att meddela förelägganden förenade med viten kan därför knappast utgöra någon grund för en minskning av straffbestämmelserna i fiskelagstiftningen.

Riksåklagaren framhåller också att straffansvaret inte bör utvidgas om inte ett klart behov härav har konstaterats. Från den utgångspunkten ifrågasätter Riksåklagaren förslaget att den som sätter ut eller placerar fiskredskap eller anordning i strid med vad som gäller för fiskådra skall kunna dömas även om åtgärden vidtagits av oaktsamhet. Det krävs myndighets beslut för undantag från bestämmelsen att fiskådra skall lämnas fri från redskap och annan anordning. Regeln om fiskådra har därför stora likheter med bestämmelsen om krav på myndighets tillstånd för fiske. När det gäller de sistnämnda bestämmelserna straffas också oaktsamma överträdelser. Detsamma bör enligt min mening gälla i fråga om bestämmelser till skydd för fiskådra.

Fiskerättslagens bestämmelse om anmälan från målsäganden som förutsättning för åtal när endast enskild fiskerätt kränkts bör enligt min mening kunna undvaras i en ny fiskelag. Att överträdelser av fiskelagstiftningen sålunda i fortsättningen läggs under allmänt åtal kan inte förväntas leda till någon nämnvärd ökning av arbetsbördan hos de rättsvårdande myndigheterna.

Sammanfattningsvis anser jag således att huvudlinjerna i promemorians förslag kan följas vid utformningen av ansvarsbestämmelser i den nya fiske-
lagen. Det finns dock anledning att avvika från promemorieförslaget i vissa
detaljfrågor. Till dessa återkommer jag i det följande.

Prop. 1992/93:232

2.5.2 Särskild rättsverkan

Mitt förslag: Bestämmelserna om beslag och annan särskild rättsverkan anpassas till övriga regelförändringar samtidigt som bestämmelserna ges ett vidgat tillämpningsområde. Beslag skall kunna användas för att förebygga fortsatt brottslighet och vidare kunna avse även odlad fisk.

Promemorians förslag överensstämmer med mitt förslag frånsett utvidgningen av tillämpningsområdet till att gälla odlad fisk.

Remissinstanserna har i huvudsak inte några erinringar. Länsstyrelsen i Norrbottens län anser att beslag och förverkande av båt bör komma i fråga bara om förhållandena är extraordinära.

Skälen för mitt förslag: I dag får fångst förklaras förverkad under vissa förutsättningar. Även redskap kan förklaras förverkade om det inte är oskäligt. Detta innebär att förverkande kan användas som komplement till en brottspåföljd för att den ekonomiska sanktionen vid en överträdelse skall bli mera kännbar. Ett fiskefartyg kan dock inte förklaras förverkat som fiskeredskap. Förverkande av fångst och redskap kan ske även när fiskaren har brutit mot en föreskrift som meddelats med stöd av de bemyndiganden som finns i fiskerättslagen.

I stället för förverkande av fångsten eller redskapet kan dess värde helt eller delvis förverkas. Eftersom förverkande inte alltid föregås av beslag kan det ibland vara svårt att uppskatta värdet av fångsten eller redskapet. Domstolen får i sådana fall göra en skälighetsbedömning. Förverkande kan även ske av fisk som visserligen inte fångats i svenskt vatten men som införts till Sverige och som inte håller av myndigheterna föreskrivet minimimått.

I fråga om fångst som påträffas ombord på ett fiskefartyg som använts vid fisket, får förverkande ske av hela fångsten även om endast en del av fångsten har erhållits genom brott mot fiskebestämmelserna. Förutsättningen för detta är att det inte kan utredas hur stor del av fångsten som har tagits olagligt eller olovligt. Med fiskefartyg som använts vid fisket avses även fartyg som använts för att ta hand om fångsten.

Om det i annat sammanhang, dvs. på annan plats än ombord på fartyg som använts vid fisket, i ett parti fisk påträffas fisk som fångats under otillåten tid eller inte håller föreskrivet minimimått kan hela partiet förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt.

Som en grundläggande förutsättning för beslag krävs att någon ertappas på bar gärning då han bryter mot fiskerättslagen, vilket innebär att beslag skall ske i omedelbar anslutning till anträffandet. Beslag kan ske i fråga om fångst och redskap samt fiskefartyg eller annat, som kan antas ha betydelse för utredning om brott eller bli föremål för förverkande. Fiskefartyg och annan egendom som inte kan bli föremål för förverkande får tas i beslag endast om det kan antas ha betydelse för utredningen.

För att kontrollera efterlevnaden av fiskerättslagen och föreskrifter som meddelats med stöd av fiskerättslagen får undersökning ske av fisk, fiskeredskap, fisksump eller fiskefartyg. Undersökning får ske även om det inte föreligger misstanke om lagöverträdelse. Undersökningen får sträckas så långt som behövs för att konstatera om en överträdelse har skett eller inte. Befogenheten omfattar dock inte tillträde till låsta utrymmen utöver vad som följer av lagen (1982:395) om kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning. Att största möjliga aktsamhet skall iakttas vid en undersökning, så att egendom inte i onödan skadas får anses gälla utan att detta direkt anges i lagtexten.

Befogenheterna att göra beslag och genomföra undersökning tillkommer därtill behörig kustbevakningstjänsteman, särskilt förordnad fisketillsynsman och, när en överträdelse kränker enskild fiskerätt, vederbörande fiskerättsägare eller hans folk. Med behörig kustbevakningstjänsteman avses sådan befattningshavare som omnämns i 6 § lagen om kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning. Rättsägare eller den som handlar på hans uppdrag får ta egendom i beslag då fisket kränker den förstnämndes enskilda fiskerätt. Anmälan skall göras skyndsamt till vederbörande polis- eller åklagarmyndighet när beslag eller undersökning gjorts. En fiskerättshavare har i vissa situationer möjlighet att behålla fångsten.

Den myndighet som förordnar en fisketillsynsman kan ge denne befogenhet att ta egendom i beslag och att utföra undersökningar i omedelbar anslutning till en gärning som påkallar beslag. Därvid skall i varje särskilt fall bestämmas vilka befogenheter tillsynsmannen skall ha. Det ankommer på regeringen att meddela närmare föreskrifter om hur fisketillsynsmän skall utses och om vilka uppgifter de skall ha. Fångst som förverkas enbart på den grunden att brott mot enskild fiskerätt begåtts tillfaller fiskerättshavaren.

Bestämmelserna i fiskerättslagen om förverkande och beslag fungerar väl och bör med i princip oförändrat sakinnehåll få sin motsvarighet i den nya lagen. Det finns dock enligt min mening skäl att göra vissa smärre förändringar i syfte att förenkla och modernisera bestämmelserna.

Det finns dessutom behov av att i viss utsträckning utvidga förverkande- och beslagsmöjligheterna.

I jaktlagstiftningen finns en bestämmelse som gör det möjligt att förverka redskap, fortskaffningsmedel och andra hjälpmedel som använts eller medförts vid jaktbrott, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. En likartad bestämmelse rörande fiskefartyg och andra hjälpmedel bör enligt min mening införas i fiskelagen. Det är självfallet så att en bestämmelse som möjliggör förverkande av värdefull egendom bör tilläm-

pas mycket restriktivt. Avsikten är inte att när det gäller fisket avvika från den försiktighet som präglar tillämpningen av motsvarande bestämmelser på andra områden.

Naturvårdsverket anser att det bör finnas möjligheter att ta i beslag olagligt utplanterade eller odlade kräftor och att detta klart bör framgå av beslagsbestämmelserna.

Tillvaratagande av utplanterad eller odlad fisk betecknas normalt inte som fångst. Den nuvarande fiskerättslagens förverkande- och beslagsbestämmelser är därför inte till sitt innehåll anpassade till sådana former av verksamhet som Naturvårdsverket tar upp i sitt yttrande. För att särskilda rättsverkningar skall kunna ifrågakomma vid brott mot bl.a. bestämmelserna om fiskodling bör beslags- och förverkandereglerna ges ett vidgat tillämpningsområde i en ny fiskelag.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom Jordbruksdepartementet upprättats förslag till

1. fiskelag
2. lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden,
3. lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
4. lag om ändring i vattenlagen (1983:291),
5. lag om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

Lagförslaget 3 har upprättats efter samråd med chefen för Miljö- och naturresursdepartementet, förslaget 4 efter samråd med statsrådet Laurén och förslaget 5 efter samråd med chefen för Utrikesdepartementet.

Lagrådet har granskat lagförslagen.

4 Specialmotivering

4.1 Förslaget till fiskelag

Lagens tillämpningsområde

1 §

Paragrafen anger tillämpningsområdet för lagen. Första stycket motsvarar 1 § första stycket fiskerättslagen. Av 24 och 25 §§ framgår att föreskrifter för fiskevården och om uppgiftsskyldighet, utmärkning av fiskeredskap, naturvårdshänsyn och hänsyn till andra fiskande skall tillämpas för svenskt havsfiske också utanför den ekonomiska zonen. I andra stycket finns en hänvisning till lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

2 §

Första stycket motsvarar 1 § andra stycket fiskerättslagen.

I andra stycket görs en hänvisning till lagen om gräns mot allmänt vattenområde. Den nya lagen bygger, liksom fiskerättslagen, på denna gränsdragning. I fiskerättslagen återfinns hänvisningen i 2 § första stycket.

3 §

Paragrafen motsvarar 26 § fiskerättslagen. Bestämmelsen har fått en annan placering än den har i fiskerättslagen eftersom den behandlar inskränkningar i lagens tillämpningsområde.

I paragrafen föreskrivs dessutom att lagen inte är tillämplig i den mån den strider mot bestämmelser som meddelats för Torne älvs fiskeområde. Detta undantag föranleds av att det med anledning av gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland finns särskilda bestämmelser om fisket i Torne älvs fiskeområde i lagen (1971:850) med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland och i kungörelsen (1971:1018) om tillämpningen av stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde.

Definitioner

Fisk, fiske och yrkesmässigt fiske

4 §

I paragrafen anges vad som avses med begreppet fisk i lagen. Hittills har en motsvarande bestämmelse funnits i fiskeriförordningen i form av en relativt detaljerad uppräknig av olika djur, nämligen hummer, kräfta, havskräfta, räka, krabba, bläckfisk, ostron, pärlmussla, blåmussla och nejonöga. Nu anges i stället i lagen att dess bestämmelser om fisk omfattar vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur. Rundmunnarna (pirål och nejonöga) anses utgöra en form av fisk och omnämns därför inte särskilt i bestämmelsen. Definitionen av fisk har kommenterats också i den allmänna motiveringen.

5 §

Begreppet fiske definieras som verksamhet som syftar till att fånga eller döda fritt levande fisk. Att på beskrivet sätt hantera fisk som hålls i fiskodling betraktas således inte som fiske. Skörd av alger beskrivs ibland som fiske. Sådan verksamhet faller dock utanför begreppet fiske i lagens mening.

6 §

I fråga om yrkesfiske införs ett nytt begrepp, yrkesmässigt fiske. I det remitterade förslaget har i förevarande paragraf yrkesmässigt fiske definierats som fiske som bedrivs av fiskeföretag med sådan yrkesfiskelicens som avses i 30 § eller av utländsk fiskare med annat särskilt tillstånd att bedriva yrkesfiske i Sveriges sjöterritorium eller i svensk ekonomisk zon. De utländska fiskare som avses här är sådana som med stöd av internationella överenskommelser har rätt att fiska i svenska vatten.

Enligt *Lagrådet* framstår det valda uttrycket "fiskeföretag med sådan yrkesfiskelicens som avses i 30 §" som oklart mot bakgrund av att det enligt 30 § måste anses följa att endast fysiska personer kan få yrkesfiskelicens. *Lagrådet* påpekar att det av remissen inte framgår vad som avses med "fiskeföretag" och att det i remissen inte heller förs någon diskussion i vad mån yrkesfiske i lagens mening kan bedrivas av andra än fysiska personer. Enligt *Lagrådets* mening kan det inte vara motiverat att förbjuda fiskare att välja i övrigt tillgängliga former för samordnad yrkesmässig verksamhet genom att utestänga juridiska personer från möjligheten att bedriva yrkesmässigt fiske.

För att undanröja den oklarhet som *Lagrådet* pekat på har första ledet i definitionen i förevarande paragraf formulerats om. Med yrkesmässigt fiske skall avses fiske som bedrivs med stöd av yrkesfiskelicens enligt 30 §. Som framgår av den sistnämnda paragrafen och motiven till den bestämmelsen är avsikten att en yrkesfiskelicens skall vara knuten till en fysisk person. I de former av företagande som yrkesfisket bedrivs är det vidare naturligt att licensen knyts till en person som aktivt deltar i fisket. Det innebär, på samma sätt som gäller för den nuvarande yrkesfiskelicensen, att det i princip kommer att finnas en licensinnehavare ombord på varje fiskefartyg. Det förhållandet att yrkesfiskelicensen ges till en fysisk person kan inte utgöra något hinder mot att licensinnehavaren när han driver sin verksamhet använder sig av någon form av juridisk person.

Lagrådet har vidare anmärkt att det av remissen inte framgår varför det i 13 § andra stycket tagits in en särskild regel om rätt till fiske för juridiska personer ägda av utländska medborgare.

Att 13 § fått den utformningen i remissen sammanhänger med en övergångsreglering som införts i den nuvarande lagstiftningen i anledning av EES-avtalet. Med det krav på yrkesfiskelicens som införs i den nya lagen behövs emellertid inte något särskilt tillståndskrav för utländskt ägda juridiska personer. För utländska företagare som etablerar sig i Sverige kommer, oavsett organisationsform, samma licenskrav att gälla som för svenska fiskare.

Fasta och rörliga redskap och handredskap

7 §

I paragrafens första stycke, som motsvarar 2 § tredje stycket fiskerättslagen, definieras fast redskap.

I den nuvarande fiskerättslagen finns ingen direkt beskrivning av vad som är ett rörligt redskap. Det framgår endast motsatsvis genom definitionen av fast redskap. I paragrafens andra stycke införs nu i form av ett förtydligande en sådan beskrivning. Det konstateras att alla fiskeredskap som inte omfattas av definitionen för fast redskap i lagens mening är rörliga redskap.

I paragrafens tredje stycke anges vilka rörliga redskap som är att anse som handredskap. Detta är också något nytt. Definitionen av handredskap utgår från beskrivningen av handredskapsfiske i 20 a § fiskerättslagen. Handredskap är således ett redskap med lina och högst tio krokar. Begränsningen i

20 a § i fråga om båtanvändning rör inte redskapet utan är en beskrivning av en fiskemetod som innefattar användande av handredskap. Denna metodbeskrivning, som behövs för att avgränsa det fria handredskapsfisket på ostkusten och i de stora sjöarna, har tagits in i bilagan till lagen (se 9 §).

Prop. 1992/93:232

Rätten till fiske

I förslaget har genom två mellanrubriker markerats att lagen reglerar såväl rätten till fiske som fisket. Under rubriken "Rätten till fiske" behandlas fiskerätten i allmänt och enskilt vatten, särskilda bestämmelser om rätt till fiske i vissa fall och föreskrifter om fiskådra. Under rubriken "Fisket m.m." behandlas föreskrifter för fisket, förhållandet mellan fiskande inbördes och rätten att utnyttja någon annans strand m.m.

Om fiske i allmänt och enskilt vatten

Den uppdelning som finns i fiskerättslagen mellan fiske i allmänt vatten och fiske i enskilt vatten har i den nya lagen ersatts av bestämmelser samlade under samma rubrik. Detta har blivit möjligt genom att en stor del av bestämmelserna som reglerar fisket i enskilt vatten flyttats till en bilaga till lagen.

8 §

I paragrafen anges att svenska medborgare får fiska i allmänt vatten och i havet vid sådana stränder, skär och holmar som den 30 juni 1986 ägdes av staten och som då inte hörde till något hemman eller innehades på särskilda villkor. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 2 § första stycket och 5 a § 1 fiskerättslagen.

9 §

Paragrafens första stycke motsvarar i huvudsak 5 § fiskerättslagen. På enskilt vatten är det enligt huvudregeln fastighetsägaren som bestämmer vem som skall få fiska på hans vatten. Undantagen från denna huvudregel finns i dag i 6–20 a §§ fiskerättslagen. Även innehållet i dessa paragrafer överförs med i huvudsak oförändrat innehåll och placeras i en bilaga till lagen.

Bestämmelserna om frifiske har skrivits i bilageform för att göra dem tydliga och överskådliga. De sakliga förändringarna inskränker sig till att en del äldre bestämmelser, som bedömts som otidsenliga, har utmönstrats eller gjorts om till övergångsbestämmelser. Detta har behandlats i den allmänna motiveringen.

I 33 § fiskerättslagen finns bestämmelser om hur strandlinjer och vattendjup skall beräknas. Dessa bestämmelser ersätts i andra stycket med dels en hänvisning till 8 § lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde, som innehåller motsvarande bestämmelser för vattenområden som inrymmer all-

10 §

Paragrafen ersätter 2 § andra stycket första meningen och 5 a § 2 fiskerättslagen, men har i förhållande till dessa bestämmelser utvidgats så att allt fiske med fast redskap utan stöd av enskild fiskerätt skall kräva myndighets tillstånd. Detta motsvarar det tillståndskrav som redan nu tillämpas. Enligt föreskrifter meddelade av Fiskeriverket fordras nämligen tillstånd för fiske med fast redskap på kuststräckor där sådant fiske i princip är fritt för var och en på enskilt vatten.

11 §

Den s.k. fria utsträckningsrätten behandlas i paragrafen. Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 § andra stycket andra meningen fiskerättslagen. Bestämmelsen innebär att den som har fiskerätt i enskilt vatten inte får vägras tillstånd att sträcka fast redskap från detta vatten vidare ut i allmänt vatten, om det kan ske utan skada för andra fiskande. *Lagrådet* uttalade vid behandlingen av förslaget till fiskerättslag att det torde vara klart att en ansökan om tillstånd att utsträcka fast redskap skall kunna avslås även om utsträckningen kan ske utan men för annan fiskande. Det kan finnas annat lagligt hinder som motiverar avslag, t. ex. i farled med hänsyn till sjöfartens intressen (prop. 1950:60 s. 180). Med hänsyn till detta uttalande tilläggs för tydlighetens skull ”eller annat beaktansvärt skäl”.

12 §

Den fria utsträckningsrätten är olika reglerad längs kusten. I de särskilt uppräknade områdena behövs inte tillstånd på det sätt som anges i 10 §. Paragrafen motsvarar 3 § första stycket fiskerättslagen. Att utsträckningsrätten i vissa fall kan vara begränsad följer av den bestämmelse som tagits upp i punkten 3 övergångsbestämmelserna.

13 §

Paragrafen behandlar fiske som bedrivs av utländska medborgare och som inte sker med stöd av enskild fiskerätt. Utländska medborgare tillåts att använda handredskap i samma utsträckning som svenska medborgare. För annat fiske behålls kravet på medgivande i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Utländska medborgare som är stadigvarande bosatta här i landet likställs dock med svenska medborgare, vilket innebär att dagens krav på minst två års stadigvarande boende slopas. Tvåårskravet kvarstår dock övergångsvis till utgången av år 1994 för det yrkesmässiga fisket (punkt 6 i övergångsbestämmelserna).

I det remitterade lagförslaget upptog paragrafen en särskild bestämmelse om juridiska personer ägda av utländska medborgare. Som en följd av *Lagrå-*

detts påpekanden har bestämmelsen, av skäl som redovisas i anslutning till Prop. 1992/93:232 6 §, fått utgå.

Paragrafen har också kommenterats i den allmänna motiveringen.

Bestämmelser om rätt till fiske i vissa fall

I 22–26 §§ fiskerättslagen finns särskilda bestämmelser om rätt till fiske i vissa fall. Bestämmelserna har med undantag för bestämmelsen i 22 § fiskerättslagen flyttats över med oförändrat sakinnehåll. Skälen för att slopa den bestämmelse som hittills funnits i 22 § fiskerättslagen har redovisats i den allmänna motiveringen.

14 §

Paragrafen motsvarar 23 § fiskerättslagen och innehåller bestämmelser om fiskerätt som hör till vissa allmänningar.

15 §

Paragrafen motsvarar 24 § fiskerättslagen och innehåller bestämmelser om fiskerätt som är samfälld för flera fastigheter.

16 §

Paragrafen motsvarar 25 § fiskerättslagen som behandlar rätten att nyttja fiske som hör till jord som upplåtits för jordbruksarrende.

Paragrafens första stycke har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Därigenom kommer bestämmelsen, i likhet med förebilden i fiskerättslagen, att avgränsas så att den inte omfattar andra arrendeformer än jordbruksarrende.

Om fiskådra

17 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 28 § fiskerättslagen. Bestämmelsen i andra stycket avviker från den nuvarande bestämmelsen som en följd av länsstyrelsens omorganisation. I den nuvarande lagen föreskrivs att länsstyrelsen skall, förutom rättsägarna, höra även en sakkunnig om länsstyrelsen avser att ändra en sträckning av en fiskådra. Sedan den 1 juli 1991 finns hos varje länsstyrelse en fiskeexpert. Bestämmelsen om den sakkunnige kan därför utmönstras.

18 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 29 § fiskerättslagen. I andra stycket har samma förändringar gjorts som redovisas i kommentaren till 17 §. Påpekandet i den nuvarande lagen att vissa åtgärder även kan kräva prövning enligt vattenlagen har utmönstrats ur förslaget. Motsvarigheten till 29 § tredje stycket fiskerättslagen har förts till övergångsbestämmelserna.

Föreskrifter för fisket

I den allmänna motiveringen har normgivningsbemyndigandena behandlats. Översynen har resulterat i helt nya bestämmelser som i huvudsak sammanförts under en ny rubrik. Under denna rubrik har införts även den nya bestämmelsen om naturvårdshänsyn.

19 §

Bestämmelsen ersätter delvis bemyndigandet i 33 f § fiskerättslagen. Paragrafen ger stöd för att meddela de fångstreducerande bestämmelser som behövs för fiskevården. Sådana bestämmelser kan avse användningen av fiskemetoder eller fiskeredskap, fiske inom vissa områden, efter vissa fiskarter eller för vissa ändamål. Med fiske för vissa ändamål avses exempelvis foderfiske. Bemyndigandet avser också bestämmelser om fångst, ilandföring, införsel till landet och saluhållande av fisk som inte har viss minsta storlek eller som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap, liksom bestämmelser som kan hindra kräftpestens spridning och andra sjukdomar.

20 §

I paragrafen föreskrivs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vilken hänsyn som vid fiske skall tas till naturvården. Den nuvarande fiskelagstiftningen saknar någon motsvarande bestämmelse. Avsikten med bestämmelsen är att inom ramen för fiskelagstiftningen skapa möjligheter att skydda känslig natur och att harmoniera bestämmelserna på detta område med övrig lagstiftning för areella näringar. I den mån föreskrifter meddelade av fiskevårdsskäl ger tillräckligt skydd för naturvårdsintressena, skall bemyndigandet inte utnyttjas. Den begränsningen gäller också att föreskrifter meddelade med stöd av bemyndigandet inte får försvåra fisket i avsevärd grad. Har föreskrifter meddelats enligt naturvårdslagen har enligt 3 § sådana föreskrifter företräde.

21 §

Bestämmelsen möjliggör en fördelning av fiskresurserna mellan olika kategorier fiskande. Från föreskrifterna om redskapsbegränsning undantas endast de som bedriver yrkesmässigt fiske och de som innehar fiske med äganderätt eller har rätt till fiske på grund av nyttjanderätt som omfattar även annat fiske än det som är fritt för var och en. Genom att ange undantaget på det sättet förhindras att begränsningsföreskrifterna kringgås genom upplåtelser begränsade till fiske med sådana redskap som omfattas av föreskrifterna.

22 §

Yrkesfisket lämnar regelbundet uppgifter om fångst, redskap och fångstområde. I enlighet med vad som anförts i den allmänna motiveringen bör en bestämmelse rörande denna skyldighet föras in i lagen. Bestämmelsen har utfor-

mats som ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i föreskrifter närmare ange vilka uppgifter som skall lämnas. Det är personer som bedriver yrkesmässigt fiske, dvs. de fiskare som har yrkesfiskelicens, som omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Prop. 1992/93:232

23 §

I 33 a § tredje stycket fiskerättslagen finns bestämmelser om att fiskeredskap och igenkänningsflöten skall vara märkta om redskap används för fiske i allmänt vatten och frifiskevatten. I den paragrafen finns också bestämmelser om hur märkningen skall vara utförd. Av det generella bemyndigandet i 33 f § får anses följa att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om utmärkning av redskap. I den nya lagen har dessa bestämmelser sammanförts till ett bemyndigande som också omfattar utmärkning av vattenbruksanläggningar. Med vattenbruksanläggningar avses i det här sammanhanget anläggningar för odling av fisk.

24 §

Föreskrifter som meddelas med stöd av 19, 20, 22 och 23 §§ i den nya lagen kan komma att gälla allt fiske och i vissa fall också komma att vara grundade på internationella åtaganden. Bestämmelser som regeringen eller en myndighet under regeringen meddelat med stöd av bemyndigandena bör därför vara tillämpliga även vid svenskt havsfiske i internationellt vatten utanför den ekonomiska zonen.

Om förhållandet mellan fiskande inbördes

25 §

Bestämmelserna i 33 a–33 e §§ fiskerättslagen behandlar förhållandet mellan fiskande inbördes. Den detaljerade regleringen har i den nya lagen till en del ersatts med en allmän hänsynsregel. Paragrafens första stycke innehåller en sådan regel. Den innebär att fiskande skall visa varandra normal hänsyn vid fiskets utövande. Några sakliga förändringar mot vad som gäller i dag är inte avsedda. De nuvarande, mer detaljerade bestämmelserna innehåller nämligen regler som kan sammanfattas som en skyldighet att visa normal hänsyn. Några uttryckliga bestämmelser om hur fiskande skall gå tillväga när redskap snärjts ihop har inte tagits in i den nya lagen. Uppkommande problem med andras fiskeredskap får lösas med normal hänsyn och aktsamhet. För var och en framstår det som tämligen självklart att man inte får skada annans egendom. Mot skadegörelse och annan åverkan finns det skydd som brottsbalkens bestämmelser innebär. Fiskerättslagens bestämmelser om vad som får göras när redskap snärjts samman kan sägas ange hur man skall gå tillväga för att slippa risken för att straffas enligt fiskerättslagen eller enligt bestämmelser i brottsbalken. De situationer som stadgandet tar sikte på bör kunna lösas utan reglering. Det kan hävdas att det finns ett visst utrymme för en fiskande att opåttalt ensam lösa redskapen från varandra. En förutsättning för detta är att

hans handlande ter sig allmänt förnuftigt och inte innebär att den andra partens intressen träds för när i större utsträckning än vad som är absolut nödvändigt.

Innehållet i paragrafens andra, tredje och fjärde stycke kan sägas vara preciseringar av hänsynsregeln i första stycket.

I andra stycket finns en turordningsbestämmelse som innebär att den som är först på en fiskeplats har rätt att ostört bedriva sitt fiske medan de andra fiskande får vänta på sin tur eller välja en annan plats. Denna bestämmelse motsvarar 33 a § första stycket första meningen fiskerättslagen.

Tredje stycket anger att egna fiskeredskap skall användas så att de inte snärjs ihop med andras redskap. De egna redskapen får inte heller användas så att andras redskap skadas. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 33 b § fiskerättslagen.

När fisket är avslutat får redskap eller andra föremål inte lämnas kvar på fiskeplatsen om det kan hindra andra fiskande. Detta framgår av fjärde stycket. Bestämmelsen motsvarar 33 a § andra stycket.

Femte stycket innebär att hänsynsreglerna i första-fjärde styckena även skall tillämpas vid svenskt havsfiske utanför Sveriges ekonomiska zon. En motsvarande bestämmelse finns i dag i 33 e § fiskerättslagen.

26 §

En bestämmelse motsvarande 33 d § fiskerättslagen om att fiske inte får bedrivas närmare än 100 meter från fasta redskap har införts i den nya lagen och utvidgats till att gälla även vattenbruksanläggningar och fiske med alla former av rörliga redskap. Liksom tidigare gäller bestämmelsen endast vatten där varje svensk får fiska. Bestämmelsen har kommenterats i den allmänna motiveringen.

Om rätten att använda någon annans strand

27 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 27 § fiskerättslagen. Den som fiskar skall alltså även i fortsättningen ha rätt att utnyttja annans strand under de förutsättningar som anges i paragrafen för att dra upp eller göra fast båt eller redskap. Något behov av att som i fiskerättslagen genom en regel ge tomt och plantering ett särskilt skydd har inte ansetts finnas.

Utplantering och odling av fisk

28 §

I paragrafen ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om bl.a. krav på tillstånd för att fisk skall få sättas ut, flyttas eller odlas. Paragrafen motsvarar en del av bemyndigandet i 33 f § fiskerättslagen.

29 §

Fiskevatten kan vanskötas genom att det fiskas i alltför stor omfattning eller genom att fisket inte utnyttjas. Om så sker får länsstyrelsen förelägga den som har fiskerätt i enskilt vatten att bedriva fisket på ett sätt som behövs för att avhjälpa vanskötseln. För att ett ingripande skall kunna göras krävs dock att vanskötseln strider mot allmänna intressen. Paragrafen motsvarar 30 § fiskerättslagen med den skillnaden att det för ett ingripande inte längre krävs att vanskötseln skall vara uppenbar. Bestämmelsen har sin grund i att fiskevattnen anses vara, inte bara en viktig tillgång för sina ägare, utan också en nationell rikedom av stor betydelse för folkförsörjningen. Det anses därför angeläget att i lag slå fast att fiskevattenägarna har ett ansvar mot samhället för att fisket och fiskevärden drivs på ett ändamålsenligt sätt. Bestämmelsen kan i framtiden förväntas få ökad betydelse i och med att normgivningen rörande enskilt vatten begränsas och en större del av ansvaret för fiskevärden i stället förs över på fiskerättshavarna.

Yrkesfiskelicens

30 §

I lagen införs krav på yrkesfiskelicens som en förutsättning för rätt att bedriva yrkesmässigt fiske (se 6 §). En förutsättning för licens är att sökanden är bosatt i Sverige. Övriga omständigheter som skall beaktas överensstämmer med huvuddragen i förordningen (1987:886) om licens för yrkesfiskare. Licens kan således den erhålla för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Inkomst av fiske kan vara av väsentlig betydelse för försörjningen också i andra fall än när fisket bedrivs som huvudsaklig sysselsättning. Som påpekats i den allmänna motiveringen kan det ekonomiska tillskottet, om än litet i kronor räknat, vara av betydelse för att få hushållsekonomin att gå ihop. När frågan om licens prövas för den som avser att påbörja en verksamhet som yrkesfiskare kan det förutsättas att sökanden inte kan dokumentera några inkomster av fiske. I sådana fall får en bedömning av den framtida inkomsten göras på grundval av de uppgifter sökanden lämnar om sitt planerade fiske och sina förhållanden i övrigt. Licensen får beviljas för viss tid. En förnyelse av en licens skall föregås av en prövning huruvida fisket fortfarande är av väsentlig betydelse för licensinnehavarens försörjning.

När fråga om meddelande av licens prövas första gången skall tillgången på fisk beaktas. Med tillgången på fisk avses här den allmänna tillgången, inte tillgången på enskilda arter. Skyddet av enskilda fiskarter får i stället åstadkommas genom fiskevårdsföreskrifter och kvotering.

Om en licens meddelats på grund av felaktiga uppgifter i ansökan får den återkallas. Förhållandet är detsamma om innehavaren av licensen vid upprepade tillfällen överträder bestämmelser om fiske.

32 §

I paragrafen bemyndigas regeringen att bestämma vilken myndighet som skall pröva frågor om yrkesfiskelicens.

Internationell fiskekontroll

33 §

Paragrafen motsvarar 33 g § fiskerättslagen. Med stöd av bemyndigandet i första stycket får regeringen meddela föreskrifter angående vilka utländska myndigheter som har rätt att vid svenskt havsfiske utanför Sveriges sjöterritorium kontrollera efterlevnaden av internationella överenskommelser om fiskevården och fiskets bedrivande. I fortsättningen skall regeringen också kunna överlåta åt Fiskeriverket att meddela sådana föreskrifter.

Lagrådet har i anslutning till paragrafen, med hänvisning till 10 kap. 5 § tredje stycket regeringsformen, erinrat om att bemyndigandet i paragrafens första stycke till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer torde kräva ett riksdagsbeslut med kvalificerad majoritet.

Tillsyn m.m.

34 §

Enligt paragrafens första stycke får, för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utse fisketillsynsmän. Bestämmelsen motsvarar 37 a § första stycket fiskerättslagen.

Paragrafens andra stycke har utformats enligt *Lagrådets* förslag. Det innebär att bestämmelsen, som delvis motsvarar 37 § fiskerättslagen och som rör möjligheterna och befogenheterna att genom undersökning av fisk, fiskeredskap, fisksump eller fiskefartyg vilket använts vid fiske kontrollera efterlevnaden av fiskelagen, nu placeras i anslutning till övriga bestämmelser om tillsyn. Befogenheterna att utföra sådana undersökningar tillkommer fisketillsynsman som förordnats därtill och annan behörig tjänsteman. Med annan behörig tjänsteman avses polis eller kustbevakningstjänsteman.

Av tredje stycket, som också utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag och som delvis motsvarar innehållet i 37 a § andra stycket fiskerättslagen, framgår att en fisketillsynsman även får ges förordnande att ta egendom i beslag enligt 47 §.

Enligt paragrafens första stycke får de myndigheter som regeringen bestämmer meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall efterlevas. En del av Fiskeriverkets och länsstyrelsens verksamhet innefattar tillståndsgivning. För tillstånden kan komma att gälla särskilda villkor. Om dessa villkor inte uppfylls bör de fiskevårdande myndigheterna kunna åstadkomma rättelse genom att meddela ett föreläggande eller förbud. Även i andra fall bör myndigheterna ha denna möjlighet. Förelägganden och förbud bör kunna förenas med vite.

Med den föreslagna bestämmelsen behövs inte någon motsvarighet till fiskerättslagens regel om handräckning vid överträdelse av bestämmelserna om fiskådra. De särskilda bestämmelserna om möjlighet till handräckning vid överträdelser som rör fisket i Torne älvs fiskeområde har, som Riksåklagaren påpekat i sitt remissyttrande, sin grund i gränsälvsoverenskommelsen mellan Sverige och Finland den 16 september 1971. Den handräckningsbestämmelse, som finns intagen i kungörelsen (1971:1018) om tillämpning av stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde, kan slopas först efter överenskommelse med Finland. Författningarna som grundar sig på gränsälvsoverenskommelsen innehåller också påföljdsbestämmelser som gäller vid sidan av fiskerättslagens påföljdsbestämmelser. Med hänsyn till att författningarna för Torne älv kommer att skilja sig från fiskelagens bestämmelser både när det gäller myndigheternas möjligheter att åstadkomma rättelse och påföljdsbestämmelserna bör ett undantag göras för dessa författningar i lagen.

Enligt paragrafens andra stycke kan de fiskevårdande myndigheterna besluta om rättelse på en tredskandes bekostnad.

36 §

Paragrafen innehåller ett avgiftsbemyndigande som innebär att avgift får tas ut för Fiskeriverkets och länsstyrelsernas tillståndsgivning. Avgift får även tas ut för annan verksamhet i form av myndighetsutövning enligt lagen eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen. Det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som får meddela föreskrifter om vilka avgifter som skall betalas.

Straffbestämmelser m.m.

Straff

37 §

Första och andra punkterna motsvarar innehållet i 34 § 1 fiskerättslagen.

Tredje punkten motsvarar i huvudsak 35 § första stycket fiskerättslagen. Den nya lydelsen innebär dock att även oaktsamhet straffbeläggs. Den frågan har berörts i den allmänna motiveringen.

Fjärde punkten motsvarar 35 a § första stycket 2 fiskerättslagen.

Lagrådet har i anslutning till 37–44 §§ och då främst med syfte på 37 och 39 §§ ifrågasatt om det inte också i dessa paragrafer finns ett behov av en sådan särskild undantagsregel för ringa fall som 42 § andra stycket innehåller. *Lagrådet* motiverar sitt påpekande med att den föreslagna lagen kommer att gälla inte bara vanlig fisk och ätbara skaldjur utan också en vid krets av från privatekonomisk synpunkt betydelselösa blötdjur och kräftdjur. En annan och enligt *Lagrådet* mer väsentlig skillnad i förhållande till gällande rätt är att förslaget inte innehåller någon motsvarighet till den nuvarande bestämmelsen i 40 § första stycket lagen om rätt till fiske. Enligt den bestämmelsen krävs för åtal för brott som endast kränkt enskild fiskerätt att brottet angetts till åtal av målsäganden eller att åklagaren funnit att åtal är påkallat från allmän synpunkt. Utöver dessa skillnader hänvisar *Lagrådet* till de sannolikt inte ovanliga fall där det visserligen föreligger ett olovligt fiske i vedertagen mening men där straffvärdet likväl är lågt, t.ex. när det är fråga om mete eller tillfällig fångst av småfisk.

Jag delar *Lagrådets* uppfattning att de föreslagna straffbestämmelserna kan komma att omfatta förfaranden som i och för sig är att betrakta som olovligt fiske i lagens mening men som inte bör föranleda någon straffpåföljd. Det kan gälla ett handlande som syftar till att fånga fisk utan ekonomiskt värde för fiskerättshavaren och som inte heller på annat sätt inkräktar på något egentligt fiskevårdsintresse. Däremot bör enligt min mening ett fiske inte generellt undantas från straff bara därför att fisket sker med ett enkelt redskap eller resulterar i en tillfällig fångst. Med en begränsning i fråga om tillämpningsområdet som följer av vad jag nu har anfört, bör i ett andra stycke i förevarande paragraf införas en straffrihetsregel enligt vilken det inte skall dömas till ansvar i ringa fall.

Lagrådet har påpekat att förfaranden som omfattas av den särskilda straffbestämmelsen i 41 § också omfattas av straffbestämmelserna i 37 § 2 och 40 §. För att undanröja detta konkurrensproblem föreslår *Lagrådet* att berörda paragrafer ges en utformning som klargör att 41 § endast innehåller en särskild påföljdsbestämningsregel för fall då brott mot 37 eller 40 § har begåtts genom att gärningsmannen bedrivit ett otillåtet trålfiske. Jag har utformat bestämmelserna i enlighet med vad *Lagrådet* har förordat.

38 §

Paragrafen motsvarar 35 b § fiskerättslagen.

Enligt bestämmelsen kan befälhavare eller annan som med uppsåt försöker hindra utländsk myndighets kontroll enligt 33 § andra stycket dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Befälhavaren kan även dömas till ansvar om han med uppsåt underlåter att underlätta bordningen och kontrollens genomförande i övrigt.

39 §

Den som med uppsåt eller av oaksamhet bryter mot någon av bestämmelserna i 25 § andra–fjärde styckena eller mot 26 § döms till böter. Bestämmelser-

na om förhållandet mellan fiskande inbördes har som framgår av den allmänna motiveringen fått en annan utformning än motsvarande bestämmelser i fiskerättslagen. Av bestämmelserna i 25 § är det bara de mera preciserade reglerna i andra–fjärde styckena som är sanktionerade. Den allmänna hänsynsregeln i första stycket har främst ett pedagogiskt syfte. Regeln har inte en sådan utformning och konkretion att det är lämpligt att knyta någon sanktionsbestämelse till den.

Av andra stycket följer att det i ringa fall inte skall dömas till ansvar. Denna regel har tillagts efter påpekande av *Lagrådet*.

40 §

I paragrafen straffbeläggs vissa beteenden som är otillåtna enligt föreskrifter meddelade med stöd av 19–23 §§. Påföljden är böter eller fängelse i högst sex månader. Bestämmelsen har kommenterats i den allmänna motiveringen. Se också motiveringen till 37 §.

41 §

Enligt paragrafen, som i princip motsvarar 35 c § fiskerättslagen, kan den som begår brott enligt 37 eller 40 § genom att bedriva ett otillåtet trålfiske dömas till böter, lägst 1 000 kr och högst ett krontal motsvarande etthundra gånger antalet hästkrafter (DIN) i motorn på fiskefartyget som använts för bogsering av trålen, eller fängelse i högst sex månader. Se också motiveringen till 37 §.

42 §

Paragrafen har inte någon motsvarighet i nuvarande fiskerättslag. Enligt 28 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om krav på särskilt tillstånd och om villkor i övrigt för att fisk skall få sättas ut, flyttas eller odlas. Den som bryter mot tillståndskravet och villkoren i övrigt kan enligt förevarande paragraf dömas till böter om gärningen inte är ringa. Med ringa avses här att tillstånd skulle ha meddelats om ansökan gjorts eller att risken för skadeverkningar varit små. Mängden fisk är däremot inte av avgörande betydelse för bedömningen av om överträdelsen är att anse som ringa.

43 §

Paragrafen har inte någon motsvarighet i nuvarande fiskerättslag. Den som underlåter att lämna uppgifter enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 22 § eller lämnar oriktiga uppgifter kan enligt förevarande paragraf dömas till penningböter.

44 §

I paragrafen anges att straffrättsligt ansvar inte skall utkrävas om ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 35 § har överträtts. Regeln, som tar sikte på det fallet att ett med vite förenat föreläggande eller förbud har meddelats för

att avbryta en i och för sig straffbar verksamhet, grundas på den allmänna principen att det inte bör vara möjligt att ingripa med både straff- och vitespåföljd mot samma förfarande.

Prop. 1992/93:232

Särskild rättsverkan m.m.

45 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 36, 36 a och 36 b §§ fiskerättslagen och anger under vilka förutsättningar förverkande får ske av fisk och av redskap. Begreppet fångst i 36 § fiskerättslagen har dock ersatts med fisk. Härigenom blir det möjligt att förverka fisk som varit föremål för brott som rör fiskodling eller flyttning eller utsättning av fisk.

Bestämmelsen i paragrafens tredje stycke innebär, i förhållande till bestämmelserna i fiskerättslagen, att möjligheterna till förverkande har utvidgats. Fiskeredskap skall liksom tidigare förverkas om det inte är oskäligt. Dessutom tillkommer en möjlighet att förverka fiskefartyg och andra hjälpmedel som använts eller medförts vid brott om det behövs för att förebygga brott och förverkandet inte är oskäligt. Bestämmelsen har kommenterats i den allmänna motiveringen. Med fiskefartyg avses alla sådana fartyg oavsett dess storlek.

Av paragrafens fjärde stycke följer att värdeförverkande kan ske också i fråga om annat än fisk och fiskeredskap, dvs. andra hjälpmedel vid fisket, inbegripet fiskefartyg.

Paragrafens femte stycke innehåller bestämmelser som i vissa avseenden undantar förverkandepåföljd vid brott mot reglerna om hänsyn till andra fiskande.

46 §

Paragrafen motsvarar 36 c § fiskerättslagen.

47 §

Paragrafen motsvarar de delar av 37 § fiskerättslagen som rör beslag. Jag har således följt *Lagrådets* förslag att flytta bestämmelserna om undersökningar för kontroll av efterlevnaden av lagen till 34 §.

Första stycket motsvarar 37 § första stycket fiskerättslagen. För att också annat utbyte av brott än fångst skall kunna beslagtas har bestämmelsernas tillämpningsområde i det avseendet vidgats till att gälla fisk.

I andra stycket anges att fisketillsynsman som förordnats därtill, annan behörig tjänsteman och, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom har befogenheter att vidta åtgärder enligt första stycket. Bestämmelsen motsvarar delvis 37 § tredje och fjärde styckena fiskerättslagen. Utformningen i fråga om indelningen i stycken skiljer sig från *Lagrådets* förslag på så sätt att samtliga personkategorier som har befogenhet att göra beslag anges i ett och samma stycke. Med behörig tjänsteman avses här, liksom i 34 §, polis och kustbevakningstjänsteman.

Tredje stycket handlar om att beslag skyndsamt skall anmälas till polis- och åklagarmyndighet och att den som mottar en anmälan skall förfara som om han själv gjort beslaget. Bestämmelsen har sin motsvarighet i delar av 37 § femte stycket fiskerättslagen och har utformats i enlighet med vad *Lagrådet* förordat.

Fjärde stycket motsvarar 37 § sjätte stycket fiskerättslagen.

48 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 38 § första stycket fiskerättslagen.

49 §

I paragrafen föreskrivs att svensk domstol skall vara behörig att behandla mål om brott mot lagen även om domsrätsreglerna i 2 kap. 2 och 3 §§ brottsbalken inte är tillämpliga. Bestämmelsen tar sikte på de fall då utländska fiskande som inte är bosatta i Sverige begår brott i den svenska ekonomiska zonen. Fiskerättslagen innehåller inte någon sådan bestämmelse. *Lagrådet* har påpekat detta vid behandlingen av förslaget till lag om en svensk ekonomisk zon (prop. 1992/93:54 s.129).

50 §

I paragrafen finns en forumbestämmelse som gäller åtal för brott begångna i den ekonomiska zonen. Bestämmelsen motsvarar 40 a § fiskerättslagen, dock med det tillägget att även rätten på den ort dit den misstänkte först anländer med sitt fartyg, är behörig domstol.

Överklagande

51 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 41 § fiskerättslagen.

I betänkandet Domstolarna inför 2000-talet (SOU 1991:106) har Domstolsutredningen föreslagit att instansordningen ändras så att beslut skall överklagas till länsrätt i stället för till kammarrätt. Regeringen har ställt sig bakom principen i årets budgetproposition (prop. 1992/93:100 bil. 3 s. 24 f) och fiskelagens regler om överklagande kan därför komma att ändras.

Övergångsbestämmelser

Lagen avses träda ikraft den 1 januari 1994. Att vissa rättigheter som kan följa av bestämmelserna i den nuvarande fiskerättslagen alltjämt kommer att gälla har berörts i den allmänna motiveringen.

Kungörelsen (1933:282) med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen innehåller en bestämmelse om skadestånd och kan därför upphävas endast genom lag.

Punkten 2 upptar vilka rättigheter enligt äldre lagstiftning som inte skall inskränkas genom den nya lagen. *Lagrådet* har påpekat att det vid införandet av 5 a § (SFS 1986:263) stadgades i en övergångsbestämmelse att i fråga om upplåtelse som skett enligt en samtidigt upphävd förordning eller motsvarande äldre bestämmelser dessa skulle gälla till dess rättighetsinnehavaren upphört med sitt yrkesfiske. För att de angivna rättigheterna, i den mån de alltså finns kvar, inte skall gå förlorade genom att lagen om rätt till fiske upphör att gälla föreslår *Lagrådet* att ett tillägg görs till den ifrågavarande punkten av övergångsbestämmelserna. Jag har utformat bestämmelsen i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Punkterna 4 och 5 innehåller övergångsbestämmelser rörande yrkesfiske-licensen. Det kan antas att licensprövningen kommer att ta viss tid i anspråk efter den nya lagens ikraftträdande. Vidare finns det fiskare som innehar utrustning avsedd för yrkesmässigt fiske men som inte uppfyller lagens krav för att erhålla licens. Övergångsbestämmelserna har utformats så att de skall mildra omställningssvårigheterna för de fiskare som väntar på att få sin ansökan prövad eller behöver tid för att avveckla sitt fiske. *Lagrådet* har föreslagit en i förhållande till lagrådsremissen ändrad lydelse av punkten 5 för att avsikten med övergångsbestämmelsen skall komma till klarare uttryck. Jag ansluter mig till *Lagrådets* uppfattning och har utformat punkten i enlighet med vad *Lagrådet* förordat.

Punkten 6 innehåller ett tidsbegränsat undantag rörande utländska medborgares likställdhet med svenska medborgare vid yrkesmässigt fiske. Detta har kommenterats i den allmänna motiveringen.

4.2 Övriga förslag

Ändringarna i 1 § lagen (1981:533) om fiskevårdsområden, 4 § lagen (1982:1140) om Sveriges ekonomiska zon och 21 kap. 1 § vattenlagen (1983:291) är en följd av att de innehåller hänvisningar till fiskerättslagen som nu ersätts av fiskelagen. Ändringen i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium föranleds av att begreppet fiskezon ersatts av Sveriges ekonomiska zon.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. fiskelag,
2. lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden,
3. lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
4. lag om ändring i vattenlagen (1983:291),
5. lag om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

6 Beslut

Prop. 1992/93:232

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

I promemorian lämnas förslag till en ny fiskelag och en ny fiskeförordning. Förslagen syftar till att tillsammans med föreskrifter meddelade av Fiskeriverket utgöra en ny och förenklad fiskelagstiftning.

Den föreslagna fiskelagen innebär inte några egentliga förändringar i sak när det gäller bestämmelserna om fiskerätten. I det avseendet är ändringarna i huvudsak av språklig och redaktionell natur. Nytt är däremot att rätten att bedriva yrkesfiske görs beroende av innehav av yrkesfiskelicens. Bakgrunden till förslaget är bedömningen att det inte är förenligt med EES-avtalet att behålla nuvarande särregler för utländska medborgare när det gäller rätten att yrkesfiska och rätten att registrera fiskebåtar här. Nytt är också att bemyndigandena i lagen att meddela föreskrifter för fisket har preciserats och att i lagen upptagits ett bemyndigande som gör det möjligt att begränsa redskapsanvändningen för fritidsfisket. En allmän hänsynsregel som skall gälla vid fiske och mellan fiskande inbördes föreslås. Vidare föreslås en ändring av den nuvarande definitionen av fasta redskap. Skyldigheten för yrkesfisket att lämna fångstuppgifter föreslås bli lagreglerad. Enligt förslaget får Fiskeriverket och länsstyrelserna möjlighet att meddela förelägganden och förbud. Fiskeriverket ges även möjlighet att ta ut avgifter för myndigheternas verksamhet. Dessutom föreslås ändringar för att åstadkomma modernare och enklare påföljdsbestämmelser.

I den föreslagna fiskeförordningen upptas några få grundläggande föreskrifter för fiskevården som har giltighet för i princip allt fiske. Övriga bestämmelser för fiskevården, både sådana som är nationellt betingade och sådana som grundas på internationella överenskommelser, skall meddelas av Fiskeriverket. Länsstyrelsernas befogenhet att meddela föreskrifter upphör. Förändringarna syftar till en regelreforming i flera avseenden. Fiskeriverkets föreskrifter för fiskevården begränsas till att gälla kust- och havsfisket, fisket i de vattendrag som mynnar längs kusterna upp till första vandringshindret och fisket i de stora sjöarna. Det förutsätts att alla möjligheter att förenkla dessa föreskrifter tas till vara och att föreskrifterna kan samlas i tre geografiskt avgränsade författningar. Föreskrifter med stöd av lagen kommer i fortsättningen att meddelas bara på två nivåer i stället för som nu tre.

I förslaget till fiskeförordning meddelas föreskrifter som begränsar fritidsfiskets redskapsanvändning. Fritidsfiskarna skall enligt förslaget få använda endast 1) handredskap, 2) 180 meter nät eller garn, 3) krokredskap med mindre än 100 krokar och 4) högst sex ryssjor och högst sex burar. Högst sex redskap skall få kopplas samman. Föreskrifterna för att hindra spridning av kräftpest har förenklats och förts in i förordningen.

Förslag till

Fiskelag (1993:00)

Härigenom föreskrivs följande

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller rätten till fiske och fisket inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon. I de fall som särskilt anges gäller lagen även svenskt havsfiske utanför fiskezonen.

2 § Fiskezonen omfattar det havsområde utanför territorialgränsen vid Sveriges kuster som regeringen bestämmer. Zonen får inte sträckas ut över mittlinjen i förhållande till någon annan stat eller över någon annan linje om vilken överenskommelse träffas med annan stat.

Vad som föreskrivs i lagen om fiske i allmänt vatten gäller även i fiskezonen, med de begränsningar som föranleds av lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Vad som menas med allmänt och enskilt vatten framgår av lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

3 § Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av naturvårdslagen (1964:822).

Om samernas rätt till fiske i vissa delar av landet och om fiskevårdsområden gäller särskilda bestämmelser.

Rätten till fiske

Fasta och rörliga redskap, fiske med handredskap och yrkesmässigt fiske

4 § Med fast redskap menas

1. fiskebyggnad, och
2. fiskeredskap med ledarm, om redskapet har en höjd av minst 1,5 meter och är fastsatt vid botten eller stranden och avses stå kvar mer än två dygn i följd.

Med rörligt redskap avses redskap som inte är fast.

Med fiske med handredskap avses fiske med spö, pilk och liknande handredskap som är utrustat med lina och krok. Redskapet får inte ha mer än tio krokar. Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.

5 § Med yrkesmässigt fiske avses fiske som bedrivs av fiskeföretag med sådan yrkesfiskelicens som avses i 27 § eller av utländsk fiskare med annat särskilt tillstånd att bedriva yrkesfiske i Sveriges sjöterritorium eller i svensk fiskezon.

Om fiske i allmänt och enskilt vatten

6 § Varje svensk medborgare får fiska med rörligt redskap i allmänt vatten. Detsamma gäller fiske i havet vid sådana stränder, skär och holmar som den

30 juni 1986 ägdes av staten och som då inte hörde till något hemman eller innehades på särskilda villkor.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 2

7 § Fiske med fast redskap i allmänt vatten eller i havet vid sådana stränder, skär och holmar som avses i 6 § får inte bedrivas utan tillstånd av den myndighet som regeringen bestämmer.

8 § Fiske i enskilt vatten är förbehållet fastighetsägaren. Varje svensk medborgare har dock rätt att fiska i enskilt vatten i den omfattning och på det sätt som anges i bilagan till denna lag.

9 § Den som har fiskerätt i enskilt vatten får inte vägras tillstånd att sträcka fast redskap från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten, om det kan ske utan skada för andra fiskande.

10 § Tillstånd att sträcka fast redskap från enskilt vatten vidare ut i allmänt vatten behövs inte

- a) vid kusten i Norrbottens län,
- b) vid kusten i Kalmar län söder om Kråkelund,
- c) vid östra kusten i Blekinge län (norr om Torhamnsudde) och öster om en linje dragen från Torhamnsudde över Videskärs nordspets och Ungskärs sydspets till Utlängans sydspets,
- d) vid Skånes östra och södra kuster.

Det fasta redskapet får dock inte i något fall sträckas ut i allmänt vatten mer än 200 meter från den kurva för tre meters djup som följer stranden vid fastlandet eller vid en ö av minst 100 meters längd.

11 § Utländska medborgare får fiska med handredskap i enlighet med bestämmelserna i 6 och 9 §§ om svenska medborgares rätt att fiska med rörliga redskap. Annat fiske utan stöd av enskild fiskerätt får bedrivas av utländska medborgare och av juridiska personer ägda av utländska medborgare bara om det medges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Utländska medborgare som är stadigvarande bosatta här i landet är dock likställda med svenska medborgare.

Särskilda bestämmelser om rätt till fiske i vissa fall

12 § Fiske som tillhör sådan allmänning som avses i lagen (1952:166) om häradsallmänningar eller lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna, får nyttjas av allmänningens delägare.

Delägarna får arrendera ut fisket för gemensam räkning. Sådant beslut fattas i enlighet med föreskrifterna för allmänningens förvaltning.

13 § I fråga om tillgodogörandet av fiske som är samfällt för flera fastigheter i andra fall än som avses i 12 § gäller lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

För fastigheter som innehas med samäganderätt får länsstyrelsen, på ansökan av någon av delägarna, besluta om hur fisket skall bedrivas på fastigheten. Detta gäller inte om fisket är gemensamt med en annan fastighet eller om fastigheten endast består av fiske.

Bestämmelserna i första och andra stycket gäller inte om fisket ingår i ett fiskevårdsområde.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 2

14 § Om mark upplåts till brukande får brukaren nyttja det fiske som hör till marken, om inte något annat avtalas.

Avser upplåtelsen endast en del av en fastighet skall reglerna i 13 § andra stycket för fastigheter som innehas med samäganderätt tillämpas, om inte omfattningen av fiskerätten har avtalats. Markarealen skall utgöra delningsgrund om inte någon annan delningsgrund är lämpligare.

Om fiskådra

15 § I varje gren av ett vattendrag eller sund där fisken har sin gång skall det finnas en fiskådra i det djupaste vattnet. Fiskådran utgör en sjättedel av vattnets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd. Vid vattendragets inlopp och mynning och vid ett sunds ändpunkter sträcker sig fiskådran med oförändrad bredd vidare trehundra meter ut i det djupaste vattnet.

Länsstyrelsen får föreskriva att fiskådran skall gå i en annan del av vattnet än vad som sägs i första stycket. Berörda rättsägare skall få tillfälle att yttra sig i saken innan beslut fattas. Om ändringen innebär ett påtagligt men för någon berörd rättsägare måste denne samtycka till åtgärden.

16 § Fiskådran skall lämnas fri från fiskeredskap som kan hindra fiskens gång. Någon annan anordning än fiskeredskap får inte heller sättas ut i eller vid fiskådran i syfte att hindra fisken att gå fram i ådran.

Länsstyrelsen får medge undantag från vad som sägs i första stycket, om det kan antas att det inte leder till påtagligt men för någon som inte samtyckt till åtgärden.

Fisket m.m.

Föreskrifter för fisket

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter för fiskevården som förbjuder eller begränsar

1. användningen av fiskemetoder eller fiskeredskap,
2. fiske inom vissa områden, efter vissa fiskarter eller för vissa ändamål,
3. fångst, ilandföring, införsel till landet och saluhållande av fisk som inte har viss minsta storlek eller som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap, eller
4. användningen av redskap, agn, båtar eller annat som kan sprida kräftpest eller annan sjukdom.

18 § I fråga om fiske som bedrivs utan stöd av enskild fiskerätt får regeringen meddela föreskrifter som begränsar redskapsanvändningen för andra fiskande än sådana som bedriver yrkesmässigt fiske.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som bedriver yrkesmässigt fiske att lämna uppgifter om fångst, redskap och fångstområde.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur fiskeredskap skall utmärkas och märkas med innehavarens namn eller annat igenkänningstecken.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 2

20 § Föreskrifter meddelade med stöd av 17–19 §§ skall tillämpas vid svenskt havsfiske i internationellt vatten utanför fiskezonen.

Om förhållandet mellan fiskande inbördes

21 § Den som fiskar skall visa hänsyn till andra som vistas i området. Fiske skall bedrivas så att andra fiskande inte onödigtvis hindras.

Om flera fiskande vill fiska i samma vatten och det inte kan göras samtidigt, skall fisket utövas i den ordning de fiskande kommit till platsen.

Det egna fiskeredskapet skall användas så att det inte snärjs ihop med eller skadar andras redskap.

Efter avslutat fiske får föremål inte lämnas kvar om det hindrar andra fiskande.

22 § Fiske med krokredskap får inte utan lov bedrivas närmare än 100 meter från fast redskap eller vattenbruksanläggning, om redskapet eller anläggningen har märkts ut.

23 § Bestämmelserna i 21 § skall tillämpas vid svenskt havsfiske i internationellt vatten utanför fiskezonen.

Om rätt att nyttja någon annans strand m.m.

24 § Den som fiskar får använda någon annans strand och vattenområde tillfälligt för att dra upp eller göra fast båt eller redskap, om det behövs för fisket och om det kan ske utan olägenhet för den som innehar stranden. För den som fiskar yrkesmässigt utan stöd av enskild fiskerätt gäller detta även om olägenhet uppstår, under förutsättning att ersättning betalas för skada och intrång.

Utplantering och odling av fisk

25 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fisk inte får sättas ut eller odlas utan särskilt tillstånd eller att andra särskilda föreskrifter eller villkor skall gälla för sådan verksamhet.

Om åtgärder mot vanskötsel av fiske

26 § Om den som innehar en enskild fiskerätt i strid med allmänna intressen uppenbart vansköter fisket genom alltför hård beskattning av fiskbeståndet eller genom att låta bli att utnyttja fisket, får länsstyrelsen förelägga honom att bedriva fisket på ett sätt som behövs för att avhjälpa vanskötseln. Om fisket innehas av någon annan än ägaren, får föreläggandet i stället riktas mot ägaren.

Ägaren eller innehavaren är skyldig att tåla att en förelagd åtgärd vidtas även om föreläggandet riktas mot den andre.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 2

Yrkesfiskelicens

27 § Yrkesfiskelicens kan beviljas fiskeföretag som innehas eller drivs av någon för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

28 § När en fråga om licens prövas skall särskilt beaktas
dels tillgången på fisk,
dels förutsättningarna i övrigt att bedriva ett rationellt och för företagaren lönsamt fiske.

29 § Frågor om licens prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Internationell fiskekontroll

30 § Vid svenskt havsfiske utanför Sveriges sjöterritorium får de utländska myndigheter som anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kontrollera efterlevnaden av internationella överenskommelser om fiskevård och fiskets bedrivande.

En sådan myndighet skall lämnas tillträde till svenska fiskefartyg och ges tillfälle att undersöka fiskeredskap, fångst och lastutrymmen samt att ta del av de loggböcker och handlingar av betydelse för fisket som finns ombord.

Befälhavarna på fiskefartygen är skyldiga att underlätta bordning och kontrollens genomförande i övrigt.

Tillsyn m.m.

31 § För tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utse fisketillsynsmän.

En fisketillsynsman får förordnas att ta egendom i beslag och att utföra sådana undersökningar som avses i 45 § andra stycket.

32 § Fiskeriverket eller länsstyrelsen får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag skall efterlevas. I beslut om föreläggande eller förbud får myndigheten sätta ut vite.

Om någon inte rättar sig efter lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller inte följer Fiskeriverkets eller länsstyrelsens föreläggande, får verket eller styrelsen besluta om rättelse på hans bekostnad. I brådskande fall får ett sådant beslut meddelas utan föregående föreläggande.

33 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om avgifter för en myndighets verksamhet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Påföljder m.m.

34 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. utan lov fiskar i vatten som hör till någon annans enskilda fiskerätt,
2. utan någon myndighets tillstånd enligt denna lag fiskar där sådant tillstånd behövs, eller
3. sätter ut eller placerar fiskeredskap eller anordning i strid med vad som gäller om fiskådra.

35 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms befälhavare eller andra som med uppsåt försöker hindra sådan kontroll som avses i 30 § andra stycket, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken. Detsamma skall gälla befälhavare som uppsåtligen bryter mot 30 § tredje stycket.

36 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 21 eller 22 §.

37 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot följande föreskrifter som meddelats med stöd av 17, 18 eller 19 §, nämligen

1. fiskar med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap,
2. fiskar där det råder fiskeförbud,
3. fiskar efter sådana fiskarter som det inte är tillåtet att fiska,
4. behåller, för i land, för in till landet eller saluhåller fisk som inte uppfyller föreskrivet minimimått,
5. för i land, för in till landet eller saluhåller fisk som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap,
6. foderfiskar efter förbjudna arter, eller
7. låter bli att märka ut fiskeredskap eller märka fiskeredskapen på föreskrivet sätt,
8. bryter mot föreskrifter som meddelats för att hindra spridningen av kräftpest eller annan sjukdom.

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits påföljd enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

38 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bedriver trålfiske i strid med meddelade föreskrifter eller utan tillstånd av myndighet i de fall då sådant krävs döms till böter, lägst ettusen kronor och högst ett krontal motsvarande etthundra gånger antalet hästkrafter (DIN) i motor på det fiskefartyg som använts för bogsering av trålen, eller fängelse i högst sex månader.

39 § Till dagsböter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet planterar ut fisk eller odlar fisk utan föreskrivet tillstånd eller bryter mot någon annan föreskrift som med stöd av 25 § har meddelats för verksamheten.

Om brottet enligt första stycket är ringa skall inte dömas till ansvar.

40 § Till penningböter döms den som inte fullgör sådan uppgiftsskyldighet

som föreskrivs med stöd av 18 § andra stycket eller som uppsåtligt eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 2

41 § Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt 34–40 §§ för gärningar som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Särskild rättsverkan m.m.

42 § Om det inte är uppenbart oskäligt skall den fångst som någon har fått genom brott enligt denna lag förklaras förverkad.

Om en del i ett parti fisk fångats olovligt, får hela partiet förklaras förverkat.

Fiskeredskap, båt och andra hjälpmedel som använts eller medförts vid brott enligt denna lag får förklaras förverkade, om det är uppenbart att detta behövs för att förebygga fortsatt sådan brottslighet och förverkande inte är oskäligt.

I stället för fångsten eller redskapet kan dess värde helt eller delvis förklaras förverkat. Kan bevisning om värdet inte alls eller endast med svårighet föras, får värdet uppskattas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Fångst eller fiskeredskap får inte förklaras förverkade enbart på grund av överträdelse av 21 eller 22 §.

43 § Har någon i landet fört in eller försökt föra in fisk eller inom landet saluhållit eller i återförsäljningssyfte köpt fisk som inte håller föreskrivet minimimått, skall fisken förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I sådana fall får bestämmelserna i 42 § andra och fjärde styckena tillämpas.

44 § I mål om förverkande enligt denna lag är befälhavaren på ett fiskefartyg som använts vid brott mot lagen behörig att föra talan på ägarens vägnar i fråga om egendom som ägs av någon annan än befälhavaren.

45 § Ertappas någon på bar gärning när han begår brott enligt denna lag får beslag göras av fångst, redskap, fiskefartyg eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller
2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

För att kontrollera efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får undersökning ske av fisk, fiskeredskap, fiskesump eller fiskefartyg som använts vid fisket.

Befogenheterna enligt första och andra styckena tillkommer behöriga tjänstemän vid kustbevakningen och förordnade fisketillsynsmän.

Om fisket kränker enskild fiskerätt, tillkommer befogenheterna enligt första stycket även fiskerättshavaren eller den som handlar på hans uppdrag.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket eller undersökning gjorts enligt andra stycket skall anmälan om detta göras till polis- eller åklagarmyndigheten. Gäller en sådan anmälan beslag, skall den som tar emot anmälan förfara som om han själv gjort beslaget.

Den fångst som tagits i beslag av innehavaren av enskild fiskerätt eller den som handlar på hans uppdrag, får dock, utan anmälan behållas av fiskerätts-

havaren, om det för beslaget inte finns någon annan grund än som föreskrivs i denna lag.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 2

46 § Innefattar brott enligt denna lag intrång i enskild fiskerätt, tillfaller förverkad fångst eller dess värde fiskerättshavaren.

47 § Om ett brott mot denna lag eller mot någon föreskrift som meddelats med stöd av lagen, har förövats i fiskezonen, får åtal för brottet väckas vid den tingsrätt vars domkrets är närmast den plats där brottet förövades.

Överklagande

48 § Länsstyrelsens beslut i särskilt fall enligt denna lag eller enligt bestämmelse som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Fiskeriverket.

Fiskeriverkets beslut i särskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1993, då lagen (1950:596) om rätt till fiske skall upphöra att gälla.

2. Den nya lagen inskränker inte de rättigheter som kan följa av bestämmelserna i 15 §, 16 § första stycket 2, 3 eller 5 eller 29 § tredje stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske.

3. I fråga om rätten att sträcka fast redskap från enskilt vatten vidare ut i allmänt vatten skall, utöver bestämmelsen i 10 §, bestämmelserna i 3 § andra och tredje styckena lagen (1950:596) om rätt till fiske fortfarande gälla.

4. Den som vid lagens ikraftträdande bedriver fiske som fordrar yrkesfiske-licens enligt den nya lagen och som ansökt om men ännu inte beviljats sådan licens får fortsätta med fisket till dess licensfrågan avgjorts, dock längst till utgången av år 1993.

5. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får under en övergångstid föreskriva de avvikelser från kravet enligt 27 § för yrkesfiskelicens som kan föranledas av föreskrifter som begränsar redskapsanvändningen för andra fiskande än sådana som bedriver yrkesmässigt fiske.

6. I fråga om yrkesmässigt fiske gäller till utgången av år 1994, i stället för 11 §, bestämmelserna i lagen (1950:596) om rätt till fiske beträffande utländska medborgares likställdhet med svenska medborgare.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län samt i Uppsala län utom Östhammars kommun	Rörligt redskap	Alla utom lax	
Vid kusten i Östhammars kommun i Uppsala län och vid kusten i Stockholms och Södermanlands län	Handredskap ----- Långrev	Alla	----- Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fiskevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna havet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlandet genom en sådan förbindelse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga redskap som utgörs av skötar och sillnät	Strömming och skarpsill	Fisket får bara bedrivas i vatten med större djup än sex meter. I Hölö och Mörkö församlingar i Stockholms län och i Södermanlands län är under tiden 1 april-30 september strömmings- och skarpsillfisket förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Östergötlands län och i Kalmar län norr om Kråkelund	Handredskap ----- Långrev	Alla	----- Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fiskevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna havet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlandet genom en sådan förbindelse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga redskap som utgörs av skötar och sillnät	Strömming och skarpsill	----- Fisket får bara bedrivas i vatten med större djup än sex meter och på ett avstånd av minst 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Strömmings- och skarpsillfisket är förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten inom följande områden; Slätbaken, Tränöfjärden och Gropviken samt angränsande vatten innanför räta linjer från Djursö norra udde till fastlandet över sydligaste udden av Lilla Rimmö och vidare från Djursö till Yxnö och Norra Finnöfastlandet över sundens smalaste ställen; Valdemarsviken innanför en rät linje från Stora Ålö till Kvädö, där inloppet är smalast; Syrsan och Bågviken samt Gudingefjärden innanför räta linjer från Björkö till fastlandet över smalaste delen av sundet, från Björkö södra udde till sydligaste udden av lilla Rätö samt från västligaste udden av lilla Rätö till närmaste ställe på fastlandet, och vidare Gamlebyviken och Lucernafjärden innanför en linje från södra udden av Gränsölandet rätt mot söder.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Kalmar län sö- der om Kråke- lund och Ble- kinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde)	Handredskap ----- Långrev	Alla	----- Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fis- kevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna ha- vet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlan- det genom en sådan förbin- delse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fast- landet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	----- Rörliga red- skap som ut- görs av skö- tar och sillnät samt tobisnot	----- Strömming (sill) och skarpsill	
Vid kusten i Gotlands län	Handredskap ----- Långrev	Alla	----- Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fis- kevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna ha- vet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlan- det genom en sådan förbin- delse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fast- landet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	----- Rörligt red- skap som ut- görs av nät samt tobisnot		

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid Blekinge läns södra kust (väster om Tor- hamnsudde)	Handredskap ----- Rörligt red- skap som ut- görs av nät, långrev och tobisnot ----- Rörligt red- skap ----- Snörpvad	Alla	----- Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djup- kurvan. ----- Fisket är tillåtet i vatten som har ett större djup än sex meter.
Vid Skånes östra och södra kuster	Rörligt red- skap	Alla	
Vid Skånes västra kust och vid kusten i Hallands län samt Göteborgs och Bohus län	Alla redskap	Alla, se dock särskilda be- stämmelser	Fiske efter ostron är förbe- hållet innehavaren av den enskilda fiskerätten inom 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. För fiske med fast redskap krävs till- stånd enligt 7 § av den myndighet som regeringen bestämmer.
I Vänern	Handredskap Rörligt red- skap som ut- görs av fin- maskat nät	Alla. Siklöja och nors	Fisket får bedrivas utanför öppen strand på ett större djup än åtta meter, bestämt efter rådande vattenstånd.
I Mariestadsfjär- den och Öster- sundet	Rörligt red- skap	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djup- kurvan.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
I Vättern	Handredskap ----- Uter och drag samt agnnot	Alla	----- Fisket får endast bedrivas utanför öppen strand.
I Mälaren I norra Björkfjär- den, Prästfjär- den, Södra Björkfjärden och Hovgårdsfjär- den. Fjärdarna skall anses be- gränsade mot Grifholmsviken av räta linjer från Hagskär till närmaste ställen på fastlandet, mot Gränsö- fjärden av räta linjer Ringsö- kalven-Bast- lagnö- Ytterhol- men över sun- dens smalaste ställen, mot Ekolsundsviken av räta linjer från Tallholmen till närmaste stäl- len på fastlan- det, mot Kalmar- viken av räta lin- jer från Knuten till närmaste stäl- len på fastlan- det, mot Säby- holmsviken av Smidösunds smalaste del samt mot Län- tarmen av en rät linje Dävensö västspets-Muns ö nordspets.	Handredskap Rörligt red- skap	Alla	----- Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djup- kurvan.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
I Hjälmarén. ----- Mellanfjärden	Handredskap ----- Rörligt red- skap	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst en kilome- ter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.
I Storsjön i Jämtland	Handredskap ----- Rörligt red- skap som ut- görs av nät ----- Hängryssja (lakstrut)	Alla ----- Sik ----- Lake	Sikfisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

1 Förslag till

Fiskelag

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde m.m.

1 § Denna lag gäller rätten till fiske och fisket inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon. I de fall som anges särskilt gäller lagen även svenskt havsfiske utanför den ekonomiska zonen.

Bestämmelser om den ekonomiska zonen finns i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

2 § Vad som föreskrivs i denna lag om fiske i allmänt vatten gäller även i den ekonomiska zonen med de begränsningar som föranleds av lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Vad som menas med allmänt och enskilt vatten framgår av lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

3 § Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter om Torne älvs fiskeområde eller föreskrifter som har meddelats med stöd av naturvårdslagen (1964:822).

Om samernas rätt till fiske i vissa delar av landet och om fiskevårdsområden gäller särskilda bestämmelser.

Definitioner

Fisk, fiske och yrkesmässigt fiske

4 § Vad som i lagen sägs om fisk gäller även vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur.

5 § Med *fiske* avses verksamhet som syftar till att fånga eller döda fritt levande fisk.

6 § Med *yrkesmässigt fiske* avses fiske som bedrivs av fiskeföretag med sådan yrkesfiskelicens som avses i 30 § eller av utländska fiskare med annat särskilt tillstånd att bedriva yrkesfiske i Sveriges sjöterritorium eller i svensk ekonomisk zon.

Fasta och rörliga redskap och handredskap

7 § Med *fast redskap* menas

1. fiskebyggnad och
2. fiskeredskap med ledarm, om redskapet är fastsatt vid botten eller stranden och avses stå kvar i mer än två dygn i följd.

Med *rörligt redskap* avses fiskeredskap som inte är fast redskap.

Med *handredskap* avses spö, pilk och liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och högst tio krokar.

Om fiske i allmänt och enskilt vatten

8 § Varje svensk medborgare får fiska i allmänt vatten. Varje svensk medborgare får också fiska i havet vid sådana stränder, skär och holmar som den 30 juni 1986 ägdes av staten och som då inte hörde till något hemman eller innehades på särskilda villkor.

9 § Fisket i övriga enskilda vatten tillhör fastighetsägaren. Varje svensk medborgare har dock rätt att fiska i sådana vatten i den omfattning och på det sätt som anges i bilagan till denna lag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i bilagan gäller i fråga om strandlinjen och vattendjup 8 § lagen (1955:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

10 § Fiske med fast redskap, utan stöd av enskild fiskerätt, får inte bedrivas utan tillstånd av den myndighet som regeringen bestämmer.

11 § Den som har fiskerätt i enskilt vatten får inte vägras tillstånd att sträcka fast redskap från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten, om det kan ske utan skada för andra fiskande.

12 § Tillstånd att sträcka fast redskap från enskilt vatten vidare ut i allmänt vatten behövs inte

1. vid kusten i Norrbottens län,
2. vid kusten i Kalmar län söder om Kråkelund,
3. vid östra kusten i Blekinge län (norr om Torhamnsudde) och öster om en linje dragen från Torhamnsudde över Videskärs nordspets och Ungskärs sydspets till Utlängans sydspets, och
4. vid Skånes östra och södra kuster.

Det fasta redskapet får dock inte i något fall sträckas ut i allmänt vatten mer än 200 meter från den kurva för tre meters djup som följer stranden vid fastlandet eller vid en ö av minst 100 meters längd.

13 § Utländska medborgare får fiska med handredskap i enlighet med bestämmelserna i 8 och 9 §§ om svenska medborgares rätt att fiska.

Annat fiske, utan stöd av enskild fiskerätt, får bedrivas av utländska medborgare och av juridiska personer ägda av utländska medborgare bara om det medges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Utländska medborgare som är stadigvarande bosatta här i landet är dock likställda med svenska medborgare.

Särskilda bestämmelser om rätt till fiske i vissa fall

14 § Fiskerätt som hör till sådan allmänning som avses i lagen (1952:166) om häradsallmänningar eller lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna, får nyttjas av allmänningens delägare.

Delägarna får arrendera ut fiskerätten för gemensam räkning. Ett sådant beslut fattas i enlighet med föreskrifterna för allmänningens förvaltning.

15 § I fråga om tillgodogörandet av en fiskerätt som är samfälld för flera fastigheter i andra fall än som avses i 14 § gäller lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

För fastigheter som innehas med samäganderätt får länsstyrelsen, på ansökan av någon av delägarna, besluta om hur fisket skall bedrivas på fastigheten. Detta gäller inte om fiskerätten är gemensam med en annan fastighet eller om fastigheten bara består av en sådan rätt.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte den fiskerätt som ingår i ett fiskevårdsområde.

16 § Om mark upplåts för att brukas får brukaren nyttja den fiskerätt som hör till marken, om inte något annat har avtalats.

Avser upplåtelsen endast en del av en fastighet skall reglerna i 15 § andra stycket för fastigheter som innehas med samäganderätt tillämpas, om inte omfattningen av fiskerätten har avtalats. Markarealen skall utgöra delningsgrund om inte någon annan delningsgrund är lämpligare.

Om fiskådra

17 § I varje gren av ett vattendrag eller ett sund där fisken har sin gång skall det finnas en fiskådra i det djupaste vattnet. Fiskådran utgör en sjättedel av vattnets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd. Vid vattendragets inlopp och mynning och vid ett sunds ändpunkter sträcker sig fiskådran med oförändrad bredd vidare trehundra meter ut i det djupaste vattnet.

Länsstyrelsen får besluta att fiskådran skall gå i en annan del av vattnet än vad som sägs i första stycket. Berörda rättsägare skall få tillfälle att yttra sig i saken innan beslut fattas. Om ändringen innebär ett påtagligt men för någon berörd rättsägare, måste denne samtycka till åtgärden.

18 § Fiskådran skall lämnas fri från fiskeredskap som kan hindra fiskens gång. Någon annan anordning än fiskeredskap får inte heller sättas ut i eller vid fiskådran i syfte att hindra fisken att gå fram i ådran.

Länsstyrelsen får medge undantag från vad som sägs i första stycket, om det kan antas att det inte leder till påtagligt men för någon som inte samtyckt till åtgärden.

Fisket m.m.

Föreskrifter för fisket

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter för fiskevården som förbjuder eller begränsar

1. användningen av fiskemetoder eller fiskeredskap,
2. fiske inom vissa områden, efter vissa fiskarter eller för vissa ändamål,
3. fångst, ilandföring, införsel till landet och saluhållande av fisk som inte har viss minsta storlek eller som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap, eller
4. användningen av redskap, agn, båtar eller annat som kan sprida kräftpest eller någon annan sjukdom.

20 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den hänsyn som vid fiske skall tas till naturvårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 3

21 § Regeringen får för fiske som är fritt för var och en meddela föreskrifter som begränsar redskapsanvändningen för andra fiskande än sådana som

1. bedriver yrkesmässigt fiske,
2. innehar fiske med äganderätt eller på grund av nyttjanderätt som omfattar även annat fiske än det som är fritt för var och en.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som bedriver yrkesmässigt fiske att lämna uppgifter om fångst, redskap och fångstområde.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur fiskeredskap och vattenbruksanläggningar skall märkas ut och hur fiskeredskap skall märkas med innehavarens namn eller något annat igenkänningstecken.

24 § Föreskrifter meddelade med stöd av 19, 20, 22 och 23 §§ skall även tillämpas vid svenskt havsfiske i internationellt vatten utanför Sveriges ekonomiska zon.

Om förhållandet mellan de fiskande

25 § Den som fiskar skall visa hänsyn till andra som vistas i området. Fiske skall bedrivas så att andra fiskande inte onödigtvis hindras.

Om flera fiskande vill fiska i samma vatten och det inte kan ske samtidigt, skall de få fiska i den ordning de kommit till platsen.

Det egna fiskeredskapet skall användas så att det inte snärjs ihop med eller skadar andras redskap.

Efter avslutat fiske får inte någonting lämnas kvar som kan hindra andra fiskande.

Första–fjärde styckena skall även tillämpas vid svenskt havsfiske i internationellt vatten utanför Sveriges ekonomiska zon.

26 § I vatten där varje svensk medborgare har rätt att fiska får fiske inte utan lov bedrivas närmare än 100 meter från ett fast redskap eller vattenbruksanläggning, om redskapet eller anläggningen har märkts ut på föreskrivet sätt.

Om rätten att använda någon annans strand

27 § Den som fiskar får tillfälligt använda någon annans strand och vattenområde för att dra upp eller göra fast båt eller redskap, om det behövs för fisket och om det kan ske utan olägenhet för den som innehar stranden. För den som fiskar yrkesmässigt utan stöd av enskild fiskerätt gäller detta även om olägenhet uppstår, under förutsättning att ersättning betalas för skada och intrång.

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fisk inte får sättas ut, flyttas eller odlas utan särskilt tillstånd eller att andra särskilda föreskrifter eller villkor skall gälla för sådan verksamhet.

Om åtgärder mot vanskötsel av fiske

29 § Om den som innehar en enskild fiskerätt i strid med allmänna intressen vansköter fisket genom att fiska i alltför stor omfattning eller genom att låta bli att fiska får länsstyrelsen förelägga honom att bedriva fisket på ett sätt som behövs för att avhjälpa vanskötseln. Om fiskerätten innehas av någon annan än ägaren, får föreläggandet i stället riktas mot ägaren.

Ägaren eller innehavaren är skyldig att tåla att en förelagd åtgärd vidtas även om föreläggandet riktas mot den andre.

Yrkesfiskelicens

30 § Yrkesfiskelicens kan beviljas den som är stadigvarande bosatt i Sverige och för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. Licens får beviljas för viss tid.

När en fråga om licens prövas första gången skall dessutom tillgången på fisk beaktas.

31 § En yrkesfiskelicens får återkallas, om den har meddelats på grund av felaktiga uppgifter i ansökan eller om licensinnehavaren vid upprepade tillfällen överträtt fiskebestämmelserna.

32 § Frågor om licens prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Internationell fiskekontroll

33 § Vid svenskt havsfiske utanför Sveriges sjöterritorium får efterlevnaden av internationella överenskommelser om fiskevård och fiskets bedrivande kontrolleras av de utländska myndigheter som anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

En sådan myndighet skall lämna tillträde till svenska fiskefartyg och ges tillfälle att undersöka fiskeredskap, fångst och lastutrymmen samt att ta del av de loggböcker och handlingar av betydelse för fisket som finns ombord.

Befälhavarna på fiskefartygen är skyldiga att underlätta bordning och kontrollens genomförande i övrigt.

Tillsyn m.m.

34 § För tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utse fisketillsynsmän.

En fisketillsynsman får förordnas att ta egendom i beslag och att utföra sådana undersökningar som avses i 48 § andra stycket.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 3

35 § De myndigheter som regeringen bestämmer får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag skall efterlevas. I beslut om föreläggande eller förbud får myndigheten sätta ut vite.

Om någon inte rättar sig efter lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller inte följer Fiskeriverkets eller länsstyrelsens föreläggande, får verket eller länsstyrelsen besluta om rättelse på hans bekostnad. I brådskande fall får ett sådant beslut meddelas utan föregående föreläggande.

36 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om avgifter för en myndighets verksamhet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Straffbestämmelser m.m.

Straff

37 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. utan lov fiskar i vatten som tillhör någon annans enskilda fiskerätt,
2. utan någon myndighets tillstånd enligt denna lag fiskar där sådant tillstånd behövs,
3. sätter ut eller placerar ett fiskeredskap eller en anordning i strid med vad som gäller om fiskådra, eller
4. bryter mot fiskeförbud som meddelats för visst område i anledning av företag enligt vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre lag.

38 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms befälhavare eller andra som med uppsåt försöker hindra sådan kontroll som avses i 33 § andra stycket, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken. Detsamma skall gälla befälhavare som uppsåtligen bryter mot 33 § tredje stycket.

39 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 25 § andra–fjärde styckena eller 26 §.

40 Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot följande föreskrifter som meddelats med stöd av 19–23 §§, nämligen

1. fiskar med otillåten fiskemetod, otillåtet redskap eller i otillåten omfattning,
2. fiskar där det råder fiskeförbud,
3. fiskar efter sådana fiskarter som det inte är tillåtet att fiska,
4. behåller, för i land, för in till landet eller saluhåller fisk som inte uppfyller föreskrivna minimimått,
5. för i land, för in till landet eller saluhåller fisk som har fångats med otillåten fiskemetod eller otillåtet redskap,
6. foderfiskar efter förbjudna arter,

7. låter bli att märka ut fiskeredskap eller vattenbruksanläggning eller låter bli att märka fiskeredskap på föreskrivet sätt, eller

8. bryter mot föreskrifter som meddelats för att hindra spridningen av kräftpest eller annan sjukdom.

Den som gör sig skyldig till försök eller förberedelse till brott, för vilket föreskrivits påföljd enligt första stycket, döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

41 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bedriver trålfiske i strid med meddelade föreskrifter eller utan tillstånd av myndighet när tillstånd krävs döms till böter, lägst ettusen kronor och högst ett krontal som motsvarar ett-hundra gånger antalet hästkrafter (DIN) i motorn på det fiskefartyg som använts för bogsering av trålen, eller till fängelse i högst sex månader.

42 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet planterar ut fisk, flyttar fisk eller odlar fisk utan föreskrivet tillstånd eller bryter mot någon annan föreskrift som med stöd av 28 § har meddelats för verksamheten.

Om brottet enligt första stycket är ringa skall inte dömas till ansvar.

43 § Till penningböter döms den som inte fullgör sådan uppgiftsskyldighet som föreskrivs med stöd av 22 § eller som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift.

44 § Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt 37–43 §§ för gärningar som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Särskild rättsverkan m.m.

45 § Om det inte är uppenbart oskäligt, skall fisk som varit föremål för brott enligt denna lag förklaras förverkad.

Om bara en del i ett parti fisk varit föremål för brott enligt denna lag, får hela partiet förklaras förverkat om det inte kan utredas hur stor del av partiet som omfattas av brottet.

Fiskeredskap som använts eller medförts vid brott enligt denna lag skall förklaras förverkade, om det inte är oskäligt. Detsamma gäller fiskefartyg och andra hjälpmedel om det behövs för att förebygga brott.

I stället för fisken, redskapet eller hjälpmedlet kan dess värde helt eller delvis förklaras förverkat. Kan bevisning om värdet inte alls eller endast med svårighet föras, får värdet uppskattas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Förverkande får inte ske enbart på grund av överträdelse av 25 § andra–tredje styckena. Vid överträdelse av 25 § fjärde stycket eller 26 § får förverkande inte avse annat än fiskeredskap.

46 § Har någon i landet fört in eller försökt föra in fisk eller inom landet saluhållit eller i återförsäljningssyfte köpt fisk som inte håller föreskrivna minimimått, skall fisken förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I sådana fall får bestämmelserna i 45 § andra och fjärde styckena tillämpas.

47 § I mål om förverkande enligt denna lag är befälhavaren på ett fiskefartyg som använts vid brott mot lagen behörig att föra talan på ägarens vägnar i fråga om egendom som ägs av någon annan än befälhavaren.

Prop. 1992/93:232

Bilaga 3

48 § Om någon ertappas på bar gärning när han begår brott enligt denna lag, får beslag göras av fisk, redskap, fiskefartyg eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet, eller
2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Fisk, fiskeredskap, fisksump eller fiskefartyg som använts vid fisket får undersökas för att kontrollera efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Befogenheterna enligt första och andra styckena tillkommer förordnade fiske tillsynsmän och andra behöriga tjänstemän.

Om fisket kränker enskild fiskerätt, tillkommer dessa befogenheter även den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket eller en undersökning gjorts enligt andra stycket skall detta anmälas till polis- eller åklagarmyndigheten. Om en sådan anmälan gäller beslag, skall den som tar emot anmälan förfara som om han själv gjort beslaget.

Om innehavaren av enskild fiskerätt eller den som handlar på hans uppdrag har tagit fisk i beslag, får dock, fiskerättshavaren behålla fisken utan att anmäla det, om beslaget bara grundar sig på denna lag.

49 § Om brott enligt denna lag innefattar intrång i enskild fiskerätt, tillfaller förverkad fisk eller dess värde fiskerättshavaren.

50 § Den som har begått brott enligt denna lag döms vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig.

51 § Om ett brott mot denna lag eller mot någon föreskrift som meddelats med stöd av lagen har förövats i den ekonomiska zonen, får åtal för brottet väckas vid den tingsrätt vars domkrets är närmast den plats där brottet förövades eller vid den tingsrätt inom vars domkrets den hamn är belägen dit den misstänkte anländer med sitt fartyg.

Överklagande

52 § Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Fiskeriverket.

Fiskeriverkets beslut i särskilda fall meddelade enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994, då lagen (1950:596) om rätt till fiske och kungörelsen (1933:282) med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen skall upphöra att gälla.

2. Den nya lagen inskränker inte de rättigheter som kan följa av bestämmelserna i 5 och 15 §§, 16 § första stycket 5 eller 29 § tredje stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske.

Prop. 1992/93:232
Bilaga 3

3. I fråga om rätten att sträcka fast redskap från enskilt vatten vidare ut i allmänt vatten skall, utöver bestämmelsen i 12 §, bestämmelserna i 3 § andra stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske fortfarande gälla.

4. Den som vid lagens ikraftträdande bedriver fiske som fordrar yrkesfiske-licens enligt den nya lagen och som ansökt om men ännu inte beviljats sådan licens får fortsätta med fisket till dess licensfrågan avgjorts, dock längst till utgången av juni 1994.

5. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får under en övergångstid föreskriva de avvikelser från kraven enligt 30 § för yrkesfiskelicens som kan föranledas av föreskrifter som begränsar redskapsanvändningen för andra fiskande än sådana som bedriver yrkesmässigt fiske.

6. I fråga om yrkesmässigt fiske gäller till utgången av år 1994, i stället för 13 §, bestämmelserna i lagen (1950:596) om rätt till fiske beträffande utländska medborgares likställdhet med svenska medborgare.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län samt i Uppsala län utom Östhammars kommun	Rörligt redskap	Alla utom lax, se dock särskilda bestämmelser	Undantaget för lax gäller inte vid långrevsfiske i vatten som är minst 20 meter djupt. Fiskevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna havet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlandet genom en sådan förbindelse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
Vid kusten i Östhammars kommun i Uppsala län och vid kusten i Stockholms och Södermanlands län	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fiskevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna havet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlandet genom en sådan förbindelse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga redskap som utgörs av skötar och sillnät	Strömming och skarpsill	Fisket får bara bedrivas i vatten med större djup än sex meter. I Hölö och Mörkö församlingar i Stockholms län och i Södermanlands län är under tiden 1 april–30 september strömmings- och skarpsillfisket förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Östergötlands län och i Kalmar län norr om Kråkelund	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fis- kevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna ha- vet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlan- det genom en sådan förbin- delse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en ki- lometer, räknat från fastlan- det eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga red- skap som ut- görs av skö- tar och sillnät	Strömming och skarpsill	Fisket får bara bedrivas i vatten med större djup än sex meter och på ett av- stånd av minst 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Strömmings- och skarpsillfisket är förbehål- let innehavaren av den en- skilda fiskerätten inom föl- jande områden; Slätbaken, Tränöfjärden och Gropvik- en samt angränsande vatten innanför räta linjer från Djursö norra udde till fast- landet över sydligaste ud- den av Lilla Rimmö och vi- dare från Djursö till Yxnö och Norra Finnöfastlandet över sundens smalaste stäl- len; Valdemarsviken innan- för en rät linje från Stora Ålö till Kvädö, där inlopp- et är smalast; Syrsan och Bågviken samt Gudinge- fjärden innanför räta linjer från Björkö till fastlandet över smalaste delen av sun- det, från Björkö södra ud- de till sydligaste udden av lilla Rätö samt från västli- gaste udden av lilla Rätö till närmaste ställe på fast- landet, och vidare Gamle- byviken och Lucernafjär- den innanför en linje från södra udden av Gränsö- landet rätt mot söder.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid kusten i Kalmar län sö- der om Kråke- lund och Ble- kinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde)	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt. Fis- kevattnet skall antingen ha förbindelse med öppna ha- vet eller vara beläget vid en ö som är skild från fastlan- det genom en sådan förbin- delse. Denna skall i båda fallen vara bredare än en kilometer, räknat från fast- landet eller från en ö som är minst 100 meter lång.
	Rörliga red- skap som ut- görs av skö- tar och sillnät samt tobisnot	Strömming (sill) och skarpsill	
Vid kusten i Gotlands län	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Långrev	Alla	Långrevsfisket får bara bedrivas i vatten som är minst 20 meter djupt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av nät samt tobisnot	Alla	

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
Vid Blekinge läns södra kust (väster om Tor- hamnsudde)	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av nät, långrev och tobisnot	Alla	
	Snörpvad	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djup- kurvan.
	Rörligt red- skap i övrigt	Alla	Fisket är tillåtet i vatten som har ett större djup än sex meter.
Vid Skånes östra och södra kuster	Rörligt red- skap	Alla	
Vid Skånes västra kust och vid kusten i Hallands län samt Göteborgs och Bohus län	Alla redskap	Alla, se dock särskilda be- stämmelser.	Fiske efter ostron är förbe- hållet innehavaren av den enskilda fiskerätten inom 200 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. För fiske med fast redskap krävs till- stånd enligt 8 §.
I Väner	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av fin- maskat nät	Siklöja och nors	Fisket får bedrivas utanför öppen strand på ett större djup än åtta meter, bestämt efter rådande vattenstånd.
	Ålrev med dött agn	Ål	Fisket får bedrivas under ti- den 16 juli–15 oktober ef- ter tillstånd av regeringen eller den myndighet rege- ringen bestämmer. Ett till- stånd kan begränsas till att avse visst område och får endast meddelas den som fiskar yrkesmässigt.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
I Mariestadsfjärden och Östersundet	Rörligt redskap	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djupkurvan.
I Vättern	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Utter och drag samt agnnot	Alla	Fisket får endast bedrivas utanför öppen strand.
I Mälaren	Handredskap	Alla.	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
I norra Björkfjärden, Prästfjärden, Södra Björkfjärden och Hovgårdsfjärden. Fjärdarna skall anses begränsade mot Gripholmsviken av räta linjer från Hagskär till närmaste ställen på fastlandet, mot Gränsöfjärden av räta linjer Ringsökalven-Bastlagnö-Ytterholmen över sundens smalaste ställen, mot Ekolsundsviken av räta linjer från Tallholmen till närmaste ställen på fastlandet, mot Kalmarviken av räta linjer från Knuten till närmaste ställen på fastlan-	Rörligt redskap	Alla	Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd. Om kurvan för högst tre meters djup går längre ut, skall fisket dock bedrivas utanför den djupkurvan.

OMRÅDE	TILLÅTNA REDSKAP	TILLÅTNA FISKSLAG	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
det, mot Säby- holmsviken av Smidösunds smalaste del samt mot Lång- tarmen av en rät linje Dävensö västspets-Muns- ö nordspets.			
I Hjälmarén	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
Mellanfjärden	Rörligt red- skap		Fisket skall bedrivas på ett avstånd av minst en kilome- ter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.
I Storsjön i Jämtland	Handredskap	Alla	Fiskemetoden som sådan får inte kräva användning av båt.
	Rörligt red- skap som ut- görs av nät	Sik	Sikfisket skall bedrivas på ett avstånd av minst 300 meter från fastlandet eller från en ö av minst 100 meters längd.
	Hängryssja (lakstrut)	Lake	

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1981:533) om fiskevårdsområden skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsinnehavare inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt *lagen (1950:596) om rätt till fiske* får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

I syfte att samordna fiskets bedrivande och fiskevården och främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen kan enligt denna lag fiske som tillhör eller utgör två eller flera fastigheter sammanföras till ett fiskevårdsområde och fiskerättsinnehavare inom detta bilda en fiskevårdsområdesförening. Föreningens verksamhet får inte omfatta fiske som enligt *fiskelagen (1993:000)* får bedrivas i enskilt vatten utan stöd av enskild fiskerätt.

Om det finns särskilda skäl, får ett fiskevårdsområde bildas av fiske som tillhör endast en fastighet, om fastigheten har flera ägare. Vad nu sagts gäller också fiske som utgör en fastighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

3 Förslag till

Prop. 1992/93:232

Lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

I fråga om fiske i den ekonomiska zonen gäller *lagen (1950:596) om rätt till fiske*. I fråga om rätten att i zonen utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar gäller lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

I fråga om fiske i den ekonomiska zonen gäller *fiskelagen (1993:000)*. I fråga om rätten att i zonen utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar gäller lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lag om ändring i vattenlagen (1983:291)

Härigenom föreskrivs att 21 kap. 1 § vattenlagen (1983:291) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 kap.

1 §¹

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaksamhet

1. bryter mot 4 kap. 1 § första eller andra stycket eller 4 kap. 4 § första stycket andra meningen eller andra stycket andra meningen,

2. bryter mot villkor eller föreskrifter som har meddelats i samband med tillstånd till ett vattenföretag enligt denna eller äldre lag eller i samband med godkännande av arbeten eller åtgärder enligt 4 kap. 4 §, lagligförklaring enligt 4 kap. 5 § eller prövning enligt 14 kap. 5 § första stycket eller motsvarande äldre bestämmelser eller i samband med prövning enligt 15 kap.,

3. åsidosätter skyldigheten att underhålla en vattenanläggning eller bryter mot 17 kap. 2 §,

4. underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 18 kap. 2 § första stycket,

5. bryter mot föreskrifter som har meddelats enligt 19 kap. 2 eller 3 §.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Till ansvar enligt första stycket döms inte om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

I lagen (1950:596) om rätt till fiske finns bestämmelser om straff och andra påföljder för den som överträder fiskeförbud som har meddelats enligt denna eller äldre lag.

I fiskelagen (1993:000) finns bestämmelser om straff och andra påföljder för den som överträder fiskeförbud som har meddelats enligt denna eller äldre lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

¹ Senaste lydelse 1989:513.

5 Förslag till

Prop. 1992/93:232B

Bilaga 3

Lag om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium

Härigenom föreskrivs att i 3 §¹ lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium orden "den svenska fiskezonen" skall bytas ut mot "Sveriges ekonomiska zon".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

¹ Senaste lydelse 1979:1140.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1993-03-15

Närvarande: justitierådet Per Jermsten, regeringsrådet Stig von Bahr,
justitierådet Inger Nyström.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 11 februari 1993 har regeringen på hemställan av statsrådet Olsson beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. fiskelag,
2. lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden,
3. lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
4. lag om ändring i vattenlagen (1983:291),
5. lag om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Daniel Samuelson.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslag till fiskelag

6 §

I paragrafen definieras begreppet yrkesmässigt fiske. Såvitt gäller svenska fiskare avses med detta begrepp fiske som bedrivs av fiskeföretag med sådan yrkesfiskelicens som avses i 30 §. Enligt 30 § kan yrkesfiskelicens beviljas den som är stadigvarande bosatt i Sverige och för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse.

De nu återgivna reglerna ger upphov till ett antal frågor. Av 30 § måste anses följa att det endast är fysiska personer som kan få yrkesfiskelicens. Ett handelsbolag, aktiebolag eller annan juridisk person kan alltså inte beviljas sådan licens. Det i förevarande paragraf använda uttrycket "fiskeföretag med sådan yrkesfiskelicens som avses i 30 §" framstår mot denna bakgrund som oklart. Vad som avses med termen "fiskeföretag" framgår inte av lagtexten eller av remissprotokollet i övrigt. Remissen innehåller heller inte någon diskussion om i vad mån yrkesfiske i lagens mening kan bedrivas av andra än fysiska personer.

Enligt Lagrådets mening kan det inte vara motiverat att förbjuda fiskare att välja i övrigt tillgängliga former för samordnad yrkesmässig verksamhet genom att utestänga juridiska personer från möjligheten att bedriva yrkesmässigt fiske. Med utgångspunkt från denna uppfattning ger utformningen av berörda paragrafer upphov till åtskilliga tillämpningsproblem som inte berörts i remissen. Ett godtagande av ett handelsbolag eller aktiebolag som utövar yrkesfiske väcker exempelvis frågan om en majoritet av bolagsmännen resp. aktieägarna måste inneha yrkesfiskelicens enligt 30 §. En annan fråga som kan behöva besvaras är om en juridisk person skall kunna bedriva yrkesfiske endast

om dess inkomster är av väsentlig betydelse för alla eller flertalet av ägarnas försörjning eller om hänsyn jämväl skall tas till eventuell annan inkomst som vederbörande uppbär till följd av yrkesmässigt fiske liksom till eventuella anställdas försörjningssituationer.

Med tanke på de viktiga rättsverkningar som följer av att fiske bedrivs yrkesmässigt (se t.ex. 21 och 22 §§) är det enligt lagrådets uppfattning nödvändigt att lagtexten ger besked om under vilka förutsättningar en fysisk eller juridisk person avses få bedriva sådant fiske. Som framgår av det föregående brister lagtexten i nu angivna hänseende. Lagrådet utgår från att erforderliga preciseringar kommer till stånd under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det hitintills sagda har avseende på fiske som bedrivs av svenska rättssubjekt. Med yrkesmässigt fiske avses enligt förslaget jämväl fiske som bedrivs av utländska fiskare med särskilt tillstånd att bedriva fiske i Sveriges sjöterritorium eller i svensk ekonomisk zon. Huruvida begreppet "utländska fiskare" omfattar enbart utländska medborgare eller inkluderar utländska juridiska personer kan inte med säkerhet utläsas av lagtexten. Lagrådet vill i det sammanhanget erinra om att 13 § andra stycket innehåller en särskild reglering av utlänningars rätt till fiske i svenska vatten. Enligt nämnda stycke gäller som huvudregel att "utländska medborgare" och "juridiska personer ägda av utländska medborgare" får bedriva annat fiske än handredskapsfiske på enskilt vatten bara om det medges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Vilka överväganden som legat bakom att det här ansetts motiverat att ta med vissa juridiska personer framgår inte av remissen. En första fråga som inställer sig är om en svensk juridisk person, t.ex. ett aktiebolag, som innehas av svenska fysiska personer över huvud taget har någon rätt till fiske enligt bestämmelserna om fiske på allmänt vatten (8 §) eller annas enskilda vatten (9 § andra meningen). Nästa fråga är om rättsläget förändras om äganderätten till den juridiska personen – i exemplet till aktierna – övergår till utländska medborgare. En tredje fråga som synes behöva besvaras är i vad mån en utländsk juridisk person – exempelvis ett i utlandet registrerat bolag – kan åberopa nyssnämnda bestämmelser till stöd för fiske i Sverige.

Även nu anförda frågor bör enligt Lagrådets mening klarläggas under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

13 §

Lagrådet hänvisar till vad som anförts under 6 §.

16 §

Paragrafens första stycke innehåller en presumptionsregel angående rätt för den till vilken mark upplåtits "för att brukas" att utnyttja den fiskerätt som hör till marken. Av specialmotiveringen framgår att paragrafen motsvarar 25 § lagen om rätt till fiske.

Den föreslagna avfattningen kan enligt Lagrådets mening ge anledning till missförstånd beträffande regleringens räckvidd. I den mån bestämmelsen, lik-

som den nuvarande förebilden, inte avses omfatta andra arrendeformer än jordbruksarrende bör detta klargöras i lagtexten. Stycket kan då lämpligen ges följande lydelse:

”Vid jordbruksarrende får arrendatorn nyttja den fiskerätt som hör till jorden, om inte något annat har avtalats.”

30 §

Lagrådet hänvisar till vad som anförts under 6 §.

33 §

De befogenheter i fråga om kontroll av fiske som med stöd av paragrafen kan tillkomma utländsk myndighet har karaktär av myndighetsutövning. Lagrådet vill med anledning härav erinra om att det i första stycket angivna bemyndigandet till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer torde kräva ett riksdagsbeslut med kvalificerad majoritet (se 10 kap. 5 § tredje stycket regeringsformen).

34 §

Paragrafen behandlas tillsammans med 48 §.

37–44 §§

Dessa paragrafer innehåller bestämmelser om straff. De mest omfattande och från praktisk synpunkt sannolikt mest betydelsefulla av dessa bestämmelser finns i 37 och 40 §§. I den först nämnda straffbeläggs således bl.a. olovligt fiske i vatten som hör under annans enskilda fiskerätt samt fiske utan erforderligt tillstånd av myndighet. 40 § stadgar straff för den som på något närmare angivet sätt har brutit mot en särskild föreskrift för fisket som har meddelats med stöd av 19–23 §§. Straffskalan omfattar i båda paragraferna böter eller fängelse i högst sex månader.

Vid en jämförelse med gällande rätt bör enligt Lagrådets mening noteras att förevarande förslag till lag, på grund av den i 4 § intagna definitionen av ”fisk”, kommer att omfatta – förutom vanlig fisk och ätbara skaldjur – en vid krets av från privatekonomisk synpunkt betydelselösa blötdjur och kräftdjur. En annan och sannolikt mer väsentlig skillnad är att förslaget inte innehåller någon motsvarighet till den nuvarande bestämmelsen i 40 § första stycket lagen om rätt till fiske, enligt vilken bestämmelse det för åtal för brott som endast kränt enskild fiskerätt krävs att brottet angetts till åtal av målsäganden eller att åklagaren funnit att åtal är påkallat från allmän synpunkt. Med tanke på nämnda skillnader men också på de sannolikt inte ovanliga fall där det visserligen föreligger ett olovligt fiske i vedertagen mening men där straffvärdet likväl är lågt, t.ex. när det är fråga om mete eller tillfällig fångst av småfisk, kan det enligt Lagrådets mening ifrågasättas om det inte även i nu berörda paragrafer finns behov av en sådan särskild undantagsregel för ringa fall som 42 § andra stycket innehåller. Med tanke på rättsväsendets ansträngda resurser kan en motsvarande regler för övrigt också vara motiverad i 39 §, vilken

straffbelägger vissa förfaranden som rör förhållandet mellan fiskande.

Prop. 1992/93:232

Bilaga 4

I 41 § finns en särskild straffbestämmelse för den som bedriver trålfiske i strid med meddelade föreskrifter eller utan tillstånd, när sådant krävs. Straffskalan innefattar här normerade böter eller fängelse i högst sex månader. Samma förfaranden är emellertid straffbelagda i 40 § resp. 37 § 2. För att undanröja detta konkurrensproblem bör berörda paragrafer ges en utformning som klargör att 41 § endast innehåller en särskild påföljdsbestämningsregel för fall då brott mot 37 eller 40 § har begåtts genom att gämningsmannen bedrivit ett otillåtet trålfiske.

46 §

Denna paragraf innehåller en regel om förverkande i vissa fall av fisk som inte håller föreskrivet minimimått. De förfaranden med fisken som det därvid skall ha varit fråga om synes i allt väsentligt vara desamma som omfattas av straffbestämmelsen i 40 § första stycket 4 och därmed också av förverkandebestämmelsen i 45 § första stycket. Med hänsyn härtill föreslår Lagrådet att förevarande paragraf skall utgå.

48 §

I förevarande paragraf finns bestämmelser om förutsättningar för beslag samt för undersökning av visst slag liksom om befogenheter att verkställa sådana åtgärder m.m. paragrafen föreslås omfatta sex stycken.

Inledningsvis anges, att om någon ertappas på bar gärning vid utförande av brott enligt lagen, får beslag göras av fisk, redskap, fiskefartyg eller andra föremål, som antingen skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller kan antas bli förverkade enligt lagen.

I andra stycket sägs att fisk, fiskeredskap, fisksump eller fiskefartyg som använts vid fisket får undersökas för att kontrollera efterlevnaden av lagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Enligt tredje stycket tillkommer befogenheterna enligt de föregående styckena förordnade fisketillsynsmän och andra behöriga tjänstemän. I femte stycket anges bl.a., att en undersökning enligt andra stycket skall anmälas till polis- eller åklagarmyndigheten.

Att i paragrafen således bl.a. förts samman bestämmelser om två skilda slag av ingripanden har gjort det svårt att tolka dess rätta innebörd. Det är sålunda inte helt klart, om möjligheten att utföra undersökning enligt andra stycket är avsedd att vara begränsad till fall av sådan "bar gärning" som avses i första stycket. Reglerna om möjlighet för bl.a. en fisketillsynsman att företa sådan undersökning hör därtill mer naturligt hemma i 34 §, enligt vilken regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer, för tillsyn över efterlevnaden av lagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, får utse fiske-tillsynsmän.

Lagrådet förordar därför, att bestämmelserna om undersökning flyttas till 34 § och att denna paragrafs andra och tredje stycken därmed ges följande lydelse:

”För kontroll av efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får fisketillsynsman som förordnats därtill eller annan behörig tjänsteman undersöka fisk, fiskeredskap, fisksump eller fiskefartyg vilket använts vid fiske.

En fisketillsynsman får även ges förordnande att ta egendom i beslag enligt 48 §.”

Den föreslagna anmälningsskyldigheten när det gäller undersökningar som inte givit något resultat i form av beslag torde enligt Lagrådets mening knappast fylla någon funktion. Om vid en undersökning ingenting anträffas som tyder på att någon straffbar gärning har begåtts eller förberetts, får undersökningen antas sakna intresse för de rättsvårdande myndigheterna. Samordning av undersöknings- och utredningsresurser liksom annan samverkan bör lämpligen ske i annan ordning. Det måste också förutsättas, att undersökningar av nu förevarande slag alltid sker med sådan urskillning och under sådana former att det inte av ren kontrollsynpunkt finns något behov av att åtgärderna rutinmässigt skall anmälas till polis- eller åklagarmyndighet efter genomförandet.

I fjärde stycket förevarande paragraf anges, att om fiske kränker enskild fiskerätt tillkommer ”dessa befogenheter”, nämligen tagande i beslag enligt första stycket samt undersökningsmöjligheten enligt andra stycket, även den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom. Enligt nu gällande bestämmelser finns i detta fall bara en befogenhet att verkställa beslag. Remissen innehåller inte någon förklaring till varför en enskild person även skulle få företa en så ingripande åtgärd som en undersökning enligt andra stycket. Enligt Lagrådets mening finns det inte heller tillräckliga skäl härför.

Motsvarigheten till fjärde stycket bör därför ges följande lydelse:

”Om fiske kränker enskild fiskerätt, tillkommer befogenheten enligt första stycket även den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom.”

Med hänsyn till vad nu föreslagits bör i nuvarande femte stycket göras den följdändringen att vad där sägs om undersökning bortfaller. Enligt Lagrådets mening saknas vidare anledning att ändra nu gällande bestämmelse om att anmälan till polis- eller åklagarmyndighet om verkställt beslag skall ske skyndsamt. Stycket bör därför ges följande lydelse:

”Om egendom tagits i beslag enligt första stycket skall detta skyndsamt anmälas till polis- eller åklagarmyndigheten. Den som tar emot anmälan skall förfara som om han själv gjort beslaget.”

Övergångsbestämmelserna

Enligt punkten 2 i övergångsbestämmelserna skall vissa rättigheter enligt den nu gällande lagen om rätt till fiske bestå även efter den nu föreslagna fiskelagens införande. I huvudsak rör detta rättigheter som grundar sig på urminnes hävd, dom, skattläggning, avtal eller gammal sed.

Vid införandet i lagen om rätt till fiske av 5 a § (SFS 1986:263) om viss rätt till fiske vid sådana havsstränder samt i havet belägna skär och holmar

som den 30 juni 1986 ägdes av staten och då inte hörde till något hemman eller innehades på särskilda villkor stadgades i en övergångsbestämmelse att i fråga om upplåtelse som skett enligt en samtidigt upphävd förordning eller motsvarande äldre bestämmelser dessa skulle gälla till dess rättighetsinnehavaren upphört med sitt yrkesfiske. För att de nu angivna rättigheterna, i den mån de alltså finns kvar, inte skall gå förlorade genom att lagen om rätt till fiske upphör att gälla, bör ett tillägg göras till den ifrågavarande punkten av övergångsbestämmelserna, så att den får följande lydelse:

”2. Den nya lagen inskränker inte de rättigheter som kan följa av bestämmelserna i 5 och 15 §§, 16 § första stycket 5 eller 29 § tredje stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske eller av övergångsbestämmelsen till lagen (1986:263) om ändring i nämnda lag.”

I punkten 5 i övergångsbestämmelserna ges regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer rätt att under en övergångstid föreskriva de avvikelser från kraven enligt 30 § för yrkesfiskelicens som kan föranledas av föreskrifter som begränsar redskapsanvändningen för andra fiskande än sådana som bedriver yrkesmässigt fiske.

Av remissprotokollet samt av flera remissvar framgår, att ett relativt stort antal personer för närvarande bedriver ett omfattande fiske, ofta yrkesmässigt, men under förhållanden som innebär att de inte kommer att uppfylla kraven för licens enligt 30 § i förslaget, kanske främst på grund av kravet att fisket skall vara av väsentlig betydelse för utövarens försörjning. Avsikten med övergångsbestämmelsen anges vara att medge en del av dessa fiskare en övergångstid för avveckling av sitt övertaliga redskapsinnehav och sin mer yrkesmässiga fiskeverksamhet. Denna avsikt skulle enligt Lagrådets mening komma till klarare uttryck med följande formulering:

”5. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får under en övergångstid föreskriva de avvikelser från kraven enligt 30 § för yrkesfiskelicens som kan föranledas av att någon vid lagens ikraftträdande utövar ett fiske som är mer omfattande än vad föreskrifter enligt 21 § medger.”

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 1993	21
1 Inledning	21
1.1 Allmänt	21
1.2 Lagrådet	22
2 Allmän motivering	22
2.1 En ny fiskelag	22
2.1.1 Allmänt om en ny fiskelag	22
2.1.2 Definition av fisk och fiske	23
2.1.3 Definition av redskap	24
2.2 Fiskerätten	27
2.2.1 Bakgrund	27
2.2.2 Nuvarande ordning	27
2.2.3 Fiskerätten i en ny fiskelag	32
2.2.4 Utlänningars fiskerätt	35
2.3 Fisket	37
2.3.1 Fiskevården	37
2.3.2 Särskilt om sötvattenskräftan	42
2.3.3 Bestämmelse om naturvårdshänsyn	44
2.3.4 Förhållandet mellan flera fiskande	45
2.4 Fiskresursernas fördelning	47
2.4.1 Gällande bestämmelser	47
2.4.2 Resursfördelningen i Danmark	48
2.4.3 Fördelningen mellan yrkesmässigt fiske och fritidsfiske	49
2.4.4 Licens som krav för att bedriva yrkesfiske	53
2.4.5 Fångstuppegifter	56
2.5 Straffbestämmelser m.m.	57
2.5.1 Straff	57
2.5.2 Särskild rättsverkan	60
3 Upprättade lagförslag	62
4 Specialmotivering	62
4.1 Förslaget till Fiskelag	62
4.2 Övriga förslag	78
5 Hemställan	78
6 Beslut	79
Bilaga 1 Sammanfattning av departementspromemorian (Ds 1992:70)	
Enklare fiskebestämmelser	80
Bilaga 2 Promemorians lagförslag	81
Bilaga 3 De remitterade lagförslagen	95
Bilaga 4 Utdrag ur protokoll vid Lagrådets sammanträde den 15 mars 1993	114